

VÄHÄN NIINKU ELÄMÄNTYYLI
Seurakunnan kerhonohtajien kokemuksia

Maria Tapionlinna
Opinnäytetyö, syksy 2015
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Diakonia ja kristillinen kasvatus
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (YAMK)

TIIVISTELMÄ

Tapionlinna, Maria. Vähän niinku elämäntyyli. Seurakunnan kerhonohjaajien kokemuksia. Syksy 2015, 96 sivua, 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonia ja kristillinen kasvatusta, Sosionomi (Ylempi AMK).

Opinnäytetyö käsittelee nuoria kerhonohjaajia Leppävaaran seurakunnassa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mikä saa nuoret alun perin ryhtymään kerhonohjaajiksi, ja mikä saa heidät jatkamaan tehtävässä. Kohderyhmänä toimi 17 kerhonohjaajaa.

Opinnäytetyön tutkimuksen aineisto kerättiin puolistrukturoiduissa pienryhmähaastatteluissa ja sähköisellä lomakkeella. Tutkimus on laadullinen.

Suurimpana syynä ryhtyä kerhonohjaajaksi näyttäytyivät omat hyvät kokemukset kerhoista tai kaverilta kuultuna, ja halu toimia lasten kanssa.

Kerhonohjaamisessa kerhonohjaajien mielestä parasta ovat kerholaiset ja lastenleirien isoseksi pääseminen, itsensä tärkeäksi tunteminen ja toiset kerhonohjaajat.

Kerhonohjaajana jatkamiselle suurin syy olivat toiset kerhonohjaajat ja yhteishenki sekä kerholaiset.

Asiasanat: kerhot, kouluikäiset, varhaisnuorisotyö, kirkon nuorisotyö, vapaaehtoisuus, motivaatio

ABSTRACT

Tapionlinna, Maria. It's a kind of a life style. Experiences of parish club leaders. 96 pages, 3 appendices. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2015.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Diaconia and Christian Education. Degree: Master of Social Services.

This thesis is about young club-leaders in Leppävaara parish, Finland. The purpose of this study was to find out what makes young people want to become club-leaders, and what causes them to continue their task. The target group consists of 17 club-leaders.

The material of this thesis was collected in semi-structured group interviews and via an electronic questionnaire. The study is qualitative.

The main reason to become a club-leader was that the club-leaders had heard of it from their friends and their desire to work with children.

The best things in club-leading were the children in the clubs and becoming a big-sister or a big-brother on a children's camp.

The reasons to continue as a club-leader were other club-leaders and the children in the clubs.

Keywords: clubs, school-aged children, teens, church youth work, voluntary work, motivation.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	6
2. VAPAAEHTOISTYÖ	9
2.1. Vapaaehtoistyöstä	9
2.2. Osallistuminen vapaaehtoistyöhön	11
2.3. Syyt toimia vapaaehtoisena	13
3. TYTTÖJEN JA POIKIEN TYÖ JA NUORISOTYÖ SEURAKUNNASSA	17
3.1. Tyttöjen ja poikien työn teologiset perusteet	17
3.3. Nuoruus kehitysvaiheena	22
3.4. Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö seurakunnassa	23
3.5. Vapaaehtoistyö tyttöjen ja poikien työssä	28
3.6. Kerhonohjaajien vaikuttamisen mahdollisuudet	30
4. AIEMMAT TUTKIMUKSET	32
5. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET	37
5.1. Tutkimuksen lähtökohdat	37
5.2. Tutkimuksen tavoitteet	39
6. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	40
6.1. Aineiston kerääminen	40
6.2. Aineiston analysointi	45
6.3. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	48
7. OMAT JA KAVEREIDEN KOKEMUKSET RATKAISEVAT	50
7.1. Ennen kerhonohjaamista	50
7.2. Kerhonohjaajana	56
7.3. Oma ja läheisten suhtautuminen kerhonohjaamiseen	65
8. JOHTOPÄÄTÖKSET	70
8.1. Syyt ryhtyä kerhonohjaajaksi	70

8.2. Syyt jatkaa kerhonohjaajana	71
9. POHDINTA	76
9.1. Kerhonohjaamisen merkitys kerhonohjaajille	76
9.2. Ideoita kerhonohjaajien kanssa tehtävään työhön	78
9.3. Ehdotuksia jatkotutkimuksiksi	80
LÄHTEET	82
LIITE 1.	90
LIITE 2.	91
LIITE 3.	92

1. JOHDANTO

Kerhonohjaajat kuuluvat seurakunnissa sekä kouluikäisten kanssa tehtävän työn, että nuorisotyön työkenttään. Kohderyhmä on pieni, mutta kerhotoiminnan kannalta erittäin merkityksellinen. Vaikka alakouluikäisten kerhot kuuluvatkin seurakunnan alakouluikäisten parissa tehtävään työhön, ovat kerhonohjaajat Syrjälän mukaan seurakunnan nuorisotyön vapaaehtoisia, ja kerhojen ohjaaminen on nuoria ajatellen nuorisotyötä. (Syrjälä 2013, 39.) Kerhotyön voi myös ajatella olevan kristillistä kasvatusta paitsi kerholaisille, myös kerhonohjaajille.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärä on laskenut sekä kirkosta eroamisen että lasten kastamatta jättämisen seurauksena. (Kirkkohallitus i.a., a) Niinpä on mielenkiintoista selvittää seurakunnassa vapaaehtoisena toimivan vaikuttimia. Tämänpäivän nuoret ovat tulevaisuuden nuoria aikuisia, jotka joko kastavat tai jättävät kastamatta lapsensa. Niinpä onkin erityisen kiinnostavaa tietää, mikä nuoria kerhonohjaajia innostaa.

Kerhonohjaajat ovat yleensä rippikoulun vuosi-pari sitten käyneitä nuoria, jotka ovat käyneet koulutuksen kerhojen ohjaamiseen. Kerhotoiminta ei nykyisessä laajuudessaan ole mahdollista, jos kerhoille ei löydy riittävästi ohjaajia. Kerhot ovat ilmaisia tai lähes ilmaisia harrastuksia, jolloin osallistuminen ei ole perheen tulotasosta riippuvaista. Kerhoissa ei myöskään kilpailla kovin tosissaan, vaikka niissä jotain urheiltaisinkin. Näin kukaan ei jää vaihtopenkille istumaan, vaan kaikki pääsevät kerhoissa tekemään. Parhaimmillaan kerhotoiminta tuo positiivista näkyvyyttä kirkolle. Niinpä on hyödyllistä tutkia, mitkä tekijät kannustavat ryhtymään kerhonohjaajaksi ja jatkamaan tehtävässä.

Kerhojen ohjaaminen toteuttaa nuorten osallisuutta seurakunnassa. He päättävät itse, millaista kerhoa haluavat ohjata ja kenen kanssa sitä tekevät. He suunnittelevat kerhon sisällöt kerhoparin ja kerholaisten kanssa, ja hankkivat tarviki-

keet itse tai tilaavat ne työntekijöiltä. Työntekijöiden tehtäväksi jää ihannetilanteessa kerhotilojen ja vastaavien käytännön asioiden koordinointi.

Tutkimuksessa sivutaan myös nuorten osallisuutta seurakunnassa. Kerhonoahjaajat ovat osallisia toiminnassa, jota he toteuttavat varsin itsenäisesti. Kerhoihin osallistuvat kerholaisetkin voivat vaihtelevasti vaikuttaa kerhojen sisältöihin, mutta he ovat enemmän valmiiseen toimintaan tulevia osallistujia.

Kerhonoahjaajista tai seurakunnassa vapaaehtoisina toimivista nuorista on tehty muutamia tutkimuksia aiemminkin. Muutama tutkimus on tehty viitisentoista vuotta sitten (Mäkelä 1999, Eronen 1998), ja muutamissa on tutkittu vuosia aiemmin kerhoa ohjanneiden nuorten aikuisten tai aikuisten kokemuksia (Syrjälä 2013, Koivisto 1998). Tutkimuksia on tehty myös nuorten syistä lähteä vapaaehtoistyön koulutukseen (Lahnavik 2010) sekä ajatuksista vapaaehtoistyön kehittämiseen ja sitoutumisesta siihen (Virolainen 2013 sekä Kyttä 2008), sekä yhteisöllisyyden kokemuksista seurakunnassa (Uimonen, 2012). Kerhonoahjaajien sitoutumista vuodeksi kerrallaan on tutkittu ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä (Rantanen, 2013).

Tämä tutkimus keskittyy yhden seurakunnan kerhonoahjaajiin, ja tuo tietoa juuri heidän kanssaan tehtävään työhön. Tutkimuksen tarkoituksena on kerätä tietoa Leppävaaran seurakunnan kerhonoahjaajista ja heidän kokemuksistaan kerhonoahjaajina. Ensisijaisesti mielenkiinnon kohteena on kaksi ratkaisevaa kohtaa kerhonoahjaajan uralla: Kerhonoahjaajaksi ryhtyminen ja kerhonoahjaajana jatkaminen. Tuloksia hyödynnetään ainakin Leppävaaran seurakunnan tyttöjen ja poikien työssä, mutta mahdollisesti myös muissa Espoon seurakunnissa.

Tutkimuksen aineistoa kerättiin sekä puolistrukturoiduissa pienryhmähaastattelussa että sähköisellä lomakkeella. Pyrkimys oli näin menetelmätriangulaation keinoin saada luotettavaa tietoa. Ennen haastatteluja ja osin haastattelujen aikana tehdyissä lämmittelyharjoitteissa tuotetut vastaukset säilytettiin, mutta niitä ei käsitellä varsinaisena tutkimuksen aineistona. Lämmittelyharjoitteiden tarkoi-

tus oli ohjata ajatuksia kerhonoahjaajuuteen ja luoda avointa ilmapiiriä kerhonoahjaajuudesta keskusteluun.

Alakouluikäisten parissa tehtävästä työstä käytetään seurakunnissa eri nimityksiä. Varhaisnuorisotyö -termistä on Espoossa pääosin luovuttu, ja tässä työssä käytetään työstä nimitystä tyttöjen ja poikien työ. Nimityksellä halutaan tukea lasten kasvurauhaa ja korostaa lapsuuden merkitystä, ilman kiirettä nuoruuteen.

Vaikka Leppävaaran seurakunnassa kerhonoahjaajat saavat pientä palkkiota, rinnastuu kerhonoahjaaminen niin vahvasti muuhun seurakunnassa tehtävään vapaaehtoistyöhön, että sitä käsitellään tutkimuksessa vapaaehtoistyönä.

2. VAPAAEHTOISTYÖ

2.1. Vapaaehtoistyöstä

Helsingin Diakoniaopisto on laatinut yhdessä Vantaan ammattiopisto Varian kanssa lähinnä lähihoitajien opintoja varten sosiaali- ja terveysalan sanaston, jossa vapaaehtoistoiminta määritellään ilman palkkaa tehtäväksi työksi (Helsingin Diakoniaopisto, i.a.).

Yeung on määritellyt vapaaehtoistoiminnan auttamisena, jota yksilö tekee sitoutuneesti omasta tahdostaan ja ilman palkkaa. Hän näkee vapaaehtoistyön ja vapaaehtoistoiminnan synonyymeinä. Vapaaehtoistyö voi luoda miellelyhtymiä palkatusta työteosta, mutta Yeungin mukaan termi korostaa vapaan tahdon merkitystä ja vapaaehtoisuuden palkattomuutta suhteessa jonkun tekemään palkkatyöhön. (Yeung 2004, 53.)

Tässä opinnäytetyössä termejä vapaaehtoistyö, vapaaehtoistoiminta ja vapaaehtoisena toimiminen käytetään keskenään samassa merkityksessä.

Yeung on tutkinut suomalaisten mielikuvia ja osallistumista vapaaehtoistyöhön. Tutkimukseen haastateltiin 997 mannersuomalaista ikäryhmästä 15–74 -vuotiaat. (Yeung 2002, 10.) Yeung selvitti, mitä suomalaisille tulee mieleen sanasta vapaaehtoistoiminta. Usein mieleen tuli jokin kohde tai järjestö. Sen lisäksi vapaaehtoisuus yhdistettiin usein hyväntekeväisyyteen, auttamiseen, hyväksi koettuun asiaan ja palkattomuuteen. Kaiken kaikkiaan mielikuvat olivat siis varsin positiivisia. Tutkimuksessa esiin nousseista kuudesta pääluokasta seurakunnan kerhoihin liittyivät selkeimmin lapsi- ja nuorisotyö, ryhmä- ja järjestötoiminta ja kristillinen toiminta. Niihin luokiteltuja vastauksia olivat mm. nuorisotoiminta, lapsityö, koulutoiminta, partiotoiminta, ryhmät, seurat, kerhot sekä evankelisluterilaisen kirkon vapaaehtoistoiminta. (Yeung 2002, 17–18.) Yeungin tutkimuksessa nuorimpien, ikäryhmässä 15–24 -vuotiaat, mielikuvissa korostuivat

vapaaehtoisuuden palkattomuus ja talkoot. Heistä oli vapaaehtoistoiminnassa mukana 39 %. (Yeung 2002, 52.)

Vapaaehtoistoiminnan ominaispiirteitä ovat omasta halusta osallistuminen, vapaa-aikaan sijoittuva toiminta ja palkattomuus (Harju ym. 2001, 77). Nylundin mukaan vapaaehtoistoiminta on perinteisesti määritelty palkattomuuden ja vapaaehtoisuuden kautta (Nylund 2000, 18, 142). Eronen lisää määritelmään toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien kulujen mahdollisen korvaamisen vapaaehtoiselle ja muistuttaa, että vapaaehtoiset tarvitsevat ohjausta, lisäkoulutusta ja palkitsemista toiminnassa jaksakseen. Hän korostaa yhdessäolon merkitystä vapaaehtoisille, ja mainitsee ei-materiaalisiksi palkitsemisen keinoiksi retket, yhdessäolon ja kulttuuritapahtumat. (Eronen 1998, 104–105.)

Materiaalisten lahjojen rahalliselle arvolle ei ole helppoa määritellä selkeätä rajaa. Marjovuon mainitsee lahjojen verotusarvon yhdeksi määrittelyn mahdollisuudeksi. Jos lahjasta syntyisi verotettavaa tuloa, ei kyseessä olisi enää vapaaehtoistyö. (Marjovuon 2014, 59.) Kerhonohjaajien mahdollista palkkioiden maksua varten pyydetään kyllä verokortit, mutta koska kerhonohjaajat pääosin ovat alaikäisiä eivät palkkioiden määrät ainakaan Leppävaaran seurakunnassa ylitä verotettavan tulon vuosirajaa. Myös Marjovuon määritelmän mukaan kerhonohjaajat ovat siis vapaaehtoisia, eivät palkattuja toimijoita.

Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen ja Särkelä ovat kirjoittaneet seurakuntien ja järjestöjen vapaaehtoistoiminnasta, ja he ovat määritelleet vapaaehtoistoiminnaksi lähinnä erilaiset auttamisen muodot. Kirkossa niitä ovat Harjun ym. mukaan diakonia ja lähetystyö, muita vapaaehtoistoiminnan muotoja kirkossa he eivät juuri käsittele. Nuoriin liittyen mainitaan 1950-luvun seurakuntanuorten vierailut yksinäisten vanhusten luona ja vanhainkodeissa. (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 48.) Lisäksi kerrotaan, että seurakuntalaiset tekevät vastuullista työtä toimiessaan pyhäkouluissa, nuorisotyössä ja rippikoululeireillä, varhaisnuorten kerhoissa sekä aikuis- ja diakoniatyössä. (Harju ym. 2001, 66.)

Seurakuntalaisten tekemä vastuullinen työ nuorisotyössä, rippikoululeireillä ja kerhoissa voi tarkoittaa aikuisten tai nuorempien tekemää vapaaehtoistyötä. Mainittujen tehtävien lisäksi nuoret tekevät vapaaehtoistyötä toimiessaan esimerkiksi nuorten ryhmien jäseninä tai ohjaajina, kuorolaisina tai soittajina, sekä toimiessaan johtajina seurakuntien kanssa taustayhteisösopimuksen tehneissä partiolippukunnissa.

Toiminta seurakunnan tai muun tahon vapaaehtoisena voi olla mielekäs tapa viettää vapaa-aikaa, ja saada vastapainoa työlle. Ammattitaitoa voi päästä käyttämään ja sitä kautta kehittämään uudella tavalla ilman työn velvoitteita ja rajoja. (Harju ym. 2001, 37.) Esimerkiksi seurakuntien luottamushenkilöille maksetaan palkkiota. Silti he ovat seurakunnan vapaaehtoisia. Heitä ei ole palkattu seurakuntaan, vaan he kokoontuvat omalla vapaa-ajallaan päättämään mm. seurakunnan budjeteista, strategisista linjauksista ja henkilöstöratkaisuista. Luottamustehtäviin tuskin pyritään palkkion takia, vaaleissa menestyminen ja toiminta itsessään on palkkio tehtäviin valituille. Samoin rippikoulujen isokset saavat ainakin Espoon seurakunnissa rahallisen palkkion, josta huolimatta heidät luokitellaan seurakunnan vapaaehtoisiksi.

Sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE on kannanotossaan sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoistoiminnan etiikasta todennut, että vapaaehtoistoiminta on merkittävä osa kansalaisyhteiskuntaa, ja sitä on tuettava. Vapaaehtoiset voivat tuoda auttamiseen uusia näkökulmia. Riittävä perehdytys ja täydennyskoulutus ovat neuvottelukunnan mukaan tärkeitä, samoin virkistystoiminta ja vertaistapaamiset. Vapaaehtoistoiminnan ei eettisen neuvottelukunnan mukaan pidä korvata ammattilaisten työtä, vaan tukea ja täydentää sitä. (ETENE, 2015.) Vaikka seurakuntien vapaaehtoiset eivät suoraan sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoisina toimikaan, voi neuvottelukunnan kannanotosta löytää paljon myös kirkon vapaaehtoistyöhön soveltuvia ohjeita.

2.2. Osallistuminen vapaaehtoistyöhön

Vuonna 2009 tehdyn tutkimuksen mukaan vapaaehtoistyöhön osallistuu noin kolmasosa suomalaisista. Lasten ja nuorten vapaaehtoistyöhön osallistuminen oli kuitenkin vähentynyt kymmenen vuoden takaisesta. Koululaisista ja opiskelijoista edellisten neljän viikon aikana vapaaehtoistyötä oli tehnyt vähän alle 30 %. Koko väestöllä uskonnollisten yhdistysten ja seurakuntien vapaaehtoistyöhön osallistuminen oli yleistä. (Tilastokeskus 2011, 6-7.) Vapaa-ajan tutkimus muodostaa kokonaan oman tutkimusalueensa. Sen mukaan vapaaehtoistyö on yksi tapa viettää vapaa-aikaa. (Marjovuori 2014, 18.)

Yeungin tutkimusta varten haastateltiin 997 mannersuomalaista, jotka olivat 15–74 -vuotiaita (Yeung 2002, 10.) Tutkimukseen haastatelluista noin neljäsosa toimii vapaaehtoisena terveys- ja sosiaalialalla, ja reilu viidesosa lasten ja nuorten toiminnassa. Yeungin mukaan suomalaisessa vapaaehtoisuusajankäytön kuvassa on mielenkiintoista se, että aktiivisuus vapaaehtoistoiminnassa on korkeinta maaseudulla, mutta ajankäyttö on suurinta kaupungeissa. Hän arvelee vapaaehtoistoiminnan kuuluvan maaseudulla asuvien arkeen, kun taas kaupungeissa vapaaehtoistoiminta on muutamien vastuullinen, aikaavievä harrastus. (Yeung 2002, 26–27.)

Etelä-Suomessa ja suurissa kaupungeissa suhtaudutaan passiivisimmin vapaaehtoistoimintaan. Epäselvää kuitenkin on, tulkitaanko vapaaehtoistoiminta kaupungeissa ja maaseudulla eri tavoin. Miten luokitellaan arjen keskellä lähipiirin ja naapureiden auttaminen, onko se vapaaehtoistoimintaa? (Yeung 2002, 25.) Toisaalta, kaupungeissa on enemmän harrastusmahdollisuuksia ja niihin on nuortenkin helpompi kulkea, jolloin vapaaehtoistoiminnan kanssa ihmisten ajasta kilpailevia ajanviettotapoja on enemmän.

Yeungin tutkimuksen mukaan nuoria kiinnostivat vapaaehtoistoiminta lasten ja nuorten parissa, uskonnollinen toiminta, ympäristönsuojelu ja ihmisoikeusasiat. Tutkituista nuorin ja vanhin ikäryhmä oli osallistunut myös kulttuuriin ja taiteisiin liittyvään vapaaehtoistoimintaan keskimääräistä useammin. (Yeung 2002, 28.)

Seitsemästä annetusta vaihtoehdosta Yeungin tutkimukseen osallistuneet vapaaehtoistoimijoista lähes kaksi kolmasosaa nimesi vapaaehtoistoimintansa organisoijaksi useimmiten yhdistyksen tai säätiön. Joka viides mainitsi seurakunnan tai muun uskonnollisen yhteenliittymän. (Yeung 2002, 30.)

Yeungin tutkimuksen mukaan ikäryhmässä 18–24 -vuotta osallistuttiin kirkon vapaaehtoistyöhön kaksi kertaa niin paljon kuin ikäryhmässä 35–34 -vuotiaissa. (Yeung 2004, 91). Vapaaehtoistyöhön sitoutuneimmilla oli Yeungin mukaan useampia motivaatioita vapaaehtoisuuteen, ja sen lisäksi jonkinlainen emotionaalinen yhteys toimintaan. Yhteys voi olla tunne ”omasta jutusta”, tai oma harrastaminen vapaaehtoisuuden lomassa. (Yeung 2004, 97–98.)

Motivaation taustatekijänä on pidetty kolmea osa-aluetta: se voi ohjata käytöstä, antaa energiaa ja säännellä toimintaa. Uskonnollisuus saattaa vaikuttaa näihin kaikkiin osa-alueisiin. (Yeung 2004, 101). Tämän päivän uskonnollisuus ja kirkon vapaaehtoistyö ovat henkilökohtaistuneita valintojen tarjoamisen ja uskonnon vahvistamisen merkityksessä, mutta voivat sisällöltään heijastaa kirkon perinteitä, toimintaa ja arvoja. (Yeung 2004, 126).

2.3. Syyt toimia vapaaehtoisena

Suomen sosiaali- ja terveys ry:n mukaan vapaaehtoistoimintaa tehdään omasta halusta, ja se on toisten ihmisten tai yhteisön hyväksi tehtyä palkatonta toimintaa. Kansainvälisesti suomalaiset ovat kiitettävän innokkaita vapaaehtoistoimintaan. Lähes puolet suomalaisista osallistuu vuosittain vapaaehtoistyöhön. (Suomen sosiaali- ja terveys ry., 2013.)

Yleisin syy osallistua vapaaehtoistoimintaan oli Yeungin tutkimuksessa halua auttaa muita, näin vastasi yli 40 % haastatelluista. Toiseksi yleisin syy, jonka mainitsi 16 % vastanneista, oli ylimääräisen vapaa-ajan käyttäminen johonkin hyödylliseen ja joka tarjoaa säännöllistä tekemistä. Alle kymmenesosa vastanneista mainitsi jonkin muun syyn toimia vapaaehtoisena. Yleisimpiä muita syitä

olivat mukaan lähteminen tuttavan pyytämänä, toive tavata uusia ihmisiä, halu saada uusia kokemuksia ja oppia uutta sekä kiinnostus vapaaehtoisuuteen. Uuden oppiminen motivoi enemmän nuoria kuin vanhempia vastaajia. He myös aloittavat vapaaehtoistyön usein ystävien innostamina. Kuudesosa suomalaisista nuorista perusteleekin Yeungin tutkimuksessa vapaaehtoisuuttaan näillä syillä. Uusiin ihmisiin tutustuakseen nuoret lähtevät vapaaehtoistyöhön selvästi muita ikäryhmiä harvemmin. (Yeung 2002, 32–34.)

Vapaaehtoisuus liittyy vahvasti omaan itseän. Altruistisesti voidaan haluta antaa muille vaikkapa auttamalla, tai saada itselle vaikkapa tekemistä tai uusia tuttuja. Antaminen ja saaminen eivät ole ristiriidassa keskenään. Subjektiiiviset motiivit korostuvat Yeungin mukaan suomalaisten vapaaehtoistoiminnan asenteissa, ja samalla ne palvelevat yhteisöllistä etua. (Yeung 2002, 37.) Myöskään Marjo-vuon mukaan auttamisen halu ei välttämättä ole altruismia. Ihminen ei välttämättä itsekään tiedä kaikkia niitä syitä, jotka häntä ohjaavat auttamaan. (Marjo-vuo 2014, 21.) Yeungin tutkimuksen mukaan hyvät kokemukset vapaaehtoistyöstä olivat rohkaisseet ihmisiä sitoutumaan toimintaan pidemmäksi aikaa (Yeung 2005, 112).

Pessi ja Saari tutkivat vuonna 2006 suomalaisten asenteita ja tekoja liittyen toisten auttamiseen. He lähettivät 3700 kyselylomaketta ympäri Manner-Suomea, ja vastausprosentti oli noin 28 %. Vastaanottajissa oli ainoastaan 18–73 -vuotiaita, joten tulosten ei voi ajatella suoraan kertovan alle täysi-ikäisten nuorten asenteista. (Pessi ja Saari 2008, 29–30.) Myös Pessin ja Saaren tutkimuksen mukaan onnelliset ihmiset luottavat myös muiden auttamishaluun. Reilusti yli kolmasosa suomalaisista on näin ajattelevia onnellisia ja toisia auttavaisena pitäviä ihmisiä. Tutkimus osoitti, että onnellisuus, positiivisuus sekä auttamisen tarve ja ilot liittyvät toisiinsa ja tukevat toisiaan. (Pessi ja Saari 2008, 206.)

Lähteenmaa on tutkinut Helsingin ja Espoon Walkers -nuorisokahviloissa työskenteleviä vapaaehtoisia nuoria aikuisia. Syitä heidän työskentelylleen oli monia, ja yhtenä merkittävimpana oli toiminnan tuoma hyvä fiilis. Vapaaehtoisten yhteishenki ja vapaa-ajan vietto antoivat vapaaehtoisille paljon. Vapaaehtoisena

yhteisen hyvän tekemisen ja itselle ilon saamisen yhdistelmästä Lähteenmaa käyttää nimitystä hedonistinen altruismi. (Lähteenmaa 1997, 183.)

Sekä henkilökohtaiset että yleiset lähtökohdat kannustavat lapsia ja nuoria kansalaistoimintaan. Yhteisen maailman voidaan nähdä kaipaavan parannusta. Toiminnalla voidaan saada merkityksen kokemuksia ja yhteisöllistä tukea, saada ystäviä ja viettää aikaa mielekkäällä tavalla. Se myös auttaa rakentamaan maailmankuvaa ja omaa identiteettiä. (Eskelinen ym. 2012, 221–222.) Monissa kansalaisjärjestöissä on mukana lapsia ja nuoria. Eskelinen ja muut mainitsevat mm. partion, 4H:n ja jalkapalloseurat. Heidän mukaansa toiminnassa mukana oleminen ilmentää sinällään aktiivisuutta, mutta he huomauttavat että jäsenyydet ovat kuitenkin luonteeltaan erilaisia. (Eskelinen ym. 2012, 227–228.)

Vapaaehtoistoimintaan 15–24 -vuotiaita motivoi uuden oppimisen halu ja ystävien innostus. Esteeksi vapaaehtoistoimintaan ryhtymiselle koettiin Yeungin tutkimuksen mukaan se, ettei ole pyydetty mukaan tai tultu ajatelleeksi toiminnan mahdollisuutta. Lähes 60 % ikäluokasta 15–24 -vuotiaat haluaisi pyydettyessä lähteä mukaan vapaaehtoistoimintaan. (Yeung 2002, 52)

Yeungin mukaan nuorille vapaaehtoisuus näyttäytyy toiminnan tavan ja muodon kautta, vastauksena kysymykseen ”miten tehdään”. Vanhemmille toiminta aukeaa sen sisällön ja tavoitteen kautta, ”mitä tehdään”. Sosiaaliset kontaktit ja yhdessä tekemisen tapa ovat nuorille vapaaehtoistoiminnassa keskeisiä. (Yeung 2002, 51.) Yeungin mukaan nuorten vapaaehtoistoiminnan suosituimpia muotoja ovat melko ideologiset toimintamuodot. Niihin ei vain ajauduta mukaan, ja jatketa tavan vuoksi, vaan vapaaehtoisuudessa on kyse tietoisesta valinnasta ja vastuullisesta toiminnasta. (Yeung 2002, 57.)

Ikäryhmälle 15–19 -vuotiaat on muita ikäryhmiä selvästi tärkeämpää toimia aktiivisesti seuroissa ja järjestöissä. Erittäin tärkeää tai melko tärkeää toimiminen on 47 prosentille ikäryhmään kuuluvista. Vastaavasti esimerkiksi ikäryhmään 20–24 -vuotiaat kuuluvilla erittäin tai melko tärkeätä toimia aktiivisesti on vain 31 % vastaajista. (Myllyniemi 2009, 29.)

Erilaisissa järjestöissä toimivista tai niihin kuuluvista nuorista ammattiliittoon kuuluvat arvioivat vahvimmin olevansa mukana vielä kahden vuoden kuluttua. Näin vastasi 81 % vastanneista. Ammattiliittoon kuulumisen rajoittui vastaajilla lähinnä jäsenyyteen, sillä vain 8 % vastaajista kertoi osallistuvansa niiden konkreettiseen toimintaan. Sellaisista järjestöistä, joiden toimintaan osallistuttiin enemmän, vahvimmin vastaajat olivat sitoutuneet urheiluseurojen tai liikuntajärjestöjen toimintaan. 76 % niihin kuuluvista arvioi olevansa mukana kahden vuoden päästäkin. Konkreettiseen toimintaan kertoi osallistuvansa 84 %, ja toiminnan suunnitteluun tai järjestämiseen osallistui 28 % vastaajista. Toiseksi eniten oman arvionsa mukaan kahden vuoden päästä mukana olevia löytyi seurakunnan tai muun uskonnollisen yhteisön lapsi- ja nuorisotoiminnasta. 73 % vastanneista arvioi kuuluvansa niihin vielä kahden vuoden kuluttua. Seurakunnan tai vastaavan toimintaan konkreettisesti osallistui 88 % vastaajista, ja 63 % osallistui toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Vain partiolippukuntiin kuuluvat osallistuivat aktiivisemmin konkreettiseen toimintaan, heistä 91 % ilmoitti osallistuvansa toimintaan ja 76 % toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. (Myllynie mi 2009, 42.)

3. TYTTÖJEN JA POIKIEN TYÖ JA NUORISOTYÖ SEURAKUNNASSA

3.1. Kristillisen kasvatuksen teologiset perusteet

Jeesuksen antama kaste- ja lähetyskäsky on osaltaan pohjana kaikelle kristilliselle työlle. Jeesus käski seuraajiaan kastamaan ihmisiä ja opettamaan näille kaiken, mitä Hän itse on opettanut. (Matt. 28:18–20.)

Launosen ja Pesosen mukaan kirkon nuorisotyö on perusolemukseltaan kristillistä kasvatusta, kasteopetusta. Se on läsnäoloa ja rakkauden ja huolenpidon välittämistä lapsille, nuorille ja heidän perheilleen. Se on lapsen ja nuoren tukemista ja ohjaamista toimimaan itsenäisesti, osallistumaan oman elämänsä suunnitteluun ja yhteisten asioiden kehittämiseen. (Launonen ja Pesonen 2005, 269.)

Jeesuksen ajan yhteiskunnassa lapsia oli opetuksessa aina vastaanottava osapuoli ja aikuinen oli opettaja. Markuksen evankeliumissa kerrotaan, miten Jeesus otti lapsia luokseen ja kertoi taivasten valtakunnan olevan lastenkaltaisten. (Mark. 10:13–16.) Jeesuksen teko ja puheet ovat olleet varmasti hätkähdyttäviä ja ajatuksia herättäviä.

Samoin Markuksen evankeliumissa kerrotaan, että Jeesus kertoi opetuslapsille että lapsenkaltaisen luokseen ottava ottaa luokseen Jeesuksen ja sitä kautta itse Jumalan (Mark. 9:33–37). Tuona aikana koululapsista ajateltiin, että heillä oli erityissuhde Jumalaan koska heille opetettiin Tooraa ja kasvatettiin sen mukaan. Koko elämänsä Tooran opiskelulle omistavan kirjanoppineen tai rabbin luokseen ottavan ajateltiin saavan luokseen Jumalan läsnäolon. Jeesuksen opetuksen mukaan lapsen mukana tuli kuitenkin vieläkin enemmän. Jatkuva kilvoittelu yhä suuremman hurskauden saavuttamiseksi ei ollutkaan se tapa jolla Jeesus opasti Jumalan valtakuntaan, vaan se on Jumalan armo joka lahjoittaa hurskauden ilman vaatimuksia ja ansioita. (Virtanen 2005, 50.)

Maailmassa, jossa pysyvintä on muutos, on traditio saamassa entistä enemmän painoarvoa. Yhä uuden ohjelman tuottamisen mielekkyyttä on alettu kyseenalaistaa. Sen sijaan on alettu pohtia, mikä olisi sellaista traditiota, josta olisi hyvä pitää kiinni. Perinteen on Holman mukaan huomattu luovan turvallisuutta sekä vahvistavan identiteettiä ja yhteisöä. Kulttuuriperintö ja uskon perusasiat voivat välittyä sen avulla, ja sen antaa tilaa tunteiden ja elämänskysymysten käsitteelyyn. (Holma, 2005, 17.) Tyttöjen ja poikien työn kerhot voivat tarjota tällaista pysyvyyttä ja siirtää omalta osaltaan traditioita eteenpäin. Kerhot koostuvat samankaltaisista elementeistä, vaikka niissä olisi kokoonnuttu hyvinkin erilaisten aktiviteettien pariin. Kaikissa seurakuntien kerhoissa ainakin pitäisi olla kerhohartaus, ja ne pitäisi aloittaa ja lopettaa yhdessä hallitusti.

Postmodernissa, yksilön ajattelua korostavassa nykyhetkessä kyseenalaistetaan, voiko ihmiselle tarjota valmista mallia siitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Kaikissa kulttuureissa on kaikkina aikoina ollut käsitys oikeasta ja väärästä. Kymmenen käskyä ovat pohjana länsimaisen kulttuurin oikeuskäsitykselle. Myös muiden uskontojen opeissa on löydettävissä samankaltaisia perusmääritelmiä. Soveltaessamme Jeesuksen antaman rakkauden kaksoiskäskyn ohjetta toimimme empaattisesti lähimmäistämme kohtaan. (Kinnunen 2005, 94.) Seurakuntien kerhoissa noudatetaan kristillisestä opetuksesta nousevia hyviä tapoja ja toisen kohtaamista. Oikeaa ja väärää käsitellään niin käytännön tilanteissa kuin hartauksissakin.

Jotkut vastustavat uskonnon tai uskonottomuuden valitsemista lapsen puolesta. Emerituspiispa Juha Pihkala kysyykin, pitäisikö myös moraalien oppiminen jättää lapsen itsensä tehtäväksi, kunnes tämä on sopivan ikäinen. Lapsen kehityksen herkkyyksikaudet kyllä ovat Pihkalalle tuttuja. Samoin hän toteaa, miten moraalien opetusta ovat kaikki ne tilanteet, joissa lapselle näytetään miten tämän tulee toimia. Vanhempien on siis pakko valita moraaliasioissa lastensa puolesta, jotta he myöhemmin elämässään kykenisivät tekemään moraalisia päätöksiä. (Pihkala 2010 a, 64–65.)

Pihkala toteaa, että koulujen uskonnonopetus on myös oman kulttuurisen taustan opettelua. Oman taustansa tuntevan ihmisen on helpompi ymmärtää myös toisenlaisista taustoista tulevia. (Pihkala 2010 b, 78.) Koulun lisäksi myös kerhossa vastaan tuleva uskonnollinen puhe, kertomukset ja tavat voivat vahvistaa niin kerholaisen kuin kerhonohjaajankin käsitystä kristillisestä identiteetistä. Monelle nuorelle on aluksi vaikeata edes hartaustilanteessa puhua Jeesuksesta, mutta siihen voi oppia ajan myötä. Omasta uskosta on hyvä osata kertoa jotta-kin, jos sitä joku kysyy.

Laissa nuori määritellään alle 29-vuotiaaksi. Nuorisotyö määritellään nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaksi aktiivisen kansalaisuuden edistämiseksi, nuorten sosiaalisesti vahvistamiseksi, nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemiseksi sekä sukupolvien väliseksi vuorovaikutukseksi. (Nuorisolaki 2006.)

Suomen kirkko määrittelee varhaisnuoret 7-14 -vuotiaiksi nuoriksi. Varhaisnuorisotyö taas on kirkon mukaan vastuulliseen aikuisuuteen tähtäävää, 7-14 -vuotiaiden parissa tehtävää työtä. Se pyrkii kehittämään kasvavaa nuorta monipuolisesti, ja tähtää vastuulliseen aikuisuuteen sekä elämän ja uskon kysymysten pohtimiseen. (Aamenesta öylättiin)

Suomen Poikien ja Tyttöjen keskus PTK on sen sijaan monien paikallisseurakuntien tavoin siirtynyt puhumaan kouluikäisistä lapsista tai tytöistä ja pojista, ja jättämään varhaisnuori -termin hallinnolliseen käyttöön. Tällä terminologialla on tarkoitus suojella lapsuutta ja kasvurauhaa. (PTK ry, i.a.)

Sen sijaan luovumme varhaisnuori-termin käytöstä koko tuota laajaa ikäryhmää määrittelevänä terminä. Varhaisnuoren sijasta puhumme kouluikäisistä lapsista tai tytöistä ja pojista. Näin termi varhaisnuori jää sanan varsinaiseen käyttöön, eli kuvaamaan varhaisen nuoruusiän vuosia (13–14-vuotiaita lapsia). (PTK ry, i.a.)

3.2. Kerhotyön historia ja nykypäivä

Vuosi 1969 oli Suomessa kerhotyön huippuvuosi, tuolloin kerhoissa oli 181 000 lasta. Vuosikymmenen aikana maalta oli muuttanut kaupunkeihin merkittävä määrä perheitä lapsineen. 1970 -luvulla seurakuntien työntekijämäärä kasvoi, ja 1.-2. -luokkalaisille alettiin pitää iltapäiväkerhoja. 1980 -luvulla seurakuntien isostoiminta kasvoi. 1990 -luvulla lama vaikutti negatiivisesti myös lasten ja nuorten hyvinvointiin, ja työntekijät verkostoituivat niin kuntien kuin järjestöjen kanssa. 2000 -luvulla nuorisotyössä vahvistui kasvatuksen korostus. (Lauonen, 2013 c.)

Kirkon kasvatuksen linjauksessa nimetään kirkon perustehtäviksi kasvatus, lähetys, julistus ja palvelu. Niistä jokaisen tulisi toteutua kaikessa seurakunnan toiminnassa. Samoin kirkon kehittämissasiakirjat pohjautuvat perustehtäviin. Linjauksen mukaan kirkon kasvatus on kokonaisvaltaisen kasvun mahdollistamista ja tukemista kaikenikäisille sekä ”yhdessä tekemistä, olemista ja ihmettelyä”. Tarkoituksensa on mahdollistaa kaikille kasvu omana itsenään, lähimmäisenä ja yhteisön jäsenenä, ja yhdessä seurakuntana kasvaa Jumalan tuntemisessa ja vastuun kantamisessa paikallisesti ja koko maailmassa. (Kirkkohallitus i.a. b.)

Kerhotoiminnassa perustehtävien on tarkoitus toteutua niin kerholaisten kuin kerhonohjaajienkin kohdalla, sekä välillisesti myös heidän perheidensä kohdalla. Kerhoissa tehdään ja ihmetellään yhdessä, ja samoin tehdään kerhonohjaajien kanssa. Kerhoissa kerholaisten kasvua tuetaan, ja kerhonohjaajat kasvavat sopivankokoisten haasteiden myötä itsenään ja osana yhteisöä. Samalla toivottavasti toteutuvat kirkon kasvatuksen linjauksen tavoitteet.

Suuntaudumme tulevaisuuteen
Luomme toivoa ja rohkaisemme elämään tässä ja nyt.
Osallistumme, vaikutamme ja kasvamme vastuuseen.
Sitoudumme hyvään ja vältämme pahaa.
Kristittyinä elämme arjen keskellä.
Kirkkomme jäsenenä vaikutamme päätöksentekoon ja toimintaan kirkossa ja seurakunnassa.
(Kirkkohallitus i.a. b.)

Kerran viikossa kokoontuvat, nuorten ohjaajien pitämät kerhot ovat monen seurakunnan säännöllistä ryhmätoimintaa (Kirkkohallitus 2012 a, 26). Kerhojen osallistujamäärät ovat kuitenkin jo pitkään olleet laskusuunnassa pienentyneiden ikäluokkien ja monipuolistuneiden harrastusmahdollisuuksien myötä. (Lauonen 2007, 82–83.) Vuonna 2013 varhaisnuorten kerhotoiminnassa oli koko Suomessa mukana n. 50 700 lasta, ja Espoon suomenkielisten seurakuntien kerhoissa n.1600. (Kirkkohallitus i.a., c.)

Leppävaaran seurakunnassa kerhonoahjaajiksi koulutetaan joka vuosi elokuussa nuoria, jotka ovat pääosin kuluneena kesänä rippikoulun käyneitä. Viikonlopun leirin jälkeen he saavat parin kanssa oman kerhon, jota alkavat ohjata syyskuusta lähtien. Koulutusviikonloppuun osallistuvat myös kerhoa jo aiemmin pitäneet nuoret, heille on oma jatkokoulutuksensa. Koulutus jatkuu kaikilla kerran kuussa pidettävissä kerhonoahjaajien kokouksissa, ja siihen kuuluu kauden mittaan myös muutama muu koulutuspäivä.

Rippikoulun intensiivi- eli usein leirijaksolla saa erityisesti rippikoulun isosuudesta varsin kattavan kuvan, mutta kerhonoahjaamista ei rippikoulussa pääse seuraamaan. Kerhonoahjaamista ja muuta nuorisotoimintaa esitellään tyypillisesti rippikoulun loppupuolella yhdellä oppitunnilla, jolla isokset kertovat omista seurakuntaan liittyvistä harrasteistaan. Leppävaarassa on ollut tavoitteena saada jokaiseen rippikouluun isoseksi ainakin yksi kerhonoahjaaja, joka voisi kertoa rippikoululaisille kerhonoahjaajana toimimisesta.

Rippikouluikäluokasta useimmat aloittavat isoskoulutuksen kuin kerhonoahjaajakoulutuksen. Syksyllä 2014 kerhonoahjaajina Leppävaarassa aloitti 7 uutta ja 10 jo aiemmin kerhoa ohjannutta nuorta. Vertailun vuoksi todettakoon, että samana syksynä isoskoulutuksen aloitti Leppävaaran seurakunnassa 40 uutta nuorta (Törrönen 2015). Rippikouluikäikäisiä oli Leppävaaran seurakunnan jäsenistä 298 nuorta. Vuonna 2014 rippikoulun kävi 218 Leppävaaran seurakuntaan kuuluvaa nuorta (Kirkkohallitus i.a., d).

Toiminnan osallistujamäärien tarkastelu tilastojen mukaan vääristää hieman tuloksia, sillä tilastot kootaan kalenterivuosittain. Toimintakausi on kuitenkin syksystä kevääseen, jolloin yhden tilastollisen vuoden osallistujat ovat käytännössä kahden eri toimintakauden osallistujia. Kerhonohjaajaksi ryhtyminen ei siis tunnu olevan lainkaan niin houkuttelevaa, kuin isoskoulutuksen aloittaminen. Niinpä onkin mielenkiintoista tutkia, mikä saa vuosittain muutamia nuoria hakeutumaan kerhonohjaajiksi.

3.3. Nuoruus kehitysvaiheena

Väestöliiton määritelmän mukaan nuoruus on muutoksen aikaa. Nuori etsii omaa paikkaansa suhteessa muihin ihmisiin ja itseensä, ja muodostaa omaa, itsenäistä identiteettiään. Hän irrottautuu vanhemmistaan ja liittyy ikätovereihin, opettelee hyväksymään muuttuvan olemuksensa ja harjoittelee sosiaalisia ja tunnetaitoja. Kavereiden rooli on tärkeä, mutta nuoruuden kehitystehtävien läpikäymiseen jokainen nuori tarvitsee myös aikuisten tukea ja ohjausta. (Urpot.fi, i.a.) Nuoruuteen elämänvaiheena kuuluu uusien kulttuurisesti määräytyneiden roolien ja asemien omaksuminen. Nuoren asema aktiivisena osallistujana tai syrjemällä ei ole pysyvä, vaan se vaihtelee tilanteen mukaan. Erilaiset osallistumisen muodot voivat tarjota nuorelle mahdollisuuden mm. kiinnittyä yhteiskuntaan ja parantaa itsetuntoa. Harvalla nuorella on voimia ja osaamista täysipainoiseen osallistumiseen, ja siksi onnistumisen kokemukset ja tuki ovatkin tärkeitä. (Horelli, Haikkola ja Sotkasiira 2007, 217.)

Kiivastempoinen mediapommitus, jatkuva kulttuurinen muutos, historiattomuus, vahva yksilöllisyyden eetos ja valintojen runsaus kuvaavat aikamme nuoruutta. Jokaisen voidaan ajatella luovan oman kohtalonsa tällä yksilöllisyyden aikakaudella. (Salasuo 2008, 209.)

Pitkää lapsuutta ja hidasta kehitystä halutaan suojata kirkon kasvatustyössä. Sen muistaminen, että kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia sekä kasvurauha ovat kirkon kasvatustyön ihanteita. (Kirkkohallitus 2012 b, 8.) Porkan mukaan nuoret

ovat irtautumassa kodistaan, laajentamassa elämänpiiriään ja etsimässä suuntaa omalle elämälleen. Seurakunnan isoskoulutus antaa mahdollisuuden etsiä omaa identiteettiä yhteydessä muihin nuoriin, aikuisiin ja Jumalaan. Isoskoulutus tarjoaa työkaluja oman paikan etsintään niin seurakunnassa kuin muussakin elämässä, sekä jumalasuhteen pohtimiseen. (Porkka 2004, 13.) Kerhonohtajien koulutus on Porkan tutkimuksen mukaan muutamissa seurakunnissa yhdistetty isoskoulutukseen, jolloin se varmasti tarjoaa mainittuja mahdollisuuksia myös kerhonohtajaksi kouluttautuvalla. (Porkka 2004, 92.) Voisi ajatella, että kerhonohtajan koulutus yksinäänkin tutustuttaa nuorta toisiin nuoriin ja turvallisiin aikuisiin, sekä antaa eväitä nuoren elämäkysymysten pohdintaan.

3.4. Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö seurakunnassa

Kirkkohallitus korostaa rippikoulun ja isostoiminnan merkitystä nuorten toiminnan peruspilareina (Kirkkohallitus 2012 b, 20). Rippikoulun jälkeen isoskoulutus onkin monelle nuorelle ensimmäinen kosketus seurakunnan toimintaan.

Mättö on tutkinut Porin Teljän seurakunnassa kaksi vuotta aiemmin rippikoulunsa käyneiden nuorten asenteita seurakuntaa ja uskoa kohtaan. Hän sai loma-kehaastattelun vastauksia 101 kappaletta. (Mättö 2006, 22–23.) Tutkimuksessa havaittiin, että ennen rippikouluikää kerhoissa käyneet nuoret ajattelivat Jumalasta, Jeesuksesta, uskosta ja siitä puhumisesta, rukoilemisesta, Raamatusta, jumalanpalveluksista ja kirkossa käyvistä ihmisistä sekä kirkon työntekijöistä neutraalisti. Päiväkerhoissa käyneet nuoret suhtautuivat rukoilemiseen hieman myönteisemmin kuin muut nuoret. Nuoret, jotka eivät olleet käyneet kerhoissa, ajattelivat niistä huomattavasti kielteisemmin. Tutkimuksessa alle kymmenesosa nuorista kertoi, että seurakunta merkitsee heille yhteisöä tai yhteenkuuluvuutta. Kolmasosa ei osannut sanoa, mitä seurakunta merkitsee, ja neljäsosalle seurakunta ei merkinnyt mitään. Kymmenesosalle seurakunta ei merkinnyt paljoa, ja vain neljä vastaajaa sadasta yhdestä vastasi, että seurakunta on heille tärkeä. (Mättö 2006, 44–45.)

Launonen (2007, 85–86) on esittänyt kristillistä nuorisotyötä kuvaavan kolmion, jonka kärkinä ovat nuorisotyön hengellinen, pedagoginen ja sosiaalinen ulottuvuus. Uskosta ja sen hoitamisesta eli hengellisyydestä ja erilaisista kasvatuksen malleista eli pedagogisuudesta muodostuu kristillinen kasvatus. Hengellisyys yhdistettynä syrjäytymisen ehkäisyyn ja osallisuuden tukemiseen eli sosiaalisuuteen lähentelee diakoniaa. Pedagogisuus ja sosiaalisuus yhdistyvät sosiaalipedagogiikaksi, jonka voi ajatella yhdistävän diakoniaa ja kristillistä kasvatusta.

Kuvio 1.

Kristillisen nuorisotyön ulottuvuudet. (Launonen 2007, 86.)

Onnistuneet toiminnot nuorisotyössä ovat Launosen mukaan yhdistelmiä kuvion eri ulottuvuuksista. Esimerkiksi rippikoululla on selkeä hengellinen lähtökohta, ja siinä on mukana sekä pedagogiikkaa että sosiaalisuutta. Launonen muistuttaa, että eri-ikäisten toiminnassa painotukset ovat hieman erilaisia. Nuoremmilla korostuu ohjaajien rooli, kun taas vanhemmilla korostuu oma vastuunotto. (Launonen 2007, 86.)

Rippikoulun jälkeisen nuorisotyön eri toiminnoista kerhon ohjaaminen alakouluikäisille vastaa mielestäni hyvin Launosen haasteeseen suuremman toimintavapauden antamisesta nuorille. Nuoret saavat suunnitella kerhojen sisältöjä

melko vapaasti, kunhan he huomioivat taloudelliset resurssit, tilojen asettamat vaatimukset sekä mahdolliset kerholaisten erityistarpeet. Samoin turvallisuudesta on tietenkin aina pidettävä huolta. Kuitenkin toiminnan suunnittelu on enemmän nuorten itsensä käsissä kuin työntekijöiden sanelemaa.

Launonen muistuttaa myös, että seurakunnat ovat ainoita paikkoja, joilla on velvollisuus pitää yllä hengellistä ulottuvuutta toiminnassaan. Vaikka toiminta monin tavoin voi olla muiden toimijoiden toiminnan kaltaista, on kirkon toiminnassa aina taustalla kristillisuus. (Launonen 2007, 86.) Niinpä myös kerhotoiminnassa on tärkeitä muistaa hengellinen ulottuvuus.

Virkkunen on ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään tutkinut seurakunnan nuorisotoiminnan merkityksiä siihen osallistuville nuorille, ja millainen identiteetti toimintaan osallistuvilla nuorilla on. Virkkusen tutkimukseen osallistui Etelä-Hämeestä ja Pohjanmaalta 57 vapaaehtoista nuorta, jotka kirjoittivat tutkijan suuntaa-antavien ohjeiden mukaan kirjoitelman seurakuntanuoruudesta. (Virkkunen 2008, 34.) Kirkon nuorisotyötä on mahdotonta kuvata kaiken kattavasti, sillä se vaihtelee merkittävästi seurakuntien kesken. Vaikka tutkimuksessa painottuvat nuortenillat ja isostoiminta, mainitaan siinä lyhyesti myös kerhojen ohjaaminen ja pyhäkoulun opettajana toimiminen. (Virkkunen 2008, 21.)

Virkkusen tutkimukseen osallistuneista nuorista erityisesti pohjalaiset pitivät isosuutta yhtenä seurakuntanuoren olennaisimmista kriteereistä. Virkkunen muistuttaakin, että seurakuntien olisi löydettävä myös ne nuoret, jotka eivät koe isosuutta omaksi paikakseen seurakunnassa. Jos isous on ainoa tapa olla mukana seurakuntanuorissa, ei se kannata muutamaa vuotta pidemmälle rippikoulun jälkeen. Niinpä seurakuntien työntekijöiden olisikin tuettava nuoria löytämään myös muita elementtejä seurakuntanuoruutensa sisällöiksi. Virkkusen tutkimukseen osallistuneista nuorista 92 % oli nykyisiä tai tulevia isosia, joten vastaukset ovat ymmärrettävästi isosuuteen painottuneita. (Virkkunen 2008, 67–68.) Kysymys muista mahdollisista tavoista olla seurakuntanuori on silti relevantti, jos halutaan että myös muut kuin isokset voivat löytää oman paikkansa seurakunnan toiminnassa.

Porkan tutkimuksessa kerättiin tietoa kattavasti sekä suomen- että ruotsinkielisten seurakuntien isostoiminnasta. Kaikkiin seurakuntiin lähetettiin isoskoulutuksesta vastaavalle kyselylomake. (Porkka 2004, 21.) Kolmasosassa (33 %) Suomen seurakunnista kaikki halukkaat pääsivät ensimmäisen vuoden isoskoulutuksen jälkeen isosiksi. Suurin osa halukkaista pääsi isosiksi 12 prosentissa ja noin puolet pääsi isosiksi 28 prosentissa seurakunnista. Muutama ensimmäisen vuoden isonen pääsi isoseksi 13 prosentissa seurakunnista, ja 14 prosentissa seurakunnista kukaan ei päässyt isoseksi ensimmäisen vuoden jälkeen. Varhaisnuorten leireille pääsi isoseksi 93 % seurakunnissa, ja (oletettavasti alle kouluikäisten) lasten leireille 65 % seurakunnista ensimmäisen vuoden isoskoulutuksen käynnyttä. Suurleireille pääsi 32 % ja diakoniatyön leireille 24 %. (Porkka 2004, 35–36.)

Porkan tutkimuksesta ilmenee, että monessa seurakunnassa lasten- ja varhaisnuortenleireille isoseksi pääseminen oli lohdutuspalkinto rippikoulusta ylijääneille isosille. Monessa seurakunnassa lasten- ja varhaisnuorten leireille otettiin kaikki halukkaat jotka jotenkuten siihen soveltuivat, eivätkä läheskään kaikki nuoret edes halunneet isoseksi muille kuin rippikoululeireille. Kahdessa seurakunnassa valintajärjestys oli kuitenkin päinvastainen, ja viidessä vastauksessa korostettiin että lasten- ja varhaisnuorten leirien isosuus on hyvin vaativa tehtävä. (Porkka 2004, 47–48.) Leppävaarassa kerhonohjaajuus ja alakouluikäisten lasten leireillä isosena toimiminen kulkevat lähes käsi kädessä. Kerhonohjaajat ovat etusijalla kun tyttöjen ja poikien leireille valitaan isosia, ja useimmiten kaikki eivät mahdu isosiksi. Isosia yritetään vaihdella siten, että kaikki halukkaat pääsisivät isoseksi edes yhdelle tyttöjen ja poikien leirille syys- tai kevätkaudella, ja kerran kesän aikana.

Isosten kouluttamiseen sisältyi monessa seurakunnassa osallistumista myös muuhun seurakunnan toimintaan. Usein isoskoulutettavat myös toteuttivat toimintaa, mutta useammin he olivat toiminnassa osallistujia. Seurakunnan tapahtumiin osallistuminen ja nuorteniltoihin osallistuminen tai niiden toteuttaminen olivat yhtä yleisiä tehtäviä isoskoulutettaville, ne kuuluivat isoskoulutukseen

92 % seurakunnissa. Musiikkitoimintaan tai kerhotoimintaan osallistuminen oli kyselyyn vastanneissa seurakunnissa kaikkein harvinaisinta, niihin osallistuminen kuului isoskoulutukseen 13 % seurakunnissa. (Porkka 2004, 79.)

Porkan tutkimukseen vastanneista seurakunnista ainakin yhdessä oli kerhonohtajien- ja isoskoulutuksen yhdistäminen koettu isoskoulutuksen suosiota kasvattavaksi. Isoskoulutuksen koettiin antavan valmiuksia ryhmän ohjaamiseen rippikoulussa lähes kaikissa seurakunnissa, ja ryhmän ohjaamiseen muilla leireillä joka toisessa seurakunnassa. Kerhotoimintaan isoskoulutuksesta sai valmiuksia noin joka seitsemännen vastaajan mielestä. (Porkka 2004, 92, 94.) Leppävaarassa kerhonohtaminen ei kuulu isoskoulutukseen, vaikka koulutusten yhdistelyn mahdollisuuksia on pohdittu.

Monessa seurakunnassa kerhonohtaminen varmasti mielletäänkin enemmän tyttöjen ja poikien työalaa kuuluvaksi, vaikka se toki kerhonohtajina toimivia nuoria ajatellen on nuorisotyötä. Virkkusen tutkimukseen osallistuneista nuorista Pohjanmaalla asuvien vastauksissa korostuivat isoskoulutus ja kerhon ohjaaminen seurakuntanuoruuden näkyvinä merkkeinä arjessa. Osalla seurakunnan toimintaan osallistuminen vei niin paljon aikaa, että harrastuksia oli jäänyt kokonaan pois, tai niistä oli tullut poisjäämisiä. (Virkkunen 2008, 42, 47, 52–53.)

Myös Isokuortti, Rintämäki ja Heinimo ovat opinnäytetyössään selvittäneet nuorten osallistumista seurakunnan toimintaan. Kerhonohtaminen mainittiin nuorille suunnatussa kyselylomakkeessa, mutta tutkimuksen tuloksissa sitä ei mainittu. Kysely kohdistettiin kaikille rippikoulun vuonna 2013 käyneille, ja suurin osa vastasi siihen joko suullisesti tai kirjallisesti konfirmaation yhteydessä. Kahdelta rippikouluryhmältä pyydettiin vastauksia internet-kyselyn kautta. Kyselyyn vastasi 134 nuorta. Vastausprosentti oli 79 %. (Isokuortti ym. 2014, 31, 39.) Vaikka kerhonohtaminen mainittiin nuorille suunnatussa kyselylomakkeessa yhtenä nuorisotyön toimintana, ei sitä mainittu tutkimuksen tuloksissa mitenkään. Kysely toteutettiin suurimmalle osasta nuoria noin kuukautta – kahta rippikoulun leirijakson jälkeen konfirmaatiossa, mikä Isokuortin ym. mielestä oli tutkimuksen kannalta riittävän pitkä aika mittaamaan osallistumista seurakun-

nan nuortentoimintaan. (Isokuorti ym. 2014, 35, 49.) Kuukauden aikaa voinee toisaalta pitää verrattain lyhyenä aikana osallistua, ainakin jos osa illoista on kiinni jossain harrastuksessa tai ajanjaksolla on muuten huonoja iltoja osallistua toimintaan.

Huttunen, Tiippana ja Turpeinen ovat opinnäytetyössään tutkineet nuorisotyötä niin kunnan kuin seurakunnankin palveluksessa tekevien käsityksiä nuorisotyöstä Pieksämäellä ja Varkaudessa. Tutkimuksen aineistona oli 50 nuorten kyselylomaketta, ja kolme seurakunnan työntekijöiden lomaketta ja viisi kunnan työntekijöiden lomaketta. Vastausprosentti nuorilla oli 70 %, seurakunnan työntekijöillä 43 % ja kunnan työntekijöillä 23 %. Tutkimuksen mukaan nuoria motivoisi työntekijöiden suunnitteleman toiminnan sijaan heidän itsensä suunnittelema toiminta. (Huttunen ym. 2006, 30–32, 42.)

3.5. Vapaaehtoistyö tyttöjen ja poikien työssä

Kerhonohjaaminen on seurakunnan työntekijän näkökulmasta vapaaehtoistyötä huolimatta siitä, että kerhonohjaajia palkitaan jollain tavalla. Eri seurakunnissa on erilaisia palkitsemisen tapoja, kuten retkiä tai rahallista palkkiota. Leppävaaran seurakunnassa kerhonohjaajat ovat saaneet pienen rahapalkkion. Palkkio voi olla nuorelle kerhonohjaajalle ainoa oman rahan saamisen keino, mutta se ei silti ole seurakunnan näkökulmasta verrattavissa palkkaan. Kerhonohjaajat eivät ole virka- tai työsuhteessa seurakuntaan.

Anne Birgitta Yeungin tutkimuksessa Pelastusarmeijan vapaaehtoistyöhön läheneet kuvailivat käsityksiään vapaaehtoistyöstä joustavaksi ja käytännönläheiseksi. Toisaalta vapaaehtoistyö saatettiin kokea ammattilaisten työtä täydentävänä. (Yeung 1999, 27.) Kerhon ohjaamisen voikin ajatella olevan suoraa jatkoa työntekijöiden työlle. Työntekijätkin voivat toki pitää kerhoja, mutta samalla tuntimäärällä voidaan myös kouluttaa useita kerhonohjaajaa ja järjestää heille lisäkoulutus- ja virkistystapaamisia, jotta kerhonohjaajat voivat pitää kerhoja.

Kirkkohallituksen asiantuntija Tuula Vinko on kirjoittanut turvallisuudesta. Hänen mukaansa lapsiryhmään luo turvallisuutta riittävä määrä pysyviä aikuisia. Koulutetut vapaaehtoiset voivat olla jatkuvuuden kannalta merkittävässä asemassa varsinkin pienissä seurakunnissa. Vinko kirjoittaa erityisesti pienten lasten kannalta, mutta pysyvät sosiaaliset suhteet ovat tärkeitä myös kouluikäiselle. Hän mainitsee lapsivaikutusten arvioinnin hyvänä työkaluna seurakunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa. (Vinko i.a.)

Isostoiminta oli seurakunnan nuorisotoiminnasta kiinnostavinta. Lukiolaisista ja ammattilukiolaisista siihen osallistui usein noin 25 %, ja ammattikoululaisista 4 %. Lukio- ja ammattikouluikäisistä tytöistä vain muutamat osallistuivat harvoin vapaaehtois- ja kuorotoimintaan, pojat eivät osallistuneet lainkaan. Kyselyyn vastanneista nuorista 67 % ei ollut kiinnostunut seurakunnan toiminnasta. Tyttöjen mielestä seurakunnan toiminta oli vähän mielenkiintoisempaa, ja poikien mielestä se oli vähän helpompaa ja hyödyllisempää. Kaikilla nuorilla suurimpana syynä olla osallistumatta seurakunnan toimintaan oli ajan tai tiedon puute. (Huttunen ym. 2006, 34–35.)

3.6. Kerhonohjaajien vaikuttamisen mahdollisuudet

Vuoden 2015 alusta voimaan tullut Lapsivaikutusten arviointi velvoittaa kaikkia seurakuntia huomioimaan päätöksenteossaan päätöksen vaikutukset lapsiin. (Kirkkohallitus 2015 b.) YK:n lasten oikeuksien sopimuksen mukaan lapsia ovat kaikki alle 18-vuotiaat. (Suomen Unicef, i.a.) Niinpä seurakuntien kaikessa päätöksenteossa tulee ottaa huomioon päätöksen tai toimenpiteen vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Samoin on pohdittava, millaista tietoa päätöksen taustalla on. Lapsiasioiden arviointi kohdistuu myös rippikoululaisiin sekä isosiin ja kerhonohjaajiin, jotka usein ovat alle täysi-ikäisiä nuoria (Poikien ja tyttöjen keskus, 2013.)

Lapsivaikutusten arvioinnista voisi ajatella, että se on muistuttamassa meitä aikuisia siitä että lapset ja nuoret eivät ole tulevia seurakuntalaisia, vaan he ovat

sellaisia jo nyt. Vaikka kerhonoahjaajilta usein kysytään mielipidettä, palautetta ja ehdotuksia toimintaan, ei kaikissa tilanteissa ole mahdollista kysyä kerhonoahjaajien mielipidettä juuri sillä hetkellä. Tämä tutkimus antaa toivottavasti hyödyllistä taustatietoa mahdollisia kerhonoahjaajiin vaikuttavia päätöksiä valmisteltaessa.

Unicefin Yhteispohjoismaisesta tutkimuksesta lapsen oikeudesta osallistua ilmenee, että suomalaisten nuorten vaikutuskanavien ja -keinojen kolmanneksi tärkein kohta oli osallistuminen harrastusseuran tai kerhon ohjaamiseen tai suunnitteluun. (Unicef Suomi, i.a.). Tutkimuksesta ei käy ilmi, tarkoitetaanko tässä kerhoa johon nuori itse osallistuu, vai sellaista jossa hän toimii ohjaajana. Voitaneen kuitenkin todeta, että nuoret selvästi haluavat vaikuttaa sellaisten harrastetoimintojen sisältöön, joissa he itse viettävät aikaa.

Taavitsainen on ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään tutkinut seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön työntekijöiden käsityksiä lasten ja nuorten osallisuudesta kirkossa (Taavitsainen 2012, 5). Tutkimuksesta ilmenee, että toimintamallin ja -kulttuurin puute on suurin hankaloittava tekijä lasten ja nuorten kuulemisen päätöksenteossa. Kiire ja toimintamallin puuttuminen ovat tutkimuksen mukaan suurimpia hankaloittajia lasten ja nuorten osallisuuteen toiminnan suunnittelussa, valmistelussa ja toteutuksessa. (Taavitsainen 2012, 50.) Voikin ehkä ajatella, että ”näin on aina ennenkin tehty” ja ”nyt ei ehdi” ovat valitettavasti yhä totta ainakin monen kyselyyn vastanneen työtodellisuudessa. Tästäkin syystä on mielestäni tärkeitä selvittää, millaista toimintaa ja tukea kerhonoahjaajat kaipaavat tärkeään tehtäväänsä.

4. AIEMMAT TUTKIMUKSET

Rantanen on opinnäytetyössään tutkinut Herttoniemen seurakunnan kerhonohjaajien motivaatiota ja sitoutumista kerhon ohjaamiseen vuodeksi kerrallaan. (Rantanen 2012, 6.) Hän on haastatellut 21 Herttoniemen seurakunnan kerhonohjaajaa. (Rantanen 2012, 23.) Haastatteluissa Rantanen esitti kerhonohjaajille väitteitä, joiden paikkansapitävyyttä omalla kohdallaan nuoret arvioivat numeroasteikolla 1-5. (Rantanen 2012, 62.) Kerhonohjaajista kolmesta oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että motivaatiota vähentäisi, jos viestintä kerhonohjaajien ja nuorisotyönohjaajan välillä tai kerhonohjaajien kesken olisi heikkoa. Rantasen mukaan viestinnällä tarkoitettiin tiedon kulkua ihmisten välillä. Sekä ylikuormittuminen että tarvikehankintojen myöhästyminen saivat molemmat yhteensä kymmenen mainintaa mahdollisina motivaation laskun syinä. Ylikuormittuminen sai neljä täysin samaa mieltä -mainintaa, kun taas tarvikehankinnat saivat niitä kaksi. Kerhonohjaajista siis useampi oli vahvemmin sitä mieltä, että ylikuormittuminen söisi motivaatiota. Kerhonohjaajien oma vastuu tarvehankintojen ilmoittamisesta nousi esiin muutamassa haastattelussa, mutta ylikuormittumisesta ei tutkimuksessa ole mainintaa. (Rantanen 2012, 47.)

Mäkelä on pro gradu -työssään selvittänyt Helsingin hiippakunnan alueen kerhonohjaajien motiiveja toimia kerhonohjaajan syksyllä 1997 (Mäkelä 1999, 4). Tutkimustaan varten Mäkelä pyysi kerhonohjaajien tietoja Helsingin hiippakunnan seurakunnista, ja lähetti sukupuolen mukaan ositetulla otannalla valituille kerhonohjaajille postikyselyn. Kyselyitä lähetettiin 250, ja siihen vastasi lopulta 195 kerhonohjaajaa. Mäkelä oli ohjeistanut jättämään lomakkeen täyttämättä jos nuori ei ollut ohjannut kerhoa syksyllä 1997, ja viisitoista lomaketta palautuikin tutkijalle tyhjänä. (Mäkelä 1999, 23–24.) Mäkelä esitti tutkimuksensa kyselylomakkeessa kerhonohjaajille vaihtoehtoja, joista siihen vastanneet kerhonohjaajat valitsivat niitä seurakunnan toimintamuotoja joihin he osallistuvat. Nuorisotyöhön kertoi osallistuvansa reilut 40 %, ja diakoniaan 40 % vastaajista. Rippikoulussa isosena toimi vähän alle 40 % kerhonohjaajista. Neljäsosa kerhonohjaajista kertoi, ettei osallistu muuhun seurakunnan toimintaan. Partiossa

toimi vähän yli joka kymmenes vastaaja. 18 % kertoi osallistuvansa johonkin kysymysvaihtoehtojen ulkopuoliseen toimintaan, kuten lastenleireille, kuoroihin tai Saapas-toimintaan. Rahallisen palkkion sai 63 % vastaajista. 18 % kertoi saavansa jonkinlaisen muun palkkion, kuten matkan, kylpyläreissun, ruokaa tai lehtitilauksen. 19 % kertoi, ettei saa mitään palkkiota kerhonohtajamisesta. Joulu- tai muulloin vastaajat saattoivat kuitenkin saada kirjan tai muun muistamisen, mutta niitä Mäkelä ei laskenut palkkioiksi. Palkkioiden suuruus ja sen maksukriteerit vaihtelivat Mäkelän mukaan suuresti (Mäkelä 1999, 38–39).

Espoon hiippakunta on perustettu 1.1.2004, joten tutkimuksen tekemisen aikaan myös Leppävaaran seurakunta kuului Helsingin hiippakuntaan. (Laitinen, 2015). Mäkelä ei tutkimuksessaan kerro, minkä seurakuntien kerhonohtajien tiedot hän sai ja minkä seurakuntien kerhonohtajille kyselyitä lähetettiin. On kuitenkin mahdollista, että myös Leppävaaran seurakunnan kerhonohtajia on tutkimukseen osallistunut. Mäkelän tutkimuksesta on kuitenkin niin pitkä aika, että tutkimuksen tuloksia ei ole mielekästä suoraan verrata tämän tutkimuksen tuloksiin.

Eronen on pro gradu -työssään tutkinut Heinolan seurakuntien eri vapaaehtoistehtävissä toimivia nuoria ja aikuisia. Tutkimuksen vastauslomakkeen palauttaneita oli 57, mikä oli n. 80 % vastaanottajista. (Eronen 1998, 37.) Kerhonohtajien vapaissa vastauksissa vapaaehtoistyössä parhaaksi mainittiin kerholaisten auttaminen, ongelmatilanteen ratkaiseminen, nuorten kanssa tekemisissä oleminen sekä pienempien neuvominen ja opastaminen. (Eronen 1998, 99.) Vaikeimpia asioita ei Eronen tutkimuksessa ole eritelty vapaaehtoistyön mukaan, mutta selkeästi kerhonohtajan vastaus on ainakin tehtävien tasapuolisen jakamisen vaikeus kerholaisille kokkikerhossa. (Eronen 1998, 103.)

Syrjälä on ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyössään tutkinut Kuusankosken seurakunnan tyttökerhotyötä vuosina 1970–2008 (Syrjälä 2013, 40). Hän on haastatellut yhtätoista kerhonohtajana toiminutta naista puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. (Syrjälä 2013, 42, 44.) Tutkimuksen tarkoitus oli

selvittää, mikä oli kerhonohjaajien kokemus kerhonohjaamisesta ja mitä seurakunta nykyään merkitsee entisille kerhonohjaajille. (Syrjälä 2013, 41.)

Merkittävin syy ryhtyä kerhonohjaajaksi oli Syrjälän tutkimuksen mukaan kokemus ohjaamisesta tai lasten kanssa toimimisesta. Kerhonohjaajana jatkamisen syynä haastatteluissa kerhonohjaamisen tärkeys ja turvallisuus saivat yhteensä 27 mainintaa, kaverit ja yhteisöllisyys mainittiin 15 kertaa. (Syrjälä 2013, 85–86.)

Uimonen on ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössään tutkinut Malmin seurakunnan nuorisotyössä mukana olevien nuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia nuorisotyön yhteisöllisyydestä. Hän keräsi tutkimusaineistoa tutkimusta varten kootulta ryhmältä ryhmähaastatteluilla, keskusteluja kirjaamalla ja havainnoimalla sekä kyselyillä yhteisöllisyys – aiheiseen tapahtumaan osallistuneilta. (Uimonen 2012, 37, 39.) Tutkimukseen liittyvissä keskusteluissa kävi ilmi, että monet kokivat yhteisöllisyyden tunteen tärkeäksi, ja liittivät sen omaan identiteettiinsä. Malmin seurakunnan nuorisotyön yhteisöllisyydestä kertonut kertoivat löytäneensä uusia kavereita erilaisista seurakunnan toiminnoista. Konkreettisesti yhdessä toimiminen edesauttoi malmilaisten mukaan sitoutumista yhteisöön. (Uimonen 2012, 50–52)

Koivisto on pro gradu -työssään tutkinut erään eteläsuomalaisen seurakunnan nuorisotoimintaan aikanaan aktiivisesti osallistuneiden nuorten aikuisten suhdetta seurakuntaan ja sen toimintaan. Tutkimuksensa Koivisto toteutti haastatteleamalla 18 nuorta aikuista. (Koivisto 1998, 14.) Moni haastateltu nuori aikuinen oli aikanaan lähtenyt rippikoulun jälkeen mukaan seurakunnan toimintaan kavereiden kanssa. Ennen rippikoulua tai vasta muutamaa vuotta rippikouluiän jälkeen toimintaan mukaan tulleet tulivat sinne jonkun toiminnassa mukana olevan ystävänsä mukana. Seurakunnan toimintaan osallistumisen syyt olivat varsin vaihtelevia, samoin kokemus sopivasta hengellisyyden määrästä. (Koivisto 1998, 135–136.)

Kytän ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössä haastateltiin ryhmähaastatteluissa yhteensä 24 nuorta eri puolilta Suomea. Tarkoitus oli sel-

vittää, millaiseen auttamistoimintaan nuoret olisivat valmiita sitoutumaan, ja toisaalta miten nuorisotyössä työtä tekevät näihin ideoihin suhtautuvat. (Kyttä 2008, 3.) Vastaajista kolme toimi seurakunnassa kerhonoahjaajina, ja he kertoivat kerholaisten kertoneen ongelmistaan kotona ja koulussa. Lasten luottamus tuntui suurelta kunnialta, mutta samalla sen tuoma vastuu mietitytti nuoria. Koulukiusaamiseen kerhonoahjaajat olivat osanneet puuttua, vaikka kerhonoahjaajien koulutuksessa ei lasten ongelmien käsittelyä ollutkaan vielä käyty läpi. (Kyttä 2008, 54.)

Virolainen on ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössään tutkinut nuorten vapaaehtoistyötä ja sen kehittämisen mahdollisuuksia Lahden Launeen ja Salpausselän seurakunnissa (Virolainen 2013, 7). Tutkimuksen materiaali kerättiin nuorilta kyselyllä, johon vastasi 29 nuorta Launeen ja Salpausselän seurakunnan nuorten toiminnasta ja alueiden partiolaisista (Virolainen 2013, 54.) Lisäksi materiaalina lähteinä olivat tutkijan perustaman nuorten vapaaehtoisuuden kehittämishankkeen Salavan kokousmuistioista ja tutkijan päiväkirjasta. (Virolainen 2013, 43, 49.) Virolainen käsittää tutkimuksessaan nuorten vapaaehtoisuudeksi lähinnä auttamistoiminnan. (Virolainen 2013, 9, 61). Nuorille suunnatussa kyselylomakkeessa nuorten ajatuksia auttamisesta ja vapaaehtoistyöstä kysyttiin samassa avoimessa kysymyksessä. (Virolainen 2013, 95.)

Vapaaehtoistöitä, joista Launeen ja Salpausselän seurakuntien alueen nuoret vastasivat kyselyyn, olivat isosena tai lasten ja nuorten parissa toimiminen ja auttaminen sekä lasten hoito (Virolainen 2013, 61). Suurin osa vastanneista halusi toimia lasten ja nuorten parissa, vaikkapa kerhoa pitäen, ohjelmatuokioita järjestäen tai muita auttaen. Rippikoulun isosena toimiminen oli annetuista vaihtoehtoista ylivoimaisesti suosituin vapaaehtoisena toimimisen muoto, ja kerhossa toimiminen oli kolmanneksi suosituin yhteensä viidestätoista vaihtoehdosta. (Virolainen 2013, 64–65.)

Lahnavik on ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyössään tutkinut kahden Porissa pidetyn nuorten vapaaehtoistyön koulutuksen osallistujien syitä lähteä koulutukseen, heidän käsityksiään vapaaehtoistoiminnasta ja mielipitei-

tään koulutuksesta. (Lahnavik 2010, 38). Aineistoa Lahnavik keräsi nuorilta vapaaehtoistoiminnan kurssilla nuoria havainnoimalla ja erilaisten, osin tutkimusta varten muokattujen tehtävien kautta. (Lahnavik 2010, 32, 34). Nuorten yleisin syy lähteä vapaaehtoistoiminnan kurssille Porissa oli Lahnavikin tutkimuksen mukaan halu auttaa. Hyöty ja oppiminen olivat seuraavaksi suurimmat syyt. Hyötyjä mainittiin kahta erilaista: koulutuksen tuoma hyöty itselle, ja vapaaehtoistoiminnan kohteiden saama hyöty. Esiin nousseita syitä olivat myös kavereiden mukaan lähteminen, tekemisen saaminen, hauskuus, hyvä ilmapiiri, hyvä mieli, mukava toiminta, halu tutustua uusiin ihmisiin, uusien asioiden kokeilu ja johonkin kuuluminen. (Lahnavik 2010, 48–49.)

Yhteenvedona aiemmista tutkimuksista voisi todeta, että merkittävimpiä syitä ryhtyä kerhonohjaajaksi olivat kokemus lasten kanssa toimimisesta ja ohjaamisesta (Syrjälä 2013, 85.) Ylipäänsä seurakunnan toimintaan on lähdetty usein yhdessä kavereiden kanssa tai heidän houkutteleminaan (Koivisto 1998, 135). Kerhonohjaajana jatkamisen kannalta hyvä tiedonkulku kerhonohjaajien ja työntekijöiden välillä on tärkeitä (Rantanen 2012, 47). Parhaita asioita kerhonohjaamisessa ovat kerholaisten neuvominen ja ongelmatilanteiden ratkaiseminen, nuorten kanssa tekemisissä oleminen (Eronen 1998, 99) sekä kerhonohjaamisen tärkeys, turvallisuus, kaverit ja yhteisöllisyys (Syrjälä 2013, 86). Yhdessä tekeminen mainittiin yhteisöllisyyden kasvattajana Uimosen tutkimuksessa (Uimonen 2012, 52).

5. TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

5.1. Tutkimuksen lähtökohdat

Teen työtä Espoossa, Leppävaaran seurakunnan nuorisotyön tiimissä. Omana työalanani on tyttöjen ja poikien työ. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön on tarkoitus olla työelämää tukeva tutkimus, (Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010, 26) ja haluan kehittää omaa työtäni. Oma työpaikkani onkin mielestäni luonteva yhteistyökumppani opinnäytetyötäni ajatellen.

Leppävaaran seurakunta toimii Espoossa, yhdessä sen viidestä kaupunkikeskuksesta. Seurakuntaan kuului 24 998 jäsentä vuonna 2014, joista 15 -vuotiaita oli 298 (Kirkkohallitus 2015 a). Leppävaaran seurakunnan tyttöjen ja poikien työssä toimii vuosittain n. 10 alakouluikäisille tarkoitettua kerhoa. Niitä pitävät koulutetut kerhonohtajat, jotka ovat yleensä noin 15–18 vuotiaita. Joukossa on vuosittain muutamia täysi-ikäisiäkin ohjaajia. Kerhonohtajien määrä ja pysyvyys vaikuttavat suoraan siihen, miten paljon kerhoja alakouluikäisille voidaan perustaa. Uusia kerhonohtajia saisi tulla vähän enemmän, jotta kerhoja voitaisiin tarjota kattavammin eri toimipisteissä ja eri viikonpäivinä.

Kerhonohtajien ura Leppävaarassa alkaa siitä, kun he kuulevat kerhonohtajamisesta. Alle rippikouluikäiset voivat käydä kerhojen apuohjaajien ABC-kurssin, jolla viikoittaisissa tapaamisissa opetellaan kerhonohtajamisen taitoja. Rippikoulun käyneet voivat ilmoittautua suoraan kerhonohtajien koulutusleirille, jossa saadaan perustaidot kerhon pitämiseen. Koulutus jatkuu kevääseen asti kerran kuussa pidettävissä kerhonohtajien kokouksissa ja muissa tapaamisissa. Kerhot kokoontuvat kerran viikossa, ja kerhonohtajat voivat halutessaan hakea isosiksi lasten viikonloppuleireille. Sekä syys- että kevätkauden lopulla järjestetään alakouluikäisten juhla, ja kerhonohtajien oma kauden päätösilta. Myös kesän lastenleirien isokset valitaan kerhonohtajista.

Kokemuksesta on hyötyä myös kerhonohjaamisessa, ja hyviä kerhonohjaajia näkisi mieluusti mukana toiminnassa monia vuosia. Lähes joka syksy tai kevät ihmettelen, kun joku tai jotkut tehtävänsä hyvin hoitaneet kerhonohjaajat ilmoittavat etteivät jatka kerhon ohjaamista seuraavalla kerhokaudella. Usein he samalla kertovat, että lukion aloittaminen tulee viemään aikaa niin paljon, ettei aika enää riitä kerhon ohjaamiseen. Silti työntekijänä mietin, olisiko parempi tuki tai koulutus tai enempi virkistystapahtumien määrä voinut kannustaa kerhonohjaajaa jatkamaan? Vai onko kerhonohjaaminen sittenkin ollut hänelle pettymys, eikä hän vain halua kertoa sitä suoraan työntekijälle tai ehkä itselleenkaan?

Tutkimuslupa on pyydetty ja saatu kirkkoherralta. Kerhonohjaajien huoltajille on kerrottu tutkimukseen osallistumisesta kirjallisesti, ja kerhonohjaajille itselleen on puhuttu tutkimuksesta jo aiemmin syksyllä kerhonohjaajien kokouksessa.

Tutkiessaan omaa kulttuuria on helppo ottaa asiat liiaksi itsestänselvyytenä saavuttamatta analysoinnin tasoa taustoihin, yhteyksiin ja syihin. Vapaaehtoistyötä paljon tutkinut Yeung kertoi eräässä tutkimuksessa kertoneensa haastatelluille hyvin vähän itsestään, vaikka toki vastasi jos joku häneltä jotain halusi kysyä. Yeungin mukaan tutkijan objektiivisuus nousee tutkijan oman subjektiivisuuden tunnistamisesta. (Yeung 2004, 69–70.) Minä taas olen kerhonohjaajille erittäin tuttu. Voisi ajatella, että olen kerhonohjaajille liiankin tuttu. Luotan kuitenkin siihen, että tämä aiheen ja tutkijan yhteys ennemmin rikastaa kuin rasittaa tutkimusta.

Vaikka kerhonohjaajien tuttuus alkuun pohdintaa aiheuttikin, koen sen tukeneen ryhmähaastattelutilannetta. Hirsjärven ja Hurmeen ensimmäinen kriteeri hyvälle haastattelijalla on se, että tämä tuntee hyvin haastattelun aihepiirin (Hirsjärvi & Hurme 2000, 68). Työparini ja minä tunnemme kerhonohjaajien lisäksi heidän kanssaan tehtävän kerhotyön, teemmehän sitä työksemme. Toisaalta hyvän haastattelijan on ohjattava haastattelutilannetta ja oltava selkeä. Samoin hänen on oltava kiinnostunut ihmisten käyttäytymisestä ja ymmärrettävä oman ja osallistujien käytöksen syitä ja mahdollisia siitä seuraavia reaktioita. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 68.)

5.2. Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimusongelma on tutkimuksen tärkein ja vaikuttavin alkutekijä (Hirsjärvi & Hurme 2000, 15). Tutkimuksen myötä on tarkoitus löytää vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

Mikä innostaa (nuoria) ryhtymään kerhonohtajiksi?

Mikä kannustaa kerhonohtajaa jatkamaan kerhon ohjaamista?

Työntekijänä olen toki myös kiinnostunut selvittämään, miten voisimme saada enemmän nuoria innostumaan kerhonohtamisesta, ja miten saisimme kerhonohtajiksi ryhtyneet jatkamaan ohjaamista useamman vuoden. Tämä ei kuitenkaan ole varsinaisesti tutkimuksen tavoitteena, vaan liittyy tulosten hyödyntämiseen työelämässä.

Olisi myös mielenkiintoista kuulla, mitä kerhon ohjaaminen antaa kerhonohtajien elämään. Jos saamme tietää, että ohjaamisesta on vaikkapa hyötyä opinnoissa tai harrastuksissa, tuemme tietenkin tätä täyttämällä vaadittavat paperit. Abstraktimmat, ”henkisemmät” hyödyt ovat sen sijaan vaikeammin todennettavissa, joten tutkimus voi ehkä auttaa tällaisten hyötyjen esiin nostamisessa. Kirkkohallitus haastaa työntekijät ottamaan nuoret ja heidän ideansa tosissaan (Kirkkohallitus 2012 b, 16.) Tutkimuksen tulosten avulla voimme reflektoida seurakunnan tyttöjen ja poikien työn kerhonohtajien koulutusta ja tukemista, ja tarvittaessa kehittää työtä tarkoituksenmukaisemmaksi.

Isoskoulutus on siis rippikoulun jälkeen se koulutus, johon useampi rippikouluikäluokasta osallistuu. Kerhonohtajien koulutukseen hakeutuu kuitenkin vuosittain nuoria, jotka tietävät koulutuksen pätevöittävänsä kerhonohtajana sekä lastenleirien isosena toimimiseen, mutta ei suoraan rippikoulun isosuuteen. Mikä heitä innostaa? Mitä he odottavat kerhonohtamiselta? Mistä aineksista he ovat rakentaneet mielikuvansa kerhonohtamisesta? Onko heillä kokemusta seurakunnan kerhoissa käymisestä?

6. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

6.1. Aineiston kerääminen

Tutkimuksen muotouduttua käsittelemään yhden seurakunnan kerhonohjaajia, oli sen luontevaa olla laadullinen tutkimus. Kerhonohjaajia oli Leppävaaran seurakunnassa tutkimuksen toteuttamishetkellä 17 kappaletta, joten määrällisen tutkimuksen toteuttamiseen olisi otos ollut varsin pieni. Tutkimuksen kohderyhmä oli niin pieni, että siitä ei voi tehdä muihin ryhmiin ulottuvia yleistyksiä. Tutkimuksen harkinnanvarainen näyte, eli yhden seurakunnan kerhonohjaajat, oli kuitenkin juuri oikea ryhmä tutkittaessa nimenomaan heidän kokemuksiaan ja ajatuksiaan.

Haastatteluun osallistuvista Hirsjärvi ja Hurme suosittelevat käyttämään termejä osallistuja, tutkittava tai haastateltava (Hirsjärvi & Hurme 2000, 58). Tässä tutkimuksessa käytän Hirsjärven ja Hurmeen suosittelemien lisäksi nimitystä kerhonohjaaja.

Tutkimusaineiston keräämisellä haastattelemalla on hyviä ja huonoja puolia. Haastattelulla voidaan korostaa tutkittavien subjektiivisuutta, he voivat kertoa haluamiaan asioita tutkittavaan asiaan liittyen. Tutkijalle vieraampaa aihetta tutkittaessa haastateltavat voivat kertoa asioita, joita tutkija ei olisi osannut arvatakaan. Haastattelun kuluessa voidaan tarkentaa ja syventää vastauksia lisäksymyksillä. Haastattelu vaatii kuitenkin osaamista, ja sen tekemistä varten tulisi kouluttautua. Varsinkin yksilöhaastattelu vie aikaa, ja sen katsotaan sisältävän monia virhelähteitä. Haastateltavat voivat esimerkiksi pyrkiä vastaamaan sosiaalisesti hyväksytyllä tavalla. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 35.)

Lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun välimuotona on puolistrukturoitu tai puolistandardoitu haastattelu. Haastattelulle ei ole mitään tiettyä määritelmää, mutta ominaista on se että haastattelusta vain jokin osuus on en-

nalta määritelty. Loput muotoutuvat haastattelun aikana. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47–48.) Eskolan mukaan puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta vastaukset voi antaa omin sanoin valmiiden vaihtoehtojen sijaan (Eskola 2005, 86).

Keräsin tutkimukseen aineistoa puolistrukturoiduilla pienryhmähaastatteluilla (runko liitteessä 2.) ja sähköisellä lomakkeella (lomakepohja liitteessä 3.). Tarkoitus oli kerätä aineistoa niin paljon, että sen saturaatiopiste saavutetaan. Tämä tarkoittaa sitä, että olennaisesti uutta informaatiota ei enää tule. Hirsjärvi ja Hurme kuvaavat ryhmähaastattelua verrattain vapaaksi keskusteluksi, jossa osallistujat spontaanisti kommentoivat ja tuottavat tietoa keskustelun aiheista. Haastattelijä voi suunnata kysymyksiä tai kommentteja koko ryhmälle tai yksittäiselle osallistujalle tilanteen mukaan. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 60–61.)

Kokemusten mukaan pienten lasten haastattelut sujuvat paremmin, kun heitä haastatellaan ryhmissä (Hirsjärvi & Hurme 2000, 63). Nuorisotyössä yleisesti tiedetty totuus on se, että kaikki mikä toimii lapsilla, toimii myös nuorilla ja aikuisilla, vaikka aikuisilla toimivat menetelmät eivät ehkä nuorilla tai varsinkaan lapsilla toimitakaan. Kerhonohtajien kohdalla pohdin pitkään, saisinko yksilöhaastatteluilla luotettavaa tietoa. Tunsin useat nuoret jo monen vuoden takaa, ja pelkäsin heidän vastaavan sen mukaan mitä he kuvittelivat minun toivovan. Toisaalta muutamiin nuoriin olin tutustunut vasta toimintakauden alussa, ja heille haastattelutilanne olisi voinut olla jokseenkin epämielinen. Niinpä keskustelutuokiotyyppinen ryhmähaastattelu pienryhmissä tuntui hyvältä vaihtoehdolta; kukaan ei olisi haastateltavana yksin, mutta saisi kuitenkin puheenvuoron verrattain helposti.

Haastattelutuokiot päätettiin järjestää kerhonohtajien yhteisen, leirikeskukseen vietettävän illan yhteydessä. Kaikki kerhonohtajat osallistuivat iltaan, ja osa heistä jäi isoseksi seuraavana päivänä alkavalle lastenleirille. Nuoret ja heidän huoltajansa saivat ennen leirikeskukseen vietettyä iltaa tiedotteen, jossa kerrottiin tutkimuksesta ja että siihen osallistuminen ei ole pakollista. Lämmittelynä teimme mielipidejanoja, joilla kerhonohtajat liikkuvat huoneessa oman mielipi-

teensä mukaan janan ääripäiden välillä. Toinen pää merkitsi väitteen kanssa samaa mieltä olemista, toinen pää eri mieltä olemista. Keskikohta merkitsi vaihtoehtoa ”en tiedä”. Väitteet olivat seuraavat:

Kerhon ohjaamisessa on vain hyviä puolia
 Kerhon ohjaaminen on mun juttu
 Kerhonohjaaminen ei oikeastaan kannata
 Voisin suositella kerhon ohjaamista kavereilleni
 Kerhon ohjaaminen antaa minulle paljon

Janatyöskentelyn jälkeen kerhonohjaajat jaettiin väittelyä varten sattumanvaraisesti neljään ryhmään, joista kahden mielestä kannattaa ryhtyä kerhonohjaajaksi ja kahden mielestä se ei kannata. Ryhmät saivat miettiä kantojaan, ja heitä pyydettiin kirjaamaan ajatukset paperille. Väittelyä käytiin jonkin aikaa, kunnes ryhmät vaihtoivat mielipiteensä vastakkaisiksi, ja kirjasivat myös niiden perustelut ylös. Näin kaikilta saatiin perusteluja molempiin väitteisiin, ja kaikki saivat mahdollisuuden saada oikeat mielipiteensä kirjatuksi. Kerhonohjaajat jaettiin uudestaan neljään ryhmään, joista kaksi tuli työntekijöiden kanssa haastateluun ja kaksi kirjasi ryhmässä kerhonohjaajuutta tukevia ja uhkaavia tekijöitä. (Liite 1.)

Ennen haastattelutilannetta pohdimme, miten haastattelu sujuu. Ottavatko nuoret tutun työntekijän toteuttaman haastattelutilanteen tosissaan, vai meneekö tilanne keskinäiseksi hassutteluksi? Vaikuttavatko kavereiden vastaukset kerhonohjaajien vastauksiin, tai haluavatko nuoret kiirehtiä tilannetta jotta pääsisivät nopeammin katsomaan elokuvaa? Tuleeko haastattelun yhteydessä vastaan jotain, mitä emme ole osanneet ennakoita?

Haastattelutilanteiden sujuvuuden varmistamiseksi mietimme ryhmäjaot etukäteen niin, että parhaat kaverukset tai yhdessä kerhoa ohjaavat nuoret eivät päätyneet samoihin ryhmiin. Ryhmäjako aiheutti vain pientä nurinaa, mikä olikin ennakoitavissa. Haastattelutiloiksi valittiin rauhalliset pienet huoneet talon päädyssä, jonne eivät kuuluneet mahdolliset muiden nuorten äänet salista tai toisen ryhmän puhe.

Hirsjärven ja Hurmeen mukaan haastattelussa on parempi mahdollisuus motiivoida vastaajia kuin lomaketutkimuksessa (Hirsjärvi & Hurme 2000, 36), mutta erityistä motivointia osallistumiseen tai vastaamiseen ei tarvittu. Kyselyhetki oli osa illan ohjelmaa ja sen tarkoitus oli tuottaa tietoa myös suoraan työhömmen. Jos joku ei olisi halunnut osallistua tutkimukseen, olisi hän voinut silti osallistua keskusteluun, mutta hänen kommenttinsa olisi jätetty tutkimuksen aineiston ulkopuolelle. Ketään ei tarvinnut suostutella osallistumaan tutkimukseen, vaikka siihenkin Hirsjärvi ja Hurme antavat hyviä vinkkejä (Hirsjärvi & Hurme 2000, 85.) Leirikeskus oli paikka, jossa nuoret olivat vapaa-ajallaan, joten siellä haastattelun osallistuminen saattoi olla miellyttävämpää ja enemmän omaksi ajaksi koettua, kuin vaikkapa koulussa tai kotona tehty haastattelu olisi ollut. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 132.) Itse haastattelutilanteet olivat mukavan rentoja, hetkittäin jopa hauskoja.

Vaikka kysymykset oli kirjoitettu kirjakiielellä, esittivät haastattelijat ne puhekielisti ja osoittivat kuuntelevansa vastauksia luontevin tavoin, kuten nyökkäyksin ja erilaisin äännähdyksin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 117.) Varsinaisesti vastauksia ei juuri kommentoitu, kuten Hirsjärvi ja Hurme suosittelevat (Hirsjärvi & Hurme 2000, 109). Kuitenkin esimerkiksi nuorten kertoessa haastattelijana toimivalle nuorisotyönohjaajalle itsestään jotain täysin uutta, siirtyi puhe luonnollisesti hetkeksi tuohon uuteen aiheeseen. Pienen hetken jälkeen haastattelijat kuitenkin ohjasi keskustelun takaisin haastattelun teemoihin.

Kerhonohtajien haastattelutilanteet olivat rentoja tilanteita, joissa kukin osallistuja kertoi omia ajatuksiaan vapaassa järjestyksessä. Välillä joku sanoi ajattelevansa samoin kuin edellisenkin, ja saattoi lisätä vielä jonkin oman näkemyksensä. Keskustelu sujui hyvässä hengessä, eivätkä nuoret oikeastaan puhuneet toistensa päälle. Ehkä tähän toisten huomioimiseen auttoi tavanomaista pienempi ryhmä kerhonohtajia, tai sitten nuoret kokivat haastattelutilanteen ja sen dokumentoinnin niin tärkeäksi että maltoivat odottaa puheenvuoroa.

Haastattelutilanteet taltioitiin teknisten haasteiden takia kirjoittamalla. Kaksi haastattelua kirjoitettiin kannettavalla tietokoneella ja kaksi käsin paperille.

Vaikka Hirsjärvi ja Hurme suosittelivatkin haastattelun nauhoittamista (Hirsjärvi & Hurme 2000, 73), koen että selkeä vastausten muistiin kirjoittaminen saattoi auttaa nuoria pitämään pikku taukoja, jolloin hiljaisemmatkin saivat luontevia tilaisuuksia kertoa oman mielipiteensä. Keskustelut pyrittiin kirjaamaan siten kuin ne on käyty, ja suuri osa muistiinpanoista onkin puhekieltä. Kuitenkin on mahdollista, että kaikkia kommentteja ei ole dokumentoitu täysin sanatarkasti.

Sanojen konnotaatiot ovat eri ihmisillä erilaisia (Hirsjärvi & Hurme 2000, 52), vaikkapa ”jäätävä” voi tarkoittaa henkilöstä ja asiayhteydestä riippuen erittäin hyvää, huonoa tai suurta asiaa. Kerhonohtajat olivat henkilöinä tutkimusassistenttina toimineelle työparilleni sekä itselleni tuttuja, mutta silti koin varmemmaksi tarkentaa mitä tarkoittaa vastaus ”viis kautta viis”. Se tarkoitti täysiä pisteitä, mutta olisi voinut tarkoittaa jotain muutakin.

Haastattelutilanteet menivät haastattelijoiden eli työparini ja minun mielestäni jopa yllättävän hyvin. Kerhonohtajat vastasivat innolla ja ottivat tilanteen tosissaan. Yksikään heistä ei ihmetellyt, miksi haastattelua tehdään, vaikka vastaavaa ei ollut aiemmin tehty. Kerhonohtajien oma ilta leirikeskuksessa oli sekin uusi juttu, joten ehkä uudenlainen sisältökin meni sen varjolla. Muiden nuorten vastaukset saattoivat vaikuttaa joihinkin vastauksiin, vaikkakaan muiden mielipiteiden mukailusta ei tehty selkeitä huomioita. Haastattelutilanteissa ei ollut kiireen tuntua, vaan kaikki odottivat rauhassa seuraavia kysymyksiä tai kommentteja. Kaiken kaikkiaan hetki oli hauska ja valitettavan harvinainen jutteluhetki pienellä porukalla, ja vastaavaa voisimme tehdä toistekin.

Henkilökohtaisten asioiden tutkimiseen haastattelulla tai lomakkeella löytyy kummankin tutkimustavan kannattajia (Hirsjärvi & Hurme 2000, 35–36). Henkilökohtaisemmista asioista voi olla helpompi kertoa kasvokkain tutkijalle, tai anonyymisti lomakkeella. Pienryhmähaastattelujen lisäksi kerhonohtajille laadittiinkin sähköinen kyselylomake, jonka he täyttivät omalla ajallaan tammikuussa 2015. Lomakkeella saatiin haastattelua kattavampia vastauksia tiettyyn osaan kysymyksistä. Halusin kysyä lomakkeella uudestaan seurakunnan merkitykses-

tä kerhonohjaamisessa, koska ajattelin, että muiden kerhonohjaajien läsnäolo ja vastaukset ovat saattaneet vaikuttaa haastattelussa annettuihin vastauksiin.

Lomakkeessa oli kysymyksiä, joissa vastausvaihtoehtoina oli Likertin asteikolla numerot 1-5. Keskimäinen numero kolme tarjosi neutraalin vaihtoehdon ääripäiden väliltä, mutta sitä ei lomakkeessa erikseen nimetty. Lomakkeessa oli myös kysymyksiä, joissa pyydettiin valitsemaan tietty määrä vaihtoehtoja. Lisäksi joukossa oli avoimia kysymyksiä, joihin kerhonohjaajat saivat kirjata omia ajatuksiaan ilman tutkijan rajaamia vaihtoehtoja.

6.2. Aineiston analysointi

Puolistrukturoiduista pienryhmähaastatteluista kertyi noin yhdeksän sivua koneella rivivälillä 1,5 kirjoitettuja vastauksia. Vastaukset ovat puhekielisiä kommentteja, eivät kokonaisia lauseita. Kyselylomakkeen avoimista kysymyksistä kertyi yhteensä 107 kappaletta keskimäärin yhden lauseen mittaisia vastauksia. Avoimiin kysymyksiin ei ollut pakko vastata. Monivalintakysymyksiä oli yhteensä 8 kappaletta, ja niihin kaikkiin oli vastattava. Joissain sai valita yhden vastausvaihtoehdon, joissain niitä pyydettiin valitsemaan useampia.

Väittelyn yhteydessä kerättyjä kerhonohjaajaksi ryhtymistä puoltavia erillisiä mielipiteitä kertyi 49, ja sitä vastustavia 50 ajatusta. Jotkut mielipiteet oli mainittu useaan kertaan, ryhmät eivät olleet nähneet toistensa mielipidelistoja. Kerhonohjaajuuden aloittamista vastustavissa mielipiteissä oli luultavasti annettu huumorin kukkia, sillä kokkikerhon pitämisen lihottavuus tai uusien ystävien saamisen välttely kerhonohjaajien kokouksissa eivät luultavasti ole kovin todellisia syitä olla aloittamatta kerhon ohjaamista. Itsenäisen työskentelyn yhteydessä kertyi 18 kerhonohjaajuutta tukevaa tekijää, ja 14 sitä uhkaavaa tekijää. Lämmittelyharjoitteiden tuotoksia ei kuitenkaan käytetty tutkimuksen aineistona.

Teemoittelu on suositeltavaa, kun ratkotaan jotakin käytännöllistä ongelmaa. Tällöin teksteistä voidaan poimia tutkimusongelman kannalta olennaista tietoa. (Eskola 2005, 178–179.)

Haastateltavat eivät välttämättä kuvaile asioita juuri samoilla sanoilla, mutta tutkija poimii niiden merkitykset samanlaisiksi ja sijoittaa ne siksi samaan luokkaan. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 173.) Pilkoinkin sekä ryhmähaastattelujen että lomakevastausten avoimia vastauksia, ja ryhmittelin samaa tarkoittavat sisällöt yhteen. Laskin aineiston vastauksista samankaltaisia tai -sisältöisiä vastauksia. Lomakevastauksissa vertailin, mitä muista poikkeavasti vastanneet kerhonohjaajat olivat vastanneet muissa kohdissa, ja yritin löytää mahdollisia selittäviä tekijöitä poikkeaville vastauksille. Tällaisia tekijöitä ei kuitenkaan löytynyt.

Seurakunnan kerhon ohjaamisesta kysyttäessä vastaukset poikkesivat sen mukaan, oliko niitä kysytty ryhmähaastatteluissa vai lomakkeessa. Tällöin vertailin vastauksia, ja päädyin painottamaan lomakevastauksia. Pidin niitä luotettavampina, sillä uskon muiden kerhonohjaajien läsnäolon haastatteluhetkellä vaikuttaneen vastauksiin.

Hirsjärvi ja Hurme korostavat aineiston kuvailun merkitystä. Kuvailulla kartoitetaan henkilöiden, tapahtumien tai kohteiden ominaisuuksia ja piirteitä. Tutkimuksen objektiivisuus ei tarkoita sitä, että tutkija häivyttää itsensä tekstistä ja kirjoittaa vain faktoja. Tällöin on riskinä kuvailla kaikki havainnot samanarvoisina, ilman tutkijan tulkintaa ja ilmiön sijoittamista kontekstiin. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 145–156.) Niinpä en kirjoittanut tekstiä ikään kuin täysin ulkopuolisena havainnoijana, vaan oman kokemukseni mukaan havaintoja tulkiten.

Hirsjärvi ja Hurme mainitsevat, että yhteiskunta- ja käyttäytymistieteissä tutkijalla on alussa yleensä kolmenlaista käsitteitä koskevaa tietoa: Tietoa voi olla arkikokemuksista, jotka voivat olla tutkittavien ja muiden tutkijoiden kanssa yhteisiä, muiden tutkijoiden määritelmistä ja tutkittavien määritelmistä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 187–188.) Tässä tutkimuksessa lähtökohta oli tutkittavien eli ker-

hohohjaajien kanssa jaetussa arkikokemuksessa. Heille kokemus oli omakohtainen, minulle kiinnostuksen kohde ja sen vuoksi tutkimuksen aihe.

Hirsjärven ja Hurmeen mukaan tutkimuksen on pyrittävä mahdollisimman hyvin paljastamaan tutkittavien käsityksiä ja heidän maailmaansa. Samalla on kuitenkin muistettava, että tutkija vaikuttaa tietoon jo aineiston keruuvaiheessa, ja että kyseessä ovat tutkijan tulkinnat ja käsitteistöt, joihin hän sovittaa tutkittavien käsitteitä. Käsitteiden analyysi onkin olennaisen tärkeitä. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 189.)

Tutkimuksen tulosten reliabilisuudella tarkoitetaan sitä, että samalta henkilöltä saadaan samoihin kysymyksiin tai aiheisiin samankaltaiset vastaukset eri keroilla. Toinen reliabiliuden määritelmä on se, että kaksi tutkijaa päätyy samaan tulokseen. Kolmas määritelmä on kahdella eri tutkimusmenetelmällä saadut samat tulokset aiheesta. Kaikessa reliabiliuden tutkailussa on muistettava, että ihmisen käyttäytyminen ja vastaukset riippuvat kontekstista ja voivat muuttua ajan myötä, ei täydellistä reliabiliutta aina ole mahdollista saavuttaa. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 186.) Hirsjärven ja Hurmeen mainitsemaan kolmanteen reliabiliuden tapaan on tässä tutkimuksessa pyritty keräämällä aineistoa kerhohohjaajilta erilaisilla menetelmillä. Erityisesti muutamien kysymysten kohdalla vastausten luotettavuus haluttiin varmistaa kysymällä samaa asiaa ryhmähaastattelun lisäksi vielä lomakkeessa.

Reliabiliuden vaatimus koskee kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähinnä tutkijan toimintaan, eli sitä miten luotettava tutkijan analyysi on. Olennaista on esimerkiksi se, onko kaikki käytettävissä oleva aineisto huomioitu, ja tulosten on heijastettava tutkittavien ajatuksia. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 189.) Aineiston muutama avoin vastaus olisi ollut helpointa jättää pois, sillä niistä saattoi päätellä, kuka vastauksen oli kirjoittanut tai sanonut. Tämä olisi kuitenkin vähentänyt tutkimuksen reliabiliutta, joten vastauksia muokattiin sen verran, ettei vastaajaa ole niin helppoa tunnistaa.

Aineistotriangulaatiossa yhdistellään erilaisia aineistoja samasta aiheesta, kun taas menetelmätriangulaatiossa käytetään erilaisia aineistonhankinta ja - tutkimusmenetelmiä. (Eskola 2005, 69–70.) Aineiston triangulaatio onkin toinen syy, miksi joitain asioita kysyttiin uudestaan kyselylomakkeessa. Varsinkin ensimmäisen vuoden kerhonohjaajien ajatukset olivat voineet muuttua, kun he olivat pitäneet kerhoa jo jonkin aikaa. Haastattelut tehtiin lokakuussa, ja kyselylomake täytettiin tammikuussa.

6.3. Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Vaikka tutkijan subjektiivisuuden kannalta voisi olla hyvä, ettei opinnäytetyötä tehtäisi välttämättä omasta työstä, koen että opinnäytetyö on mielekästä tehdä juuri omaan työhöni liittyen. Vaikka alakouluikäiset tytöt ja pojat sinällään ovatkin työni kohderyhmä, teen työtä myös rippikoulun jo käyneiden (tai sinne pian menevien) kerhonohjaajien kanssa.

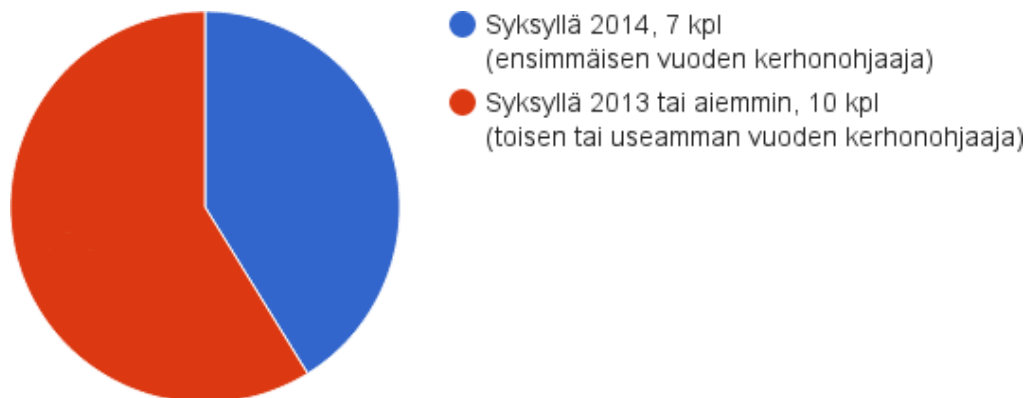
Eskolan ja Suorannan mukaan objektiivisuus ja tarvittava tutkimuksellinen etäisyys syntyvät omasta teoreettisesta pohdinnasta ja lukeneisuudesta, ja sitä voi lisätä käsitteellistysten ja menetelmien avulla. (Eskola 2005, 35.) Samoin objektiivisuus syntyy oman subjektiivisuuden tunnistamisessa. Arkipäivän ihmisuhteet ovat usein luontevia ja automatisoituneita, kun taas tutkimussuhteessa kaikkien olennaisten asioiden pitäisi olla periaatteellisesti ja tiedostetusti epäselviä ettei mitään olennaista jäisi itsestänselvyyksien piiriin. (Eskola 2005, 19.)

Joitain tutkimuksellisesti kiinnostavia avoimia vastauksia on jouduttu muokkaamaan yleisemmiksi, jotta yksittäisten vastaajien henkilöllisyys ei paljastuisi (Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010, 13). Tutkimuskysymysten kannalta olennaiset vastaukset on kuitenkin pyritty sisällyttämään muuhun tekstiin, jolloin niiden informaatioarvo on saatu mukaan tutkimukseen.

7. OMAT JA KAVEREIDEN KOKEMUKSET RATKAISEVAT

7.1. Ennen kerhonohjaamista

Leppävaaran kerhonohjaajista seitsemän oli aloittanut kerhon ohjaamisen kerhokauden alussa eli syksyllä 2014, ja kymmenen oli aloittanut aiemmin. Kyse-lyssä ei kysytty tarkempaa aloitusvuotta, sillä se olisi yksilöinyt nuorten vastauk-
sia liikaa tiettyihin henkilöihin. Tutkimusaikana kerhonohjaajista kymmenen oh-
jasi kerhoa vähintään toista vuotta, ja seitsemän oli ensimmäisen vuoden ker-
honohjaaja.

KUVIO 2.

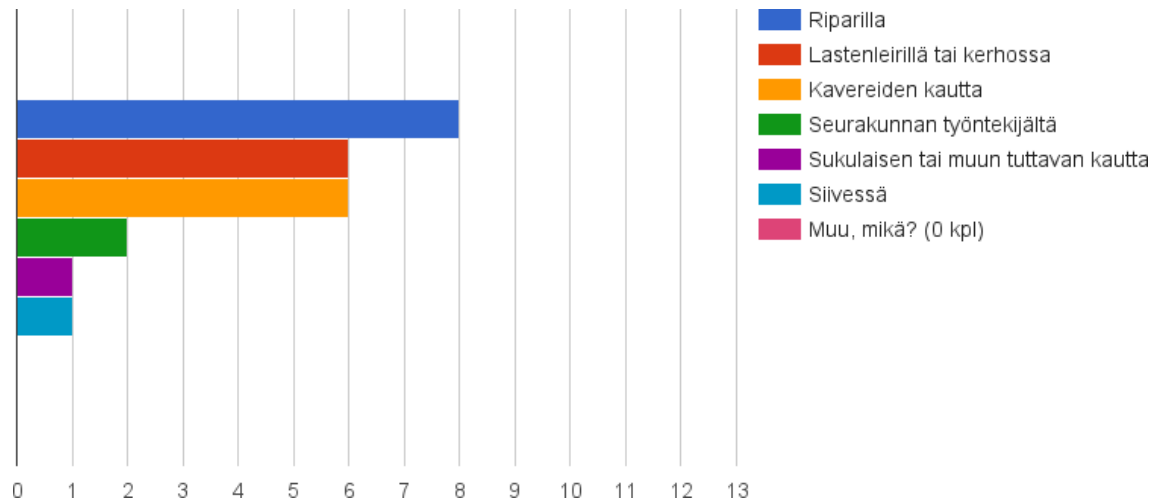
Kerhonohjaaminen aloitettu

Kerhonohjaajia pyydettiin valitsemaan kolme ensimmäistä tapaa, miten he olivat kuulleet kerhonohjaamisesta. Heistä suurin osa oli kuullut kerhonohjaamisesta rippikoulussa. Luultavasti kerhonohjaamisesta on rippikoulussa puhuttu oman seurakunnan toimintaa esittelevällä oppitunnilla, ja siitä on kertonut joku isosista tai työntekijöistä. Toisaalta vain kaksi vastaajaa oli kuullut kerhonohjaamisesta seurakunnan työntekijältä, joten oletettavasti isosten kokemukset ovat jääneet paremmin mieleen.

Kavereiden kautta tai lastenleirillä tai kerhossa oli kerhonohtamisesta kuullut kuusi vastaajaa. Lastenleirit ja kerhot oli sisällytetty samaan vaihtoehtoon, koska lastenleirien isokset ovat lähes kaikki kerhonohtajina toimivia tai aiemmin toimineita nuoria. Toisaalta vastausvaihtoehto ei paljastanut, keneltä leirillä tai kerhossa asiasta oli kuultu. Myös leirin työntekijä on voinut kertoa kerhonohtamisesta leiriläisille, jos nämä ovat siitä kysyneet.

TAULUKKO 1.

Kerhonohtajat kuulivat kerhonohtamisesta ensimmäisen kerran

Nuoret kertoivat hyvin erilaisista odotuksistaan kerhonohtajuudesta. Osa kertoi odottaneensa peuhaamista lasten kanssa, tai että lapset olisivat vaikeampia. Yhdelle oma kerhonohtaja oli kertonut että kerhonohtaminen on raskasta, mutta iltapäiväparkissa oli tullut sellainen olo, ettei (alakouluikäisten) ohjaaminen olekaan rankkaa. Muutama oli kuullut kavereiltaan tai opiskelupaikassaan kerhonohtamisesta ja kertoi suunnilleen tienneensä, mitä odottaa. Yksi mainitsi kerhon olevan sopiva jatkumo omalle kerhossakäymiselle. Kaksi kertoi ajatelleensa, että kerhonohtaminen auttaa omassa kasvussa.

Et tost tulee sellast sosiaalista. Ehkä mä sit uskallan tehdä enemmän itekki.

Pakko olla pienten lasten kans, et mä saan sen pois sen pahan olon siitä.

Muutamalle kerhonoahjaajaksi ryhtyminen oli tullut itselleenkin lähes yllätyksenä, kun kaveri oli ilmoittanut että nyt aletaan pitää kerhoa, tai oli vain tullut ilmoit-tauduttua kerhonoahjaajien koulutukseen samalla kuin isoskoulutukseenkin. Yksi kertoi halunneensa suurleirillä itsekin vastaavalle isoseksi, ja kerhonoahjaajien apulaisten ABC-kurssista kuultuaan lähti sinne heti mukaan.

Kuutta kerhonoahjaajaa pelotti ennen kerhonoahjaajuutta kurin pitäminen kerho-laisille. Yhtä kerhonoahjaajaa pelotti, jos mahdollisesti pitkät kerholaiset eivät kuuntelekaan itseään lyhyempää kerhonoahjaajaa. Joitain kerhonoahjaajia jännitti, tuleeko kerhoon lainkaan kerholaisia. Entisen oman kerhonoahjaajansa kanssa kerhon aloittaminen jännitti.

Pelotti ku tietää, et millanen mä oon ollu kerholaisena.

Kaksi kerhonoahjaajaa sanoi suoraan, että mikään ei pelottanut. Toinen kertoi tulevansa hyvin lasten kanssa toimeen. Kolmas totesi, että vain pikkujuttuja oli mielessä, mutta ei eritellyt niitä sen tarkemmin. Yhtä oli auttanut aiempi ohjaa-jakokemus partiosta. Yksi tiesi olevansa itsevarma, mutta kerhossa kokkaami-nen pelotti.

Se on sellanen alue, missä mun pitäis olla hyvä ja sit jos mokaisin-ki. Entä jos lapset kertoo vanhemmille, ettei se ruuanlaitto oookkaa hallussa?

Yksi oli jännittänyt, miten homma toimii kerhonoahjaajaparin kanssa, mutta ko-kee yhteistyön sujuvan nyt hyvin. Yhtä kerhonoahjaajaa pelottivat hartaudet. Eräs kerhonoahjaaja oli tutustunut pariinsa vasta syksyn koulutusleirillä, mutta oli siellä huomannut että kiinnostuksenkohteet ovat samankaltaisia.

Ni siitä se yhteisen kerhon vetäminen lähti.

Uusia pelkoja ei kaikille ollut tullut, mutta kaksi kerhonojhaajaa mainitsi että kulu-
van kauden kerholaisiin on vaikeampi saada kontaktia kuin edellisen vuoden
kerholaisiin. Kolme kerhonojhaajaa mainitsi tiettyjä lapsia, joiden käytös kerhos-
sa hankaloittaa merkittävästi kerhon ohjaamista.

Kerhonojhaajista puolet olivat olleet itsekin kerhossa tai iltapäiväparkissa. Niis-
sä nykyiset kerhonojhaajat olivat saaneet kokemusta seurakunnan kerhotoimin-
nasta, ja olivat näin suunnilleen tienneet mihin ovat ryhtymässä. Työntekijän
näkökulmasta kerhot ja iltapäiväparkit ovat varsin erilaisia toimintoja. Parkit toi-
mivat iltapäivisin kolmen tunnin ajan ja niitä pitävät työntekijät, kun taas kerhot
ovat tunnin - puolentoista mittaisia toimintoja alkuillasta, ja niitä pitävät nuoret
kerhonojhaajat. Kerhonojhaajien haastatteluvastauksissa ja puheissa kerhot ja
parkit kuitenkin rinnastuvat samankaltaiseksi toiminnaksi. Yksi kerhonojhaaja
vertasi kerhoja kaupungin IP- eli iltapäiväkerhoihin, jotka rinnastuvat ehkä en-
nemmin iltapäiväparkkeihin. Iltapäiväkerhoissa tosin ollaan joka arkipäivä, kun
taas parkit toimivat kussakin toimipaikassa vain yhtenä päivänä viikossa.

Seitsemän kerhonojhaajaa oli kuullut toiminnasta hyvää aikaisemmin, ja viidelle
kaveri tai kaverit olivat ehdottaneet kerhonojhaajaksi ryhtymistä. Oletettavasti
mainitut hyvät kokemukset toiminnasta ovat myös tulleet kavereilta, eivätkä
työntekijöiltä. Työkokemuksen saaminen, uuden oppiminen ja omien taitojen
muille opettaminen saivat kukin neljä mainintaa.

Yksi kerhonojhaaja mainitsi tykkäävänsä toimia lasten kanssa. Kerhotoiminta
tapahtuu nimenomaan lasten parissa, joten oletettavasti kaikki kerhonojhaajat
pitävät lasten kanssa toimimisesta ainakin jonkin verran. Ehkä lapset ovat kui-
tenkin tälle nuorelle erityisen merkittävä syy kerhon ohjaamiseen.

Kerhonojhaajista kaksi mainitsi kerhonojhaajaksi ryhtymisen syynä omat positii-
viset kokemuksensa kerhoista. Kaksi halusi kerhonojhaajaksi koska kaverit oli-
vat sitä jo, ja kolmannelle kaveri oli ehdottanut kerhonojhaajuutta. Lastenleirien
isosten esimerkin innoittamana oli yksi kerhonojhaaja lähtenyt ABC-kurssille.
Tämä oli toinen maininta kerhojen apuohjaajien ABC-kurssista haastatteluissa.

Erään kerhonohjaajan isosisko oli ollut isosena, ja kertonut tälle kokemuksistaan.

Se kerto koko ajan kivoja juttuja, ni mä mietin et mäki haluun tehdä.

Kahta kerhonohjaajaa oli seurakunnan työntekijä kannustanut ryhtymään kerhonohjaajaksi, toiselle vieläpä sanonut että kerhonohjaajana saa olla sankari. Toinen kerhonohjaajista oli aiemmin ollut alakoulussa tutustumassa työelämään, ja se oli ollut kerhonohjaajaksi ryhtymisen kannalta ratkaiseva kokemus. Eräs kerhonohjaaja pitää siitä, että saa tutustuttaa kerholaisia omaan harrastukseensa.

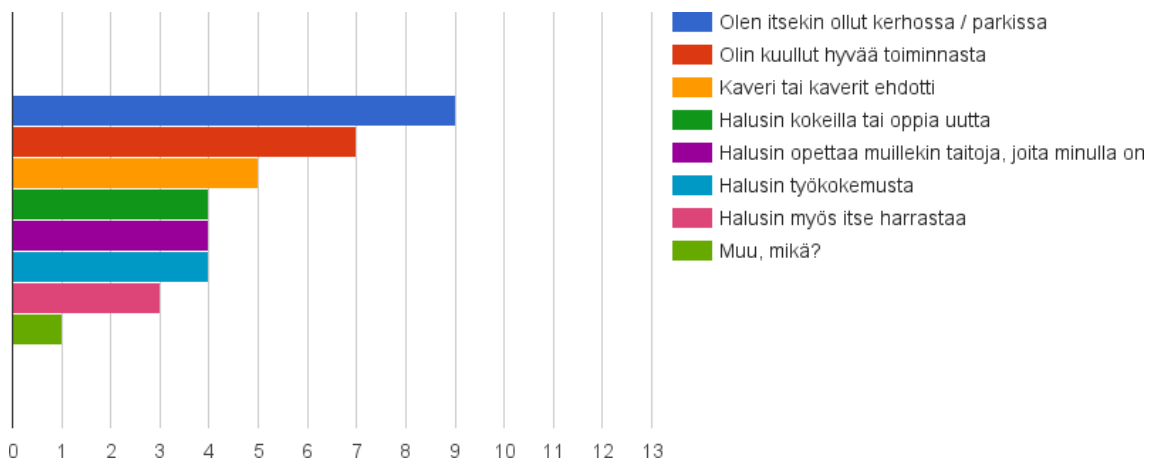
[Lapset] piti mua aika vanhana ja katto ylöspäin.

Pääsee näyttää lapsille, et tää [pelaaminen] on oikeesti siisti hommaa.

Yksi kerhonohjaajista saa kerhonohjaamisesta merkittävää hyötyä opintoihinsa.

TAULUKKO 2.

Kerhonohjaajaksi ryhtymisen ratkaisevat tekijät

Vaikka kerhonohjaajien koulutus virallisesti jatkuikin intensiivisen koulutusviikonlopun jälkeen, tiivistyy koulutus puheessa usein juuri viikonloppuleiriksi. Lähes kaikkien kerhonohjaajien mielestä kerhonohjaajien koulutuksessa oli ollut

hauskaa, näin vastasi 13 kerhonoahjaajaa. Kaksi kerhonoahjaajaa ei ole osallistunut koulutusviikonloppuun, he valitsivatkin Muu, mikä? -vaihtoehdon. Yksitoista kerhonoahjaajaa oli sitä mieltä, että koulutus antoi hyvät valmiudet ohjata kerhoa, ja yhdeksän kertoi oppineensa uutta. Toisaalta kolme oli ilmoittanut että olisi pärjännyt kerhonoahjaajana ilman koulutustakin. Kerhonoahjaajista kolme valitsi muu, mikä -vaihtoehdon. Heistä kaksi ei ollut osallistunut koulutusviikonloppuun, ja yksi pärjäisi mielestään ilman koulutustakin vaikka se ohjaamista helpottaakin.

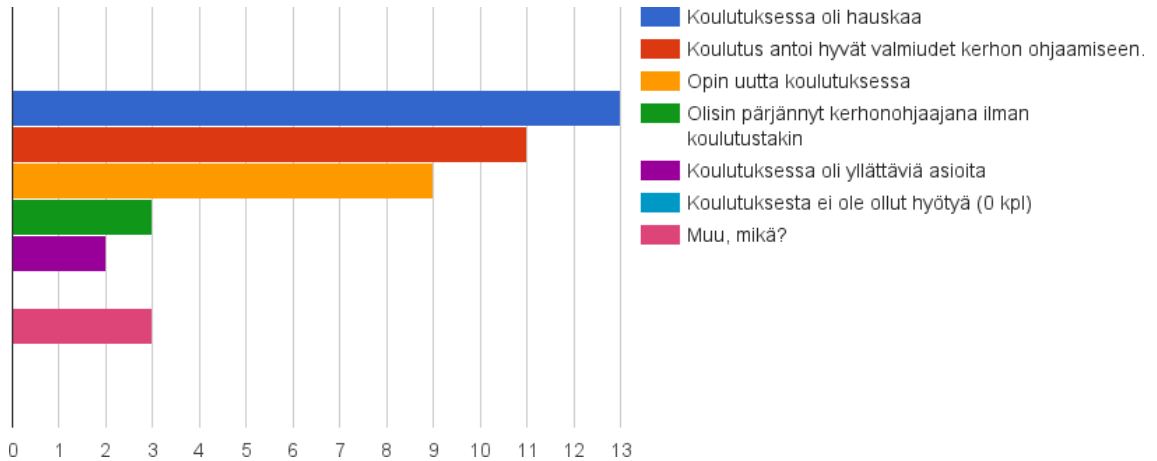
Koulutusta pärjäisi ilman, mutta koulutus helpottaa kerhonoahjaamisessa.

Mielenkiintoista on se, että kaksi kerhonoahjaajista kertoi koulutuksen antaneen hyvät valmiudet kerhonoahjaamiseen, mutta toisaalta kokee että olisi pärjännyt kerhonoahjaajana ilman koulutustakin. Ehkä koulutus kuitenkin toi jotain tarpeellista kerhonoahjaamiseen, tai sitten se ainakin vahvisti niitä ajatuksia ja osaamista joita vastaajilla oli ollut jo ennen koulutusta. Toisaalta vaihtoehdossa ei yksilöity, kenelle koulutus antoi hyvät valmiudet, joten voi olla että vastaajat ovat ajatelleet koulutuksen olevan muille hyödyksi. Kukaan kerhonoahjaajista ei ollut sitä mieltä, ettei koulutuksesta olisi ollut mitään hyötyä.

Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että koulutuksessa oli yllättäviä asioita, mutta he eivät maininneet sen tarkemmin, mitä nämä yllättävät asiat ovat olleet. Ne ovat voineet liittyä koulutuksen sisältöön, koulutusviikonlopun rakenteeseen tai lähes mihin tahansa.

TAULUKKO 3.

Mielipiteet kerhonohjaajien koulutuksesta

7.2. Kerhonohjaajana

Kerhonohjaajista neljä kertoi yllättyneensä kerhonohjaamisen helppoudesta, mukavuudesta tai hauskuudesta. Toisaalta yksi oli yllätynyt siitä, ettei kerhonohjaaminen olekaan niin helppoa kuin miltä se kuulostaa, mutta ei oletettavasti kuitenkaan kokenut kerhonohjaamista liian vaikeaksi. Yksi kerhonohjaaja oli huomannut, että kerhon aihe vaikuttaa kerhon ohjaamisen helppouteen. Toinen oli yllätynyt, että oman kerhon sisältö ei ollutkaan innostanut lapsia kerhoon mukaan.

1.-3. Luokkalaiset ovat yllättävän ihania :3

Se ei ole niin helppoa kuin miltä kuulostaa :D

Säbäkerhon vetäminen on helpompaa kuin kokkikerhon

Kerholaisten sitoutumisen puute voi liittyä moneenkin kerhoon.

Se, kuinka vaikeaa on pitää kerholaisten koko vuoden kerhossa.

Kerhonohtajamisessa olivat yllättäneet myös varsinaisen ohjaamisen ulkopuoliset asiat, kuten uudet ihmiset ja eri-ikäisten samanarvoisuus toiminnassa. Samoin oma kehittyminen, kerhonohtajamisen asema omassa elämässä sekä ajankäyttö olivat yllättäneet.

Erilaiset ja uudenlaiset persoonat, joita tapaa koko ajan.

Kaikkia kerhonohtajia kohdellaan samanarvoisesti välittämättä iästä, mikä on kivaa ja virkistävää.

Olen huomannut itsestäni uusia kykyjä, joiden olemassaolosta en tiennyt. Se on myös tuonut lisää itseluottamusta. Kerhonohtaus ei myöskään ole läheskään niin haastavaa kuin kuvittelin

Se, miten tärkeä osa kerhosta on tullut elämässäni.

Ajankäyttö ja se, että kerhonohtajana oikeasti nauttii työstään eikä tee sitä vain rahan takia.

Yksi kerhonohtajista ei mielestään aiemmin ollut tullut toimeen pienten lasten kanssa, ja toinen oli huomannut kerholaisten seuraavan ohjaajien tekemisiä, vaikka nämä vaikuttaisivatkin siltä etteivät malta kuunnella.

En tullut aikaisemmin pienten lasten kanssa toimeen ...nyt rakastan heitä ja tulen aina hyvälle tuulelle nähdessäni kerholaistani :D !!

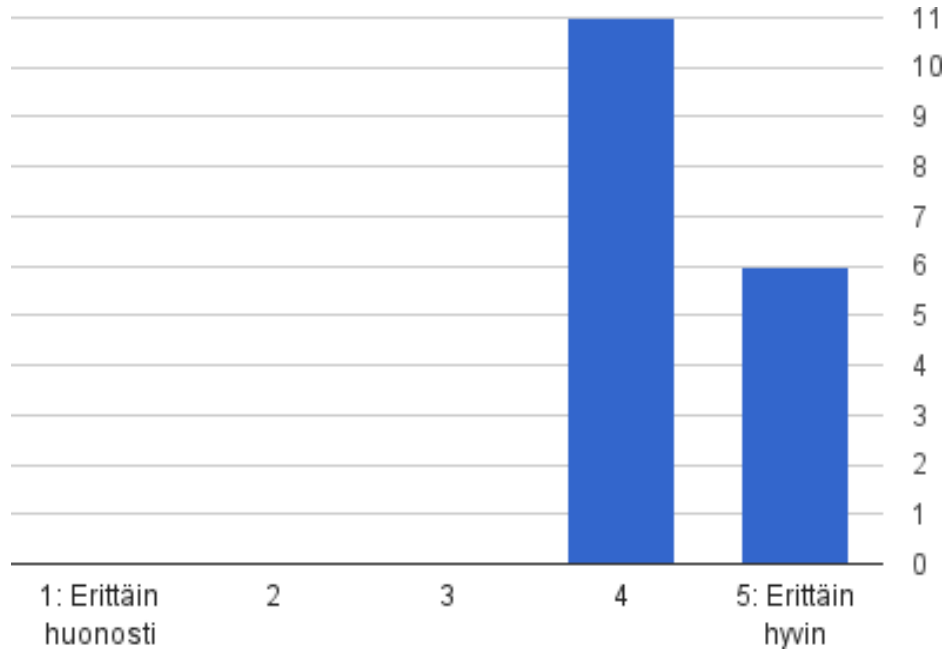
Vaikka joskus tuntuu siltä, ettei kerholaisten kuuntelisi, niin he silti oppivat ja ottavat mallia meiltä ohjaajilta.

Kahta kerhonohtajaa ei kertomansa mukaan ollut yllättänyt mikään.

Kerhonohtajat olivat viihtyneet hyvin kerhonohtajina. Kuusi kerhonohtajaa oli vastannut viihtyvänään kerhonohtajana erittäin hyvin, ja loput eli 11 kerhonohtajaa oli valinnut seuraavan vaihtoehdon. Neutraalia tai huonosti viihtymistä kuvaavia vaihtoehtoja ei ollut valinnut kukaan. Vaikka kerhonohtajat olivat saaneet vastata anonyymisti, ovat he toki vastatessaan tienneet kuka vastauksia lukee. On mahdollista, että se on vaikuttanut heidän vastauksiinsa, vaikka he eivät itsekään olisi niin ajatelleet.

TAULUKKO 4.

Kerhonojajana viihtyminen

Kerholaiset, heidän iloisuutensa ja innostumisensa sekä oppimisen seuraaminen olivat kerhonojajien mukaan palkitsevinta kerhonojajamisessa. Eräs kerhonojaja koki palkitsevaksi, että vaikka kerhossa välillä tapahtuu kaikenlaista, haluavat lapset silti tulla sinne seuraavalla kerralla. Omien harrastusvälineiden käyttö kerhossa ja kerholaisten arvostus niitä kohtaan koettiin myös palkitsevaksi.

Lapset, varsinkin jos ne tottelee, oikeesti kuuntelee tai kysyy hartauksessa jotain tosi söpöä.

Se hetki, kun kerholainen tai leiriläinen kertoo, et oot paras isonen tai ihailen sua.

Yksi kerhonojajista kertoi olevansa muutenkin paljon mukana seurakunnan toiminnassa, joten voi hyvin pitää kerhoakin. Myös moni muu kerhonojaja on mukana muussa toiminnassa, mutta tässä yhteydessä he eivät sitä kuitenkaan maininneet. Toinen kertoi tekevänsä muutenkin samaa, ja että voi samalla hyvin opettaa muita. Kerhonojajaminen mainittiin myös lasten henkisenä kasvattami-

senä. Kerhonojajien kokosten ryhmähenki mainittiin kerran. Yhdelle kerhonojajalle oli hänen mukaansa palkitsevinta se, että hän saa syödä. Palkkio mainittiin ainoastaan kerran, ja silloinkin painottaen että se ei ainakaan ole palkitsevinta kerhon ohjaamisessa, vaan ainoastaan hyvä bonus.

Lomakevastauksissa palkkio sai yhden maininnan. Ehkä anonyymisti vastaamalla palkkionkin voi mainita yhdeksi syyksi ohjata kerhoa, kun kukaan ei ole kuulemassa tai kommentoimassa vastausta. Sama kerhonojaja mainitsi yllättyneensä siitä, miten hauskaa kerhonojajana on, ja että toiset kerhonojajat saisivat hänet jatkamaan kerhonojajana. Nämä muut vastaukset eivät selittä palkkion mainitsemista yhtenä parhaana tekijänä kerhonojauamisessa.

Parhaiksi asioiksi kerhonojauamisessa oli mahdollista valita kolme vaihtoehtoa. Kerhonojauamisessa parasta olivat yhdeksän vastaajan mukaan kerholaiset, ja seitsemän oli nimennyt mahdollisuuden päästä lastenleireille isoseksi. Kuusi vastaajaa oli valinnut vaihtoehdon saa kokea itsensä tärkeäksi, mikä oletettavasti kertoo ainakin kerholaisten, mutta toivottavasti myös työntekijöiden arvostuksesta kerhonojauajia kohtaan. Kerholaisten kehittyminen oli saanut viisi mainintaa. Ylipäänsä kerhonojauajat halusivat selvästi toimia lasten parissa, ja tarjota näille mielekäästä tekemistä.

Itse ajatus, että lapset pääsevät kerhoihin eikä pelaa koko päivää pleikkaria.

Muut kerhonojauajat mainittiin kuudesti. Kerhonojauajien kokoukset mainittiin neljästi, ja kerhonojauajien omat joului- ja kevätkiuat kaksi kertaa. Vastaajista ensimmäisen vuoden kerhonojauajilla oli kokemusta vasta yhdestä yhteisestä kaudenpäättöstahtumasta, mutta he ovat päivän suunnittelun yhteydessä kuulleet myös aikaisemmista vastaavista.

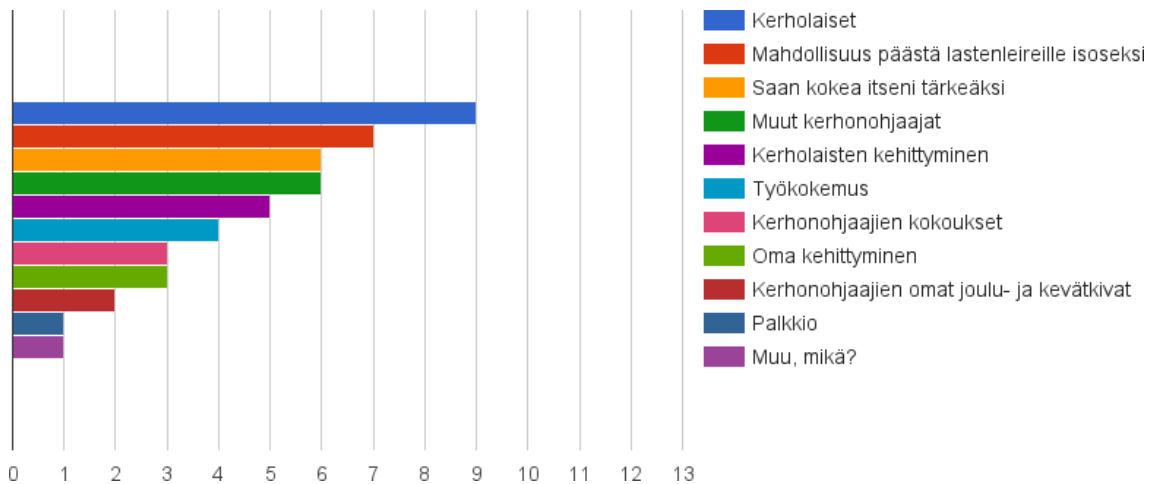
Neljä vastaajaa oli valinnut annetuista vaihtoehtoista työkokemuksen. Kerhonojauamisesta saakin hyvää kokemusta ainakin toiminnan suunnittelusta, ryhmän ohjauamisesta, verokortin hankkimisesta ja käyttämisestä sekä virallisten (palkkio)lomakkeiden täyttämisestä. Lisäksi kerhonojauamiseen voi kuulua os-

tosten suunnittelua ja tarvikkeiden hankintaa, erilaisten allergioiden huomioimisesta ja erityislasten ohjaamista.

Oman kehittymisen mainitsi kolme vastaajaa. Vaihtoehdossa ei tarkemmin rajattu millaisesta kehittymisestä on kyse, mutta kerhonoahjaajat olivat maininneet ainakin vaikuttamisen mahdollisuudet ja sen, että kerholaiset ottavat heistä mallia. Kaksi vastaajaa oli valinnut vain yhden vaihtoehdon. He mainitsivat kerhonoahjaajien omat joulu- ja kevätkiivat sekä työkokemuksen.

TAULUKKO 5.

Parasta kerhonoahjauksessa

Haastavimmaksi asiaksi kerhonoahjauksessa kerhonoahjaajat mainitsivat lasten käytöksen, se sai yksitoista mainintaa. Lapset ovat kerhoissa siis sekä parasta että haastavinta. Osa kerhonoahjaajista kertoi tarkemmin muutamasta tietystä kerholaisesta.

– mut sit ku meil on pari kerholaista, jotka sabotoi lopun kerhokeran, ni se ilo lähtee kans muilta.

Kaksi kerhonoahjaajaa kertoi, ettei haluaisi pahoittaa kerholaisten mieltä olemalla tiukka.

En haluis olla se paha tyyppi, joka pitää saarnoja ja laittaa jäähylle. Sitä ei haluis tehdä, mut ei oo muita vaihtoehtoja ku puhuminen ei enää auta.

Kerhonojajaajilla on havaintoja lasten käyttäytymisestä erilaisissa kerhotilanteissa, ja heillä on keinoja toimia haastavampien lasten kanssa.

Luppoaika on paha.

Pitää – antaa joku tehtävä, et se pysyy kurissa.

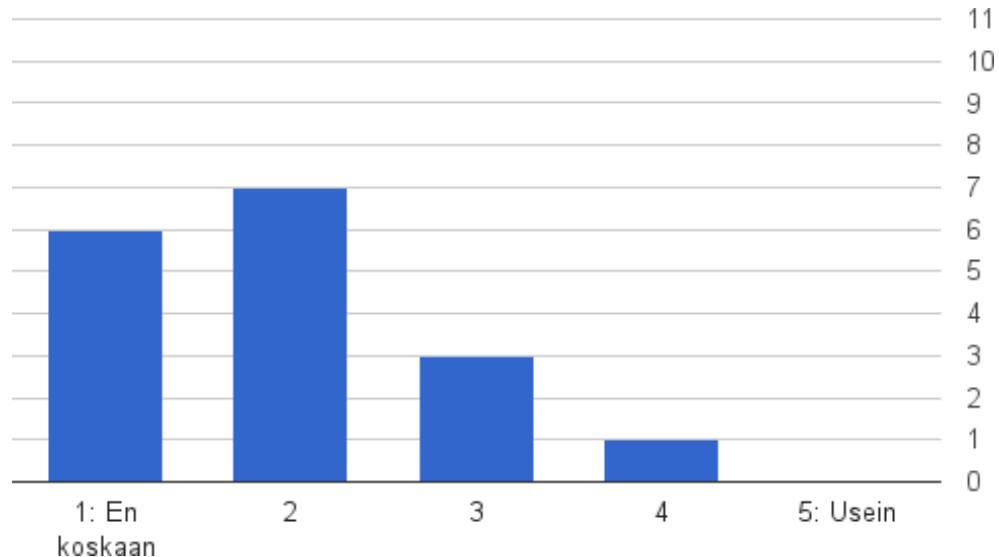
Kolme kerhonojajaajaa mainitsi väsymyksen tai oman huonon päivän haastavana kerhon ohjaamisessa, yhdelle haasteita toi huono sää pyörämatkalla kerhopaikkaan. Yhdessä kerhossa koettiin haastavaksi lasten vaatimukset samanlaisista roolihahmoista tai hahmojen ominaisuuksista näytelmissä. Kokkikerhossa kaiken suunnitellun ehtiminen kerhokerran aikana koettiin haastavaksi. Haasteita voi myös syntyä kerhon aihepiiriin liittyen.

Haastavinta on nörtti-kulttuurin ongelma, et suurin osa peleistä on englanninkielisiä, [ne] pitää kääntää.

Kerhonojajaajilta kysyttiin viisiportaisella asteikolla, ovatko he joskus ajatelleet kerhonojajaamisen lopettamista. Asteikossa 1 merkitsee vaihtoehtoa ”En koskaan” ja 5 vaihtoehtoa ”Usein”. Yksikään ei vastannut ajatelleensa lopettamista usein, ja kuusi vastasi ettei ole koskaan ajatellut lopettamista. Seitsemän vastaajaa oli ajatellut kerhon lopettamista vähän useammin kuin ei koskaan (vaihtoehto 2), ja kolme oli valinnut neutraalin vaihtoehdon numero 3 ”en koskaan” ja ”usein” -vaihtoehtojen puolivälistä. Yksi oli vastannut vaihtoehdon 4. Tulos on sinällään yllättävänkin positiivinen, sillä mukavakin tekeminen voi joskus mietittyä. Myöskään lopettamisen ajattelemisen ei vielä tarkoita, että kerhonojajaaja olisi lopettamassa ohjaamista. Voikin olla, että kerhonojajaajat olivat tämän kysymyksen kohdalla muistaneet, että vastaukset tulevat minulle käsiteltäviksi ja siksi vastanneet myönteisemmin kuin oikeasti ajattelevat.

TAULUKKO 6.

Kerhonohjaamisen lopettamiseen liittyvät ajatukset

Suurin syy jatkaa tai olla jatkamatta kerhonohjaajana oli selvästi ajan puute. Koulun tai harrastuksen vaatiman ajan oli vastannut yhdeksän kerhonohjaajaa. Viiden vastauksesta sai sen kuvan, että aikaa on jo nyt liian vähän, ja neljä ennakoi tulevaa ajankulua lukion tai muun opiskelun takia. Yksi kerhonohjaaja kuvasi tilannetta, jossa on ajatellut lopettamista.

On ollu paljon kiireitä kyseisellä hetkellä.

Seitsemän kerhonohjaajaa ei ollut vastannut kysymykseen.

Haastatteluissa koulu tai muu aikaa vievä asia mainittiin kahdeksan kertaa. Neljä nuorta puhui ajan loppumisesta mahdollisena tulevaisuuden ongelmana, kun neljä joutui jo nyt jakamaan aikaansa koulun ja kerhonohjaamisen kanssa. Varsinkin koeviikot olivat kerhonohjaajille kiireisiä.

Kerho meni lukemisen edelle, se on koulun kannalta vähän huono.

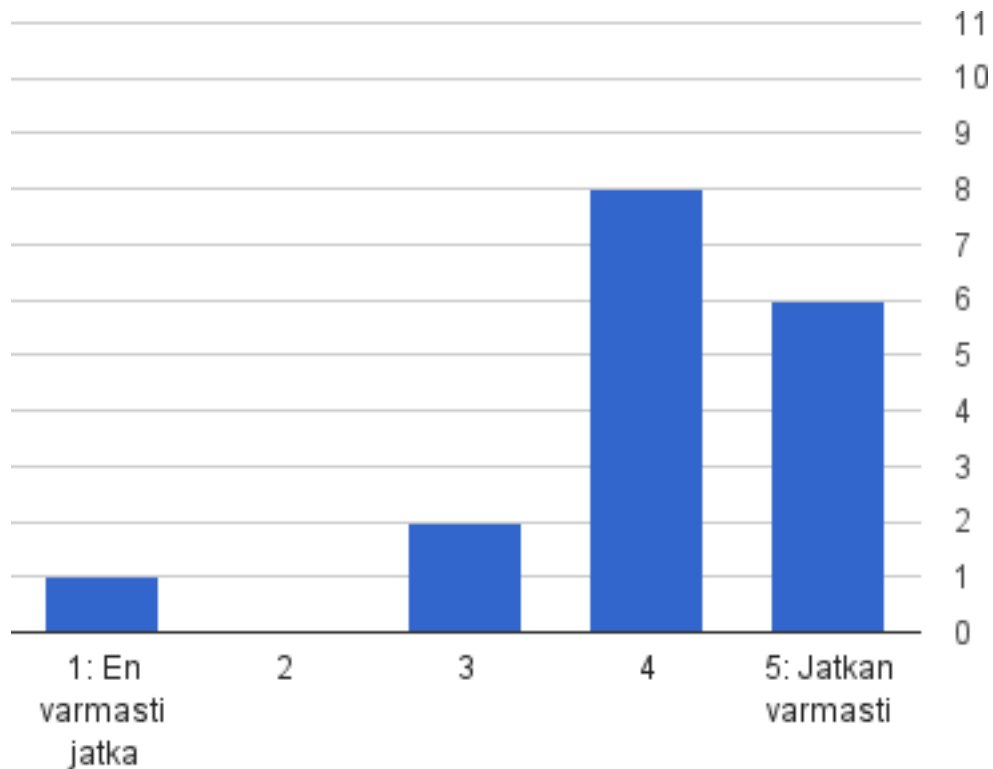
Kaksi kerhonohjaajaa mainitsi mahdollisena lopettamisen syynä hankalat lapset kerhossa, ja yksi mainitsi mahdolliset ongelmat kerhoparin kanssa. Yksi kertoi,

ettei koulu vie aikaa, mutta mainitsi kuitenkin että tärkeä tentti kerhopäivänä olisi hankala.

Seuraavalla kerhokaudella uskoi jatkavansa varmasti tai melko varmasti yhteensä 14 kerhonohtajaa. Kaksi oli valinnut vaihtoehtojen ”En varmasti jatka” ja ”Jatkan varmasti” puolivälistä. Vain yksi oli varma, ettei jatka. Syykin oli melko selvä, armeija. Kerhonohtajista lähes kaikki uskoivat siis jatkavansa seuraavalla kerhokaudella kerhonohtajamista.

TAULUKKO 7.

Oma arvio kerhonohtajamisen jatkamisesta seuraavalla kerhokaudella

Jatkamisen tai ei-jatkamisen syinä ”kerhonohtajatoverit” eli muut kerhonohtajat tai ”erinomainen yhteishenki” mainittiin seitsemän kertaa, eli useammin kuin itse kerhon pitäminen tai kerholaiset. Hyvät kokemukset, ”se on kivaa” tai ”mukava fiilis” mainittiin kuudessa vastauksessa. ”Minun pikkuiset kerholaiset” tai ”lapset” mainittiin myös kuudesti. Yksi kerhonohtaja ei halua tuottaa kerholaisille pettymystä lopettamalla ohjaamista.

- eihän heille voi tuottaa pettymystä he luottavat minuun :D

Sitä on vaikea selittää, kerholaiset on vaan Niin ihania! On ihana nähdä heidän oppivan uutta ja nauttivan kerhossa olosta.

Lastenleirit mainittiin kolmesti, ilmapiiri ja uudet ihmiset mainittiin kahdesti. Työkokemus ja ”superkivat ohjaajat ;D” oli kumpikin mainittu kerran.

Siinä samalla tutustuu kivoihin uusiin ihmisiin.

Hyvä ilmapiiri ja se, että tästä on tullut tärkeä ja suuri osa elämäni.

Yksi kerhonoahjaaja kuvasi ilmeisen turhauttavaa kerholaistilannetta kerhossaan.

Olisi mukava pitää kerhoa jossa lapset pysyisivät koko kauden ja niitä olisi enemmän kuin yksi tai kaksi [kauden] lopussa.

Jatkamisen syitä kuvailivat yhtä vaille kaikki kerhonoahjaajat, kun taas syitä ei-jatkamiselle mainitsi vain neljä vastannutta. Abivuosi ja armeija ovat syynä melko ainutkertaisia ja aikaa vieviä, tosin opiskelu on armeijaan verrattuna aikataullisesti kuitenkin helpompaa. Kahdella nuorella ei mielestään ollut aineiston keräämisen aikana mitään syytä olla jatkamatta kerhonoahjaajana.

Kerhonoahjaajia pyydettiin kuvittelemaan itsensä kahden vuoden päähän, ja kertoamaan, mikä on saanut heidät jatkamaan kerhonoahjaamista. Muut kerhonoahjaajat mainittiin kahdeksan kertaa, kerholaiset mainittiin kuudesti ja hyvät kokemukset viidesti. Työkokemuksen mainitsi kaksi kerhonoahjaajaa. ”Seurakunnan henki” ja ”yhteishenki” kuvaavat luultavasti suurin piirtein keskenään samaa asiaa.

Hyvä ilmapiiri kerhonoahjaajien ja Superohjaajien (Maria & Dansku) välillä.

Kerhonohtajien tuottama hyvä tunne saisi kaksi kerhonohtajaa jatkamaan kerhon ohjaamista kahden vuoden päästä.

Tunnen itseni joksikin tärkeäksi, ja tunnen oloni hyväksi.

Tunne, että ohjaamalla kerhoa tekee edes jotain työtä.

Yhdellä kerhonohtajalla opiskelupaikka pääkaupunkiseudulla olisi jatkamisen syynä, ja toisen mielestä olisi ollut ”paha sana” mikä hänet olisi saanut jatkamaan kerhonohtajana kahden vuoden päähän.

7.3. Oma ja läheisten suhtautuminen kerhonohtamiseen

Oma usko oli yhdelle kerhonohtajalle merkityksellinen, kun taas seitsemälle kerhonohtajalle ei ollut merkitystä sillä, että he ohjaavat nimenomaan seurakunnan kerhoa.

Ei tietenkään mainostesta satanismia lapsille, mutta ei myöskään jeesustella. – Kaikilla on kivaa kerhossa, se onks siinä kristillistä sisältöä ni ei kauheesti katota. Mutta ei vältelläkää. Meille se on vaan kerho.

Kolme kerhonohtajaa jatkoi kuitenkin kertomalla hartauksista, jotka ovat selvästi kuitenkin hyvä asia kerhoissa.

Mut se hartaus on tärkeä, ku ne kerholaiset pystyy rauhoittuu hetkeks ja kerholaiset saa silloin mieltä.

Pystyy opettaa sellasia asioita, mitä mä tiedän et koulussa tulee näitä myöhemmin eteen.

Seurakunnan nuorten tai kerhonohtajien yhteisö on kerhonohtajille selvästi merkittävä. Kerhonohtajien kokoontumisia ja yhteisiä tapahtumia voisi varmasti jokin toinenkin taho järjestää, ja jokin tietty harrastekerho voisi muuallakin olla ohjaajalleen intohimo. Vastajat kertoivat ryhmään kuulumisen tärkeydestä kuitenkin nimenomaan kysyttäessä seurakunnan kerhon ohjaamisesta.

[Me ollaan] yhtenäinen posse. Nää on tärkeitä nää kerhonohtajien kokoukset ja -päivät ja muut, ne yhdistää meitä.

Porukka on kivempaa. Tätä ei tehdä työnä, tää on intohimo.

Seurakunnan kerhon ohjaamisen merkitystä kysyttiin haastattelun lisäksi lomakkeessa. Vain kahdessa vastauksessa todettiin, että seurakunnalla ei ole kerhon ohjaamisessa merkitystä. Järjestävällä taholla ei ollut toiselle vastaajalle merkitystä, kunhan kerhon aihe on itselle tärkeä. Lisäksi kaksi kerhonohtajaa aloitti vastauksensa samaan tapaan, mutta loivensi kuitenkin vastauksiaan.

Parempi se vain on, että kyseessä on seurakunnan kerho.

Työkaverit ovat paljon pirteämpiä ja mukavampia mitä muualla olisi tullut vastaan :D

Neljä vastaajaa oli maininnut oman uskon, hartauden tai itselle tärkeiden arvojen opettamisen. Yksi totesi täyttävänsä osansa seurakunnassa, ja toiselle seurakunnan kerhon kasvatuksellinen ulottuvuus ja hyvän tekeminen olivat tärkeitä.

Opin itsestäni ja omasta uskostani todella paljon. Oman uskon löytäminen on tärkeää tässä iässä.

Esimerkkinä olemista ja hyvän tekemistä.

Kaksi kerhonohtajaa mainitsi seurakunnan kerhonohtajien tai yleisen yhteisöllisyydentunteen, ja kaksi muuta vastaajaa kertoi osallistuvansa muutenkin seurakunnan toimintaan. Toisen kerhonohtajan humoristinen lisäys kertoo myös ystävien ja henkilökohtaisen kutsun vaikutuksesta lähteä mukaan toimintaan.

Koska pyörin muutenkin heidän tapahtumissa ja kaverit pakotti mukaan.

Yksi kerhonohtaja kertoi viihtyneensä itse seurakunnan kerhoissa, ja pitävänsä nyt ”kivoja kerhoja muille”. Ainakin kaksi vastaajaa hahmotti hyvin myös kerhotyön diakonisen luonteen.

Mielestäni on hyvä kun kerhot on lapsille ilmaisia, niin että kaikilla pienillä seurakuntalaisilla on mahdollisuus päästä kerhoon.

On myös palkitsevaa tietää, että kerhonojhaus antaa ja merkitsee kerholaisille paljon.

Yhdessä haastatteluryhmässä kysyttiin, jäisikö jotain pois jos kerho ei olisikaan seurakunnan kerho. Yksi nuori kertoi, että ”hartauspolitiikka” saattaisi muuttua. Oletettavasti hartaudet jäisivät siis pois kerhosta. Kaksi oli sitä mieltä, että kerhonojhaajien kokoukset jäisivät pois, ja se olisi outoa.

Parasta tässä on tää yhteisöllisyys kerhonojhaajien kesken. Eikä sitä ois, jos tää ei ois seurakunnan kerho, enkä mä muuten ois tutustunu kaikkiin muihin kerhonojhaajiin näin hyvin.

Kerhonojhaajista 15 kertoi osallistuvansa isoskoulutukseen tai toimivansa isosena. Lisäksi viisi osallistui nuorteniltoihin, ja heistä kolme toimi niissä myös avustajana. Kaksi kerhonojhaajaa autteli muissakin toiminnoissa. Kaksi kertoi, ettei ehdi osallistua muuhun kuin kerhojen ohjaamiseen.

Kerhonojhaajilta pyydettiin luokittelemaan kerhonojhaaminen työksi, harrastukseksi tai jollain muulla tavalla. Yhdeksän koki sen enemmän harrastukseksi tai vapaa-ajan tekemiseksi, kolme luokitteli sen työn ja harrastuksen välimuodoksi, ja kaksi koki kerhonojhaamisen työksi. Toisen mukaan kerhonojhaaminen oli ”varmaan työ”, ja toisen mukaan ”työ, ei vakava ja rasittava”. Erään mielestä kerhonojhaaminen oli ilmeisesti enemmän harrastus, sillä hän kuvaili erikseen, milloin kerhonojhaaminen tuntuu työltä.

Silloin ku on kauhee päänsärky ni tuntuu duunilta, et ei vitsi, pakko mennä.

Yksi kerhonojhaajista intoutui määrittelemään työn ja harrastuksen eroja.

Se on vähän niinku elämäntyö. Ei se työtä oo, koska työssä pitäis olla enemmän vastuuta. Harrastuksessa taas joku ohjaa sua. Elämäntyö. Valinta, jonka sä teet. Mukava lisäbuusti arkeen. Harmaan arjen väripilkku. Välillä kyl sieltä saa vaa harmaita hiuksia.

Kahdeksan kerhonojhaajaa luokitteli kerhonojhaamisen harrastukseksi, josta he mielellään kertovat muillekin.

Jos joku kysyy multa harrastuksia, ni mä sanon et kerhonohjaus.

En luokittele sitä työks, vaikka me saadaanki siitä palkkiota. Niin hauskaa.

Kahdelta haastatteluryhmältä kerhonohjaajista kysyttiin lisäksi, mitä muuta he tekevät vapaa-ajallaan. Vastajia oli kahdeksan. Kolme vastaajaa kertoi viettävänsä aikaa kavereiden kanssa, ja kaksi heistä harrasti lisäksi tanssia. Neljä kertoi harrastavansa muuta, kuten sählyä, kestävyysuintia, kuntosalia ja lautapelaamista. Yksi totesi, ettei tee ”tyyliin mitään”.

Kerhonohjaajista kolme kertoi, että heidän äitinsä ovat tosi ylpeitä tai ihan innoissaan lapsensa kerhonohjaamisesta. Yhden äiti suhtautui kerhonohjaamiseen ilmeisesti positiivisen neutraalisti.

Mutsi on silleen et fine.

Kolmen kerhonohjaajan perhe tukee tai sukulaiset olivat ylpeitä jaksamisesta. Yhden kerhonohjaajan äiti piti kerhonohjaamista ajanhukkana, mutta muu perhe suhtautui positiivisesti. Toisella ilmeisesti kaverit pelkäsivät käännättämistä, mutta äidin mielestä oli kivaa että lapsi pitää kerhoa. Kahden lähipiiri ei ollut kommentoinut kerhonohjaamista mitenkään erityisesti.

Kahden kerhonohjaajan kavereita ärsytti, kun kerhonohjaajat eivät voi ”hengaila” kerhon tai leirien aikana, tai he puhuivat liikaa kerhosta. Ainakin jälkimmäisen kerhonohjaajan kaveripiiristä voisi kuitenkin löytyä potentiaalisia tulevia kerhonohjaajia.

Ne valittaa kun ne ei tiedä siitä, mut kyl neki harkitsee [kerhonohjaamisen aloittamista].

Kerhonohjaajat saivat sanoa kerhonohjaamisesta mitä halusivat. Yksitoista kerhonohjaajaa halusi sanoa jotain positiivista kerhonohjaamisesta, muilla ei ollut muuta sanottavaa.

Paras duuni igin!

Kerhonohjaaminen on opettanut minulle paljon itsestäni, elämästä ja se on tutustuttanut minut työelämään

Se ei välttämättä sovi kaikille, mutta kaikkien, jotka pitävät lapsista kannattaisi kokeilla sitä!

Minulle on jäänyt todella paljon hyviä muistoja.

8. JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1. Syyt ryhtyä kerhonohjaajaksi

Kerhonohjaajista suurin osa kertoi kuulleensa kerhonohjaamisesta rippikouluissa. Tulos on ei yllätä, sillä rippikouluissa esitellään seurakunnan nuorisotoimintaa. Lastenleirillä tai kerhossa tai kavereiden kautta oli kerhonohjaamisesta kuullut kuusi vastaajaa. Molemmissa tapauksissa voi ajatella tiedon kulkeneen nuorten kerhonohjaajien kautta, sillä lastenleirien isokset toimivat tai ovat toimineet kerhonohjaajina.

Seurakunnan työntekijän kautta kerhonohjaamisesta kuuleminen sai vain kaksi mainintaa, mikä on hieman yllättävää. Moni kerhonohjaajista on ollut alakouluikäisenä aktiivisesti mukana seurakunnan toiminnassa, ja näin tavannut myös työntekijöitä lähes viikoittain. Ehkä nuorilta kuultu viesti on jäänyt paremmin mieleen, tai sitten työntekijät eivät ole tulleet kertoneeksi kerhonohjaamisesta tuolloin alakouluikäisille lapsille. Joka tapauksessa kerhonohjaajien tai muiden nuorten kautta tieto kerhonohjaamisesta on tavoittanut eniten tutkimukseen vastanneita kerhonohjaajia.

Kerhonohjaajina toimivien vaikuttavuus on siis uusien kerhonohjaajien rekrytoimisen kannalta hyvin merkittävä. Toisaalta he luovat kokemuksia kerholaisilleen niin kerhoissa kuin lastenleireilläkin, ja toisaalta kertovat ystävilleen ja tuleville kerholaisille millaista on ohjata kerhoa. Työntekijöiden kehoitus ryhtyä kerhonohjaajaksi voi myös olla vaikuttava, mutta ainakin tutkimuksen vastanneilla kerhonohjaajilla sen vaikutus on ollut merkittävästi pienempi kuin ystävien kokemuksilla ja kutsulla.

Kerhonohjaajien koulutuksesta kysyttiin lähinnä työn kehittämisen näkökulmasta, vaikka koulutus toki kerhonohjaamisen onnistumiseen ja mielekkyyteen vaikuttaakin. Kaikkien koulutusviikonloppuun osallistuneiden mielestä koulutukses-

sa oli ollut hauskaa, mikä viikonlopun tiiviin ohjelman huomioonottaen on jopa hieman yllättävä vastaus. Koulutusviikonlopun on toki tarkoitus olla myös mukava kokemus, mutta jotta sen koulutuksellinen anti olisi mahdollisimman suuri, on ohjattuja oppimistilanteita päivässä runsaasti. Osallistujien viihtyminen kertoo suunnittelun onnistumisesta, ja antaa toivottavasti viitteitä osallistumisesta myös tulevana vuosina.

Kerhonojajista suuri osa koki saaneensa koulutuksesta hyvät valmiudet ohjata kerhoa, ja moni kertoi oppineensa uutta. Muutama koki, että olisi pärjännyt ilman koulutustakin. Näin varmasti onkin, ja muissa harrastuksissa vastaaventyypisiä vastuutehtäviä hoitaneille kerhonojajan koulutuksessa on varmasti tuttua asiaa. Monet koulutuksessa läpikäytävät asiat ovat melko loogisia ja maalaisjärjellä ymmärrettäviä, joten koulutus ei välttämättä niinkään tuo täysin uutta tietoa, vaan ehkä vahvistaa omia ajatuksia kerhonojajamisesta.

8.2. Syyt jatkaa kerhonojajana

Yeungin näkemyksen mukaan ihmisen toiminnan motiivina ymmärtääkseen on huomioitava tulevaisuuden lisäksi myös menneisyys ja nykyisyys. Motivaatio liittyy läheisesti sitoutumiseen ja päinvastoin. Syy aloittaa toiminta ja jatkaa sitä liittyvät läheisesti toisiinsa. (Yeung 2005, 87.) Kerhonojajamisen aloittamisen ja tehtävässä jatkamisen syyt ovatkin melko samankaltaisia.

Kerhonojajamisessa yllättäneistä asioista positiivisia vastauksia on kymmenen, ja negatiivisiksi tulkittavia kolme. Yksi vastaus on sisällöltään negatiivinen, mutta kerhonojajan loppuun laittama hymiö lieventää sitä huomattavasti. Yhdessä vastauksessa on mainittu sekä positiivisia että negatiivisia yllättäneitä tekijöitä. Helppous, mukavuus tai hauskuus saivat eniten mainintoja. Uusien persoonien kohtaaminen ja kerhon merkitys omassa elämässä ovat yllättäneet, sekä se että kerhonojajamisesta todella nauttii.

Yksi kerhonoahjaaja on kirjoittanut yllättyneensä siitä, että kaikkia kerhonoahjaajia kohdellaan samanarvoisesti. Työntekijän näkökulmasta kaikkien nuorten samanarvoisuus on toivottavasti itsestäänselvyys, mutta erikseen mainittuna se kertoo nuorelle merkittävästä, hänet yllättäneestä kokemuksesta.

Kerholaisten saaminen kerhoon ensimmäisen kerran tai kerholaisten jatkaminen kerhossa on yllättänyt ainakin yhden kerhonoahjaajan. Jos kerhossa on lähtökohtaisesti vain muutama kerholainen, tuntuu yhdenkin kerholaisen poissaolo tai lopettaminen suurelta menetykseltä. Joissain kerhoissa kerholaiset käyvät tunnollisesti viikosta toiseen, kun taas joissain saattaa olla kerholaisia jotka käyvät hyvin epäsäännöllisesti. Vanhemmilta kysyttäessä lapsi on ollut juuri kiipeänä, ja tulossa seuraavalla kerralla kerhoon. Työntekijänä toki erilaisia, joskus haastaviakin perhetilanteita täytyy ymmärtää, mutta kerhokertojen suunnittelu puolityhjälle kerholle ymmärrettävästi turhauttaa kerhonoahjaajia. Perheiden tilanteita ei välttämättä voi kerhonoahjaajille kovin tarkasti kertoa, joten kerhonoahjaaja joutuu joskus tyytymään vain satunnaisesti kerhossa käyvään kerholaiseen. Kerhonoahjaamisessa yllättäneitä kohtia lukiessa ei yllätä, että kaikki kerhonoahjaajat ovat vastanneet viihtyneensä kerhonoahjaajina joko erittäin hyvin tai ainakin paremmin kuin neutraalisti.

Palkitsevimpia asioita kerhonoahjaamisessa olivat kerhonoahjaajien mukaan itse kerholaiset ja kerhoikäisten lasten leireillä toimiminen. Toiseksi merkittävin tekijä oli itsensä tärkeäksi tunteminen. Kolmanneksi palkitsevin tekijä olivat muut kerhonoahjaajat. Työkokemus ja oma kehittyminen saivat myös mainintoja. Vaikkei kerhonoahjaajan hankitusta työkokemuksesta suoraa hyötyä työhaussa olisikaan, voivat ne tuoda tunteen osaamisesta ja sitä kautta itsevarmuutta työhaastatteluihin. Marjovuon mukaan halu edistää omaa uraa vapaaehtoistyön avulla ei ole ristiriidassa auttamishalun kanssa. (Marjovuo 2014, 20.) Yhteiskunnalliset tunteet kuten solidaarisuus, tunteellinen kiintyminen, tarpeellisuus, yhteisöllisyys ja tiedon jakaminen eivät välttämättä alun alkaen motivoi vapaaehtoisia, mutta ne voivat lisätä sitoutumista vapaaehtoisuuteen (Yeung 2004, 111).

Kerholaiset olivat kerhonohtajien mukaan myös ehdottomasti kerhojen haastavin tekijä. Joissain kerhoissa tietyt kerholaiset aiheuttivat kerhonohtajille haasteita, mutta toisaalta haastavista tilanteista selviäminen saattoi tuottaa onnistumisen kokemuksia ja itseluottamusta.

Syynä jatkamiseen kerhonohtajat mainitsivat muut kerhonohtajat useammin kuin kerholaiset. Tämä on sikäli mielenkiintoista, että kerholaiset oli kuitenkin mainittu selvästi palkitsevimpana tekijänä kerhon pitämisessä. Toisaalta kerhonohtamisen hauskuus oli myös mainittu monessa vastauksessa, joten jos sen ja kerholaiset yhdistää samaan luokkaan ovat kerhon pitämisen hauskuus ja kerholaiset suurin tekijä kerhonohtamisen jatkamisessa. Merkittävin syy harkita kerhonohtamisen lopettamista oli ajanpuute. Eroa oli lähinnä siinä, tuntuiko kerhonohtajista että aikaa oli jo nyt liian vähän, vai ajattelivatko he ajan loppuvan vasta tulevaisuudessa. Ajanpuutteeseen liittyvät syyt ovat toki todellisia syitä harkita kerhonohtamisen lopettamista, mutta luultavasti myös helpompia käsitellä kuin vaikkapa innostuksen loppuminen tai kerhonohtamiseen pettyminen. Joka tapauksessa suurin osa uskoi jatkavansa seuraavalla kerhokaudella kerhonohtamista.

Kun kerhonohtajat miettivät itseään kahden vuoden päästä, saivat muut kerhonohtajat jälleen enemmän mainintoja kuin kerholaiset. Yhteishenki voisi myös liittyä enemmän toisiin kerhonohtajiin kuin kerholaisiin, jolloin muut kerhonohtajat painottuvat vielä enemmän. Hyvät kokemukset voivat liittyä kerhonohtajiin, kerholaisiin tai oikeastaan mihin tahansa.

On mielenkiintoista, miten toisten kerhonohtajien merkitys korostuu kun kerhonohtajat miettivät tulevaisuuttaan kerhonohtajina yhä pidemmälle. Syynä voi olla kokemus vuosittain vaihtuvista kerholaisista ja ajatus samoina pysyvistä kerhonohtajakavereista, tai sitten toiset kerhonohtajat ovat jostain syystä olleet enemmän mielessä lomakkeen täyttämisen loppupuolella. Yhteisöllisyyden kokemus oli myös Uimosen tutkimuksen mukaan seurakunnan toiminnassa mukana oleville nuorille hyvin tärkeä (Uimonen 2012, 50–52).

Kerhonojhaamisen lopettaminen ei ole kovinkaan ajankohtainen ajatus kerhonojhaajille, vain yksi oli valinnut lomakkeesta neutraalin ja usein – kohtien välisen vaihtoehdon. Kerhonojhaaminen on siis kerhonojhaajille luultavasti palkitsevampaa kuin se on kuormittavaa.

Pessin ja Saaren tutkimuksen mukaan paljon tai erittäin paljon vapaa-aikaa oli kahdella viidestä suomalaisesta, ja ainakin jonkin verran sitä oli kolmasosalla suomalaisista. Viidesosalla suomalaisista oli vain vähän tai ei lainkaan vapaa-aikaa. Pessi ja Saari toteavatkin, että auttamispotentiaalia on olemassa, mutta sen kanavoiminen auttamiseen harrastusten tai ystävien tapaamisen sijasta on iso kysymys. Samalla he toisaalta kysyvät, onko auttamiseen kanavoiminen perusteltua. (Pessi ja Saari 2008, 235.) Pessin ja Saaren tutkimukseen osallistuneet olivat täysi-ikäisiä, joten sitä nuorempien vapaa-ajan määrästä se ei kerro luotettavasti. Samoin tutkimuksessa puhuttiin auttamisesta eikä vapaaehtoisuudesta, vaikka joskus ne voivat olla sama asia. On silti mielenkiintoista pohtia, onko kerhon ohjaaminen välttämättä poissulkeva vaihtoehto ystävien näkemiselle ja omalle harrastamiselle, ja jos niin kumpi vaihtoehdoista on parempi? Vastaus riippuu tietenkin nuoresta, ja elää tilanteen mukaan. Jos ystäviä voi tavata harrastaessaan ja samalla toimia vapaaehtoisena, voi toteuttaa molempia tavoitteita vapaa-ajalleen. Ainakin kerhonojhaajien kohdalla se on tehnyt vapaaehtoisuudesta entistä merkityksellisempää.

Puolet kerhonojhaajista kertoi mieltävänsä kerhonojhaamisen vapaa-ajan tekemiseksi tai harrastukseksi. Oikeastaan kerhonojhaamisen mieltäminen harrastukseksi ei yllätä, sillä tuskin nuoret vapaaehtoisesti jatkaisivat tehtävässä joka tuntuisi työltä. Moni kertoi puhuvansa kerhonojhaamisesta mielellään ystävilleen, mikä osaltaan selittää monen ohjautumista kerhonojhaajaksi juuri ystävien kautta ja voi toisaalta edesauttaa uusien kerhonojhaajien löytymistä. Myös Yeungin mukaan nuoria kiinnostaa enemmän toimia yhdessä tuttavien kanssa, eikä niinkään toimintaan lähteminen uusien tuttavien etsimisen vuoksi (Yeung 2002, 34).

Kerhonojajien perheet ja läheiset pääasiassa tukevat kerhonojajia tehtävässään. Muutamalla varsinkin äiti pitää kerhonojajamisesta, mutta yhden äiti on juuri päinvastaista mieltä. Läheisten tuki varmasti auttaa jaksamaan kerhonojajamista silloin, kun sadepäivään kerhossa on ollut vähän kerholaisia ja hekin ovat olleen kovin riehakkaita. Kerhonojajamista ajanhukkana pitävä äiti arvostaa itse ehkä enemmän joitain muita tapoja viettää vapaa-aikaa, mutta siitä ei kerhonojaja kertonut sen enempää.

9. POHDINTA

9.1. Kerhonohjaamisen merkitys kerhonohjaajille

Kerhonohjaajien vapaaehtoistyö on ryhmän ohjaamista ja vuorovaikutusta sekä kerholaisten, että toisen kerhonohjaajan kanssa. Sen lisäksi vuorovaikutusta tulee mahdollisesti kerhopaikan vahtimestarin tai muiden tilojen käyttäjien kanssa sekä kerholaisten vanhempien kanssa, ja kerhonohjaajien kokouksissa myös muiden kerhonohjaajien ja kerhotoiminnasta vastaavien työntekijöiden kanssa.

Itsensä tärkeäksi tunteminen oli mainittu kuudesti, kun kerhonohjaajilta kysyttiin mikä kerhonohjaamisessa on parasta. Gretschel onkin kuvannut osallisuuden käsitettä tunteista, tiedoista, tarinoista ja paikallisista diskursseista paljastuvaksi tunteeksi osallisuudesta. Tunnetta voivat kuvata sanat voimaantumisen ja valtautuminen. Osalliseksi itsensä tunteva nuori tuntee olevansa pätevä ja kokee roolinsa merkittäväksi. Oman roolin arvostaminen ja pätevyyden tunne tuovat nuorelle kompetenssia ilmaista hänen toiminnalle asettamiaan odotuksia ja arvioida niiden onnistumista. (Gretschel 2002, 50.)

Leppävaaran seurakunnassa kerhonohjaajat saavat rahallista palkkiota tehtävästään. Lisäksi heidän kanssaan vietetään kahdesti vuodessa kauden päättäjäisiltä, jolloin tehdään yhdessä jotakin ja käydään syömässä. Palkkio on aikuisen näkökulmasta melko pieni, mutta nuorelle oikeasti itse ansaittua rahaa. Olarissa, Espoon tuomiokirkossa ja Espoonlahden seurakunnassa nuoret saavat koulutus- ja virkistysmatkan. (Björkholm henkilökohtainen tiedonanto 27.6.2015, Koski henkilökohtainen tiedonanto 25.6.2015, Mättö henkilökohtainen tiedonanto 25.6.2015, Niskanen henkilökohtainen tiedonanto 25.6.2015.) Espoonlahden seurakunnassa täysi-ikäiset kerhonohjaajat voivat valita, ottavatko matkan vai rahallisen palkkion (Björkholm henkilökohtainen tiedonanto 27.6.2015). Tapiolan seurakunnassa maksetaan palkkiota, ja viedään kerhonohjaajat syömään kauden päätteeksi (Kalliokoski henkilökohtainen tiedonanto 25.6.2015).

Kerhonohjaajien yhteinen tekeminen on selvästi tuottanut tulosta, jos parasta kerhonohjaamisesta ovat toiset kerhonohjaajat ja yhteiset kaudenpäätökset. Samoin kerhonohjaajien ”yhtenäinen posse” kertoo siitä, että koko kerhonohjaajaporukan kanssa vietetty aika on ollut palkitsevaa.

Ryhmähaastatteluissa kerhonohjaajista suurin osa kertoi, ettei heille ole väliä sillä että kerho on nimenomaan seurakunnan kerho. Muutamat kertoivat hartauden olevan lapsille mieluinen tilanne, tai että he hartaudessa opettavat asioita joita koulussakin on tulossa. Muiden kerhonohjaajien tärkeydestä kerhonohjaajat kertoivat nimenomaan kysyttäessä seurakunnan kerhon ohjaamisesta, joten seurakunta tarjoaa ilmeisesti tukea hyvän yhteishengen luomiseen.

Jotta kysymykseen saatiin mahdollisimman rehellisiä vastauksia, samaa kysyttiin myös lomakkeessa. Lomakevastausten mukaan seurakunnan kerhon ohjaaminen olikin samantekevää vain kahdelle kerhonohjaajalle. Muut mainitsivat erilaisia syitä siihen, miksi juuri seurakunnan kerhon pitäminen on heille merkityksellistä. Vastausten erilaisuus ryhmähaastatteluissa ja lomakevastauksissa ei oikeastaan yllätä, vaan se oli jopa vähän odotettavissakin.

Osa Virkkusen tutkimukseen osallistuneista nuorista kirjoitti seurakuntanuoruden sosiaalisesta merkityksestä itselleen. Nuorille oli tärkeätä, että ystävien kanssa saattoi jakaa ajatuksia elämästä ja uskosta niin seurakunnassa kuin sen ulkopuolellakin. (Virkkunen 2008, 41.) Samoin tähän tutkimukseen osallistuneille kerhonohjaajille tärkeätä oli yhteenkuuluvuus toisten kerhonohjaajien kanssa, vaikka uskosta tai edes seurakunnan kerhonohjaamisen merkityksestä ei ollutkaan luontevaa puhua.

Äkkiseltään voisi olettaa, että seurakunnan järjestämässä tilanteessa olisi seurakunnan toimintaan osallistuvien nuorten kesken helppoa sanoa, mitä on mieltä seurakunnan kerhon ohjaamisesta, mutta näin ei ole. Ehkä on helpompaa vastata ensin että seurakunnan kerholla ei ole merkitystä, ja vasta sitten kertoa, mitä siitä ajattelee. Varsinkin ryhmässä, jossa ei ehkä tiedä muiden mielipiteitä, ei nuoren ole välttämättä helppo kertoa ajatuksiaan seurakunnasta tai sen mer-

kityksestä itselle. Vaikka kerhonohjaajat keuhvat yhteishenkeään ja viihtyvät yhdessä, ei oma usko tai siitä puhuminen ole heille välttämättä kovin luontevaa tai arkipäiväistä. Oletettavasti taustayhteisöllä on siis oma merkityksensä, mutta siitä ei ole luontevaa puhua edes muiden kerhonohjaajien kuullen.

Eskelisen ja muiden mukaan osallistujan aina ei edes tarvitse ajatella olevansa mukana kansalaisjärjestössä, vaan toiminta voi olla ennemminkin yksi tapa viettää vapaa-aikaa. (Eskelinen ym. 2012, 227–228.) Kerhonohjaajat kertoivat pitävänsä kerhon ohjaamista harrastuksena tai tapana olla, ja suurin osa kertoi olevansa mukana monessa muussakin seurakunnan toiminnassa.

9.2. Ideoita kerhonohjaajien kanssa tehtävään työhön

Yeungin mielestä erityisen kiinnostavaa vapaaehtoistoiminnan tulevaisuuden kannalta on se, että juuri nuoret sekä opiskelijat ovat kaikista ryhmistä kiinnostuneimpia osallistumaan vapaaehtoistoimintaan pyydettyinä. Lisäksi ne nuoret ja opiskelijat, jotka ovat jo mukana vapaaehtoistyössä, käyttävät siihen paljon keskimääräistä runsaammin aikaa. Tämän nuorisopotentialin kanavoiminen vapaaehtoistoimintaan on suuri haaste. Vapaaehtoisten rekrytoinnin kannalta merkillepantavaa on se, että nuoret lähtevät vapaaehtoistoimintaan usein ystävien vaikutuksesta. Heille myös keskimääräistä tavallisempi syy olla osallistumatta vapaaehtoistyöhön on se, ettei heitä ole pyydetty mukaan. Sosiaaliset verkostot ovatkin ratkaisevassa roolissa ennen kaikkea nuorten vapaaehtoistoiminnan innostumisen kannalta. (Yeung 2002, 64.)

Pessi ja Saari esittävätkin kysymyksen, miten auttamisesta kiinnostuneita nuoria saataisiin mukaan toimintaan? Vapaaehtoistoiminnan tulisi heidän mukaansa olla mielikuvissa mielekästä ja joustavaa matalan kynnyksen toimintaa. Keinona tähän tutkijat näkevät nuorten ja vapaaehtoistoiminnan kontaktien lisäämisen erityisesti konkreettisten kokemuksen kautta. Käytännön toiminta tavoittaa heidän mukaansa niitäkin, joita ei yhdistystoiminta tai poliittinen vaikuttaminen houkuttele. (Pessi ja Saari 2008, 232.)

Kerhonojhaajia voisi siis kannustaa kertomaan kerhonojhaamisesta yhä enemmän eteenpäin, erityisesti rippikouluissa. Myös työntekijät voisivat puhua kerhonojhaamisesta sopivissa yhteyksissä. Kerhonojhaajien innostamana voisi löytyä hyviä uusia kerhonojhaajia, joten ehkä voisimme pyytää kerhonojhaajia kutsumaan ystävistään potentiaalisia uusia kerhonojhaajia mukaa johonkin kerhotapahtumaan. Ystävät voisivat olla mukana toteuttamassa tapahtumaa, jolloin he saisivat tapahtumassa kokemuksen lasten kanssa toimimisesta ja toisaalta pääsisivät viettämään aikaa ystävänsä kanssa. Samoin voisimme yrittää muistuttaa siitä, ettei kerhonojhaajaksi ole pakko ryhtyä heti rippikoulun jälkeen.

Monet nuorten harrastuksista ovat tiettyinä aikoina, ja koulu vie ylemmillä luokka-asteilla opiskelevilta yhä enemmän aikaa. Kerhoajkoja on tarjolla rajallinen määrä, joten kerhovuorojen sopiminen on välillä melkoista palapeliä. Kysely tehtiin tammikuussa, jolloin luultavasti kukaan nuorista ei voi varmasti tietää seuraavan syksyn koulu- tai harrastusaikataulujaan. Niinpä kysymystä seuraavalla kerhokaudella jatkamisesta voikin pitää enemmän suuntaa-antavana, ja kerhonojhaajien senhetkistä ajatuksista kertovana.

Kurssityyppinen kerhonojhaaminen voisi sopia jollekulle, esimerkiksi kymmenen kerran kerhoon voi olla helpompi sitoutua kuin koko kerhokauden kestävään toimintaan. Samoin vaikkapa kerran kuussa kokoontuva ryhmä voisi soveltua vaikkapa opiskelijan ohjattavaksi paremmin, kuin perinteinen kerran viikossa kokoontuva kerho.

Erilaisten haastavien tilanteiden ja lasten kanssa toimimiseen täytyy jatkossakin panostaa, jotta kerhonojhaajat eivät koe jäävänsä yksin hankalissa tilanteissa. Kerhonojhaajien kokouksissa ei välttämättä ole helppoa kertoa jostain hankalasta tilanteesta, kun kaikilla muillakin on asiaa ja kysymyksiä. Ehkä kokouksia voisi kehittää niin, että niissä olisi helpompaa puhua hankalistakin tilanteista kerhoissa.

Kerhossa epäsäännöllisesti käyvät kerholaiset ovat kerhonohtajille tietynlainen epävarmuustekijä. Kerhossa harvoin käyvän kerholaisen kerhopaikan luovuttaminen sitä odottavalle ei kuitenkaan ole välttämättä kokonaisuuden kannalta paras ratkaisu. Jos perheessä ei jostain syystä ole voimia lapsen kerhossa käymisestä huolehtimiseen, tai lapsi asuu vaikkapa osittain muualla, voi kerhopaikka olla tarpeen odottamassa. Tätä voimme jatkossa pohtia, ja tarvittaessa menetellä kunkin kerholaisen kanssa eri tavoin.

Kerhonohtajien yhteinen tekeminen lisää kerhonohtajana viihtymistä, joten se voisi olla yksi tekijä jota jatkossakin teemme ja kehitämme. Se auttaa myös työntekijää tutustumaan kerhonohtajiin, mikä taas auttaa sekä kerhotyössä että lastenleireillä.

Olemme järjestäneet kerhonohtajille syys- ja kevätkauden lopulla virkistys- ja kaudenpäätösillan, mutta olisiko joku muu toiminta parempi tapa ryhmäyttää ja motivoida nuoria? Tavoitteena olisi myös saada nuorilta enemmän ideoita ja ajatuksia kerhonohtajamisen tukemiseen, tällä hetkellä he yleensä eivät jaksaa tai osaa sanoittaa toiveitaan kovinkaan kattavasti. Yhteisen suunnittelun mahdollistaminen ja siihen kannustaminen voisivatkin olla tulevaisuuden tavoitteita.

9.3. Ehdotuksia jatkotutkimuksiksi

Moni nuori on rippikoulussa tai sen intensiivijaksolla innostunut toiminnasta, mutta ei kuitenkaan lähde siihen mukaan. Olisikin kiinnostavaa tietää, miksi näin on. Onko syynä ajanpuute, vai jokin muu seikka?

Toisaalta olisi mielenkiintoista tietää, onko seurakunnan nuorten toimintaan mukaan lähteneiden perheiden uskonnollisuudessa eroa. Onko heitä ohjattu seurakunnan toimintaan, vai ovatko he löytäneet sen itse?

Nuoria voisi tutkia vaikkapa koko Espoon alueella. Mikä on minkäkin seurakunnan alueella omaleimaista ja ”se paras juttu”? Vaikuttavatko erilaiset palkitsemi-

sen menetelmät tai muut rakenteelliset tekijät, kuten kulkuyhteydet, toimintaan sitoutumiseen?

Vertailu seurakunnan kerhonohjaajien tai muiden toiminnassa mukana olevien ja muissa järjestöissä vastaavia luottamustehtäviä hoitavien välillä olisi kiintoisa. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet, että nuori toimii juuri tietyssä yhteisössä? Mikä omassa harrastusyhteisössä on parasta, mikä muissa on hyvää?

Pienryhmähaastattelun ja kyselylomakkein saadut vastaukset seurakunnan kerhon ohjaamisen merkityksestä ohjaajille olivat hyvin erilaisia. Pienryhmähaastattelussa vain yksi kerhonohjaaja sanoi että seurakunnan kerhon ohjaamisella on merkitystä, kun taas lomakevastauksissa 13 kerhonohjaajalle sillä oli merkitystä. Olisikin kiinnostavaa tietää, millaisia tuloksia samasta asiasta saisi suuremmalla vastaajajoukolla.

LÄHTEET

Aamenesta öylättiin i.a. Suomen evankelis-luterilainen kirkko.

<http://www.evli2.fi/sanasto/index.php/Etusivu>

Cederlöf, Petri 1999. Merkityksestä laatuun. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) Arviointitutkimus ja nuorisotulosvastuusta dynaamiseen nuorisotoimintaan. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 8/99. 77–111.

Björkholm, Stella 2015. Nuorisotyönohjaaja, Espoonlahden seurakunta. Henkilökohtainen tiedonanto 27.6.

Eronen, Erkki 1998. Vapaaehtoistyöntekijät Heinolan evankelis-luterilaisissa seurakunnissa. Helsingin yliopisto. Teologinen tiedekunta. Käytännöllinen teologia. Pro gradu -tutkielma.

Eskelinen, Teppo; Gellin, Maija; Gretscher, Anu; Junttila-Vitikka, Pirjo; Kiilakoski, Tomi; Kivijärvi, Antti; Koskinen, Sanna; Laine, Sofia; Lundbom, Pia; Nivala, Elina ja Sutinen, Riikka. Lapset ja nuoret kansalaistojen toimijoina. Teoksessa Anu Gretscher ja Tomi Kiilakoski (toim.) Demokratiaoppitunti. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 118. 213–248.

Eskola, Jari; Suoranta, Juha 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Espoon seurakuntayhtymä i.a. Tilastot vuodelta 2012.

<http://www.espoonseurakunnat.fi/web/seurakunnat/faktoja-ja-tilastoja>

ETENE, Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta. Viitattu 7.4.2014.

<http://www.etene.fi/fi/aineistot/tiedotteet/tiedote/view/17451>

Gretscher, Anu 2002. Kunnallisen nuorten osallisuusympäristön perustaminen. Teoksessa Anu Gretscher (toim.) Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina. Artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Suomen Kuntaliitto, Humanistinen ammattikorkeakoulu, 48–62.

- Harju, Ulla-Maija; Niemelä, Pauli; Ripatti, Jaakko; Siivonen, Teuvo; Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita.
- Helsingin Diakoniaopisto i.a. Sanasto. <https://www.hdo.fi/sanasto>
- Hirsjärvi Sirkka & Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Holma, Markku 2005. Koulujumalanpalvelus tulevaisuuden haasteena. Teoksessa Helena Lindfors (toim.) Koulujumalanpalvelus. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 15–23.
- Holmila, Marja 1999. Evaluaatiotutkimuksesta sosiaalitieteissä. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulosvastuusta dynaamiseen nuorisotoimintaan. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 8/99. 46–60.
- Horelli, Liisa; Haikkola Lotta & Sotkasiira, Tiina 2007. Osallistuminen nuorisotyön lähestymistapana. Teoksessa Tommi Hoikkala ja Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä! Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 217–242.
- Huttunen, Tiippana & Turpeinen 2006, Nuoret osallistujina nuorisotyössä. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Pieksämäen yksikkö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Isokuorti, Henri; Rintamäki, Matti & Heinimo, Tommi 2014. Nuorisotyön houkuttavuus rippikoulun jälkeen Roihuvuoren seurakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, diakoninen suuntautumismuutosvaihtoehto. Opinnäytetyö.
- Kalliokoski, Ilkka 2015. Johtava nuorisotyönohjaaja, Tapiolan seurakunta. Henkilökohtainen tiedonanto 25.6.
- Keskinen, Vesa ja Nyholm, Anna Sofia 2012. Nuoret Helsingissä 2011. Vapaa-aikaa, koulussa, vaikuttamassa. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuksia 2012:3.
- Kinnunen, Saara 2005. Anna mun olla lapsi. Helsinki: Kirjapaja.
- Kirkkohallitus 2012 a. Tytöt ja pojat seurakuntalaisina. Suomen ev.lut.kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:5.

- Kirkkohallitus 2012 b. Nuoret seurakuntalaisina. Suomen ev.lut.kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6.
- Kirkkohallitus 2015 a. Seurakuntien jäsenet 2014 vuoden 2015 seurakuntamuutoksilla. Taulukko tekijän hallussa.
- Kirkkohallitus 2015 b. Lapsivaikutusten arviointi Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa – ohjeistus. Suomen ev.-lut. kirkon julkaisuja 21, Kirkko ja toiminta.
- Kirkkohallitus i.a., a. Seurakuntien jäsenistö 2014.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3D45B8>
- Kirkkohallitus i.a., b.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/494A1A4DD58D4D9CC2257976003D8743/\\$FILE/kasvatus_strategia.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/494A1A4DD58D4D9CC2257976003D8743/$FILE/kasvatus_strategia.pdf) Viitattu 24.8.2015. Esite tekijän hallussa.
- Kirkkohallitus i.a., c. Lapsi- ja nuorisotyön tavoittavuus kunnan ikäluokasta % 2013. Viitattu 25.1.2015. Taulukko tekijän hallussa.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>
- Kirkkohallitus i.a., d. Rippikoulutilastot seurakunnittain vuosina 2014. Viitattu 10.8.2015. Taulukko tekijän hallussa.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3F24FC>
- Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä 2010. Opas Diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja C, Katsauksia ja aineistoja 17.
- Koivisto, Elina 1998. ”Terveisiä seurakunnalle” - seurakunnan nuorisotyöhön osallistuneiden nuorten aikuisten suhde seurakuntaan. Helsingin yliopisto, käytännöllisen teologian laitos. Pro gradu -työ.
- Koski, Jussi 2015. Nuorisopastori, Olarin seurakunta. Henkilökohtainen tiedonanto 25.6.
- Kyttä, Elise 2008. ”On kiva, kun nuorilta kysytään” - Nuorten toiveita seurakunnan auttamistoiminnasta. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma, diakonia ja kristillinen kasvatus, ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Opinnäytetyö.

- Lahnavik, Jani 2010. Motivoiko vapaaehtoistoiminta? - Porilaisten nuorten käsitykset ja kokemukset vapaaehtoistoinnasta ja vapaaehtoistoiminnan koulutuksesta. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpään yksikkö. Ylempi Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Laitinen, Arto 2015. Espoon hiippakunta.
<http://espoonhiippakunta.evl.fi/hiippakunta/historia/>
- Launonen, Pekka 2013 a. Työn tutkiminen ja kehittäminen, laadullinen tutkimus. Luento Sosiaalialan koulutusohjelman, Diakonian ja kristillisen kasvatuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnoissa 18.9.2013. Luentopohja tekijän hallussa.
- Launonen, Pekka 2013 b. Opinnäytetyöprosessi. Luento Sosiaalialan koulutusohjelman, Diakonian ja kristillisen kasvatuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnoissa 18.9.2013. Luentopohja tekijän hallussa.
- Launonen, Pekka 2013 c. Kristillinen nuorisotyö 1800-luvulta nykypäivään. Luento Sosiaalialan koulutusohjelman, Diakonian ja kristillisen kasvatuksen ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnoissa 20.9.2013. Luentopohja tekijän hallussa.
- Launonen, Pekka 2007. Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Tommi Hoikkala ja Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä! Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 76, 78–89.
- Launonen, Pekka ja Pesonen, Marja 2005. Koulutuksen haasteet – katekeetas- ta kasvatuksen ammattilaiseksi. Teoksessa Terhi Paananen ja Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 267–279.
- Lähteenmaa, Jaana 1997. Nuoret vapaaehtoistyöntekijät: Motiiveja ja moraali- pohdintoja. Tapaustutkimus pääkaupunkiseudulta. Teoksessa Helena Helve, Jaana Lähteenmaa, Tuija Päivärinta, Katja Päällysaho, Helena Saarikoski, Petri Virtanen Nuorten elämänpolkuja lama-

- Suomessa. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, tutkimuksia 3/97, 162–209.
- Lähteenmaa, Jaana 1999. Nuorisoprojektit ja evaluaatiot – noviisinäkökulmia. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulosvastuusta dynaamiseen nuorisotoimintaan. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 8/99.112–122.
- Marjovuori, Ari 2014. Vapaaehtoistyön ytimessä – järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja 2014:9. Väitöskirja.
- Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla, nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 92. Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisuja 40.
- Myllyniemi, Sami 2014. Vaikuttava osa. Nuorisobarometri 2013. Helsinki: opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Nuorisotutkimusverkosto.
- Mäkelä, Mikko 1999. Helsingin hiippakunnan varhaisnuorten kerhonohjaajat – tutkimus kerhonohjaajien motiiveista, vaikeuksista ja koulutuksesta. Helsingin yliopisto. Käytännöllisen teologian laitos. Pro gradu -työ.
- Mättö, Noora 2006. Jääkö rippikoulusta muutakin kuin muistot - Seurantatutkimus nuorten kirkkoon ja uskoon kohdistuvista asenteista. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Järvenpään yksikkö. Diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Mättö, Noora 2015. Nuorisotyönohjaaja, Espoon tuomiokirkkoseurakunta. Henkilökohtainen tiedonanto 25.6.
- Niskanen, Jari-Pekka 2015. Nuorisotyönohjaaja, Espoon tuomiokirkkoseurakunta. Henkilökohtainen tiedonanto 25.6.
- Nuorisolaki 2006 / 72, 27.1.2006. Viitattu 31.1.2015.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Nylund, Marianne 2009. Varieties of Mutual Support and Voluntary Action. A Study of Finnish Self-Help Groups and Volunteers. Helsinki: The Finnish Federation for Social Welfare and Health.
- Paakkunainen, Kari 1999. Nuorisotyön evaluaatio. ”poliittisen” uudelleenlöytämisenä. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) Arviointitutkimus ja

- nuoriso. Tulosvastuusta dynaamiseen nuorisotoimintaan. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 8/99. 123–199.
- Pessi, Anne Birgitta ja Saari, Juho 2008. Hyvä tahto – auttamisen asenteet ja rakenteet Suomessa. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.
- Pihkala, Juha 2010 a. Ovatko lapset syntyessään uskonottomia? Teoksessa Juha Pihkala ja Esko Valtaoja. Tiedän uskovani, uskon tietäväni. Keskustelukirjeitä. Helsinki: Minerva Kustannus Oy, 61–67.
- Pihkala, Juha 2010 b. Haulikon terveiset rapisevat pusikossa. Teoksessa Juha Pihkala ja Esko Valtaoja. Tiedän uskovani, uskon tietäväni. Keskustelukirjeitä. Helsinki: Minerva Kustannus Oy, 76–79.
- Poikien ja tyttöjen keskus, 2013. Näyn ja kuulun – avaimet osallisuuteen. Viitattu 2.12.2013.
http://www.lapsivaikutukset.fi/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=52&Itemid=69.
- Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon isostoiminta 2000-luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallitus. (Kirkkohallituksen julkaisuja 2004:10.)
- PTK ry, i.a. Varhaisnuori -termin käyttölinjaus. Suomen poikien ja tyttöjen keskus. <http://www.ptk.fi/component/content/article/136- uutiset/ptk/528-varhaisnuori-termin-ktjaus>
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Rantanen, Rose-Marie 2010. Motivaation liekki, mikä sitä ruokkii? Herttoniemen seurakunnan vapaaehtoisten kerhonohjaajien motiivit. Humanistinen ammattikorkeakoulu, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Salasuo, Mikko 2008. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maantiede – esimerkkejä elinympäristön nuorisotyölle asettamista ehdoista. Teoksessa Anu Gretschel & Tomi Kiilakoski (toim.) Lasten ja nuorten kunta. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 77, 209–223.

- Suomen sosiaali ja terveys ry., 2013. Vapaaehtoiset pyörivät Suomea. Viitattu 2.2.2015. <http://www.soste.fi/ajankohtaista/vapaaehtoiset-pyorittavat-suomea.html?p42=8>
- Suomen Unicef 2013. Lapsen oikeuksien sopimus. Viitattu 2.12.2013. http://www.unicef.fi/Lapsen_oikeuksien_sopimus_koko.
- Syrjälä, Sari 2013. Tyttökerhotoyö Kuusankosken seurakunnassa, ohjaajien kokemuksia vuosilta 1973–2008. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma (ylempi AMK). Diakonia, kristillinen kasvatust ja nuorisotyö. Opinnäytetyö.
- Taavitsainen, Tiina 2012. Lasten ja nuorten osallisuus kirkossa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Pieksämäen toimipaikka. Ylempi sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Tilastokeskus 2011. Elinolot 2011, Ajankäyttötutkimus 2009. Viitattu 4.5.2015. http://www.stat.fi/til/akay/2009/04/akay_2009_04_2011-09-16.fi.pdf
- Törrönen, Elina 2015. Henkilökohtainen tiedonanto. Sähköposti tekijän hallussa.
- Uimonen Hanna 2012. Yhteisöllinen nuorisotyö – Nuoret ja nuoret aikuiset yhteisöllisyyden rakentajina Malmin seurakunnassa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan ylempi koulutusohjelma. Diak Etelä, Järvenpää. Opinnäytetyö.
- Unicef Suomi i.a. Yhteispohjoismainen tutkimus lapsen oikeudesta osallistua 2009–2010. Viitattu 2.12.2013. http://www.unicef.fi/files/unicef/pdf/Suomen_maaraportti_UNICEF_-_Yhteispohjoismainen_tutkimus_Lapsen_oikeudesta_osallistua.pdf.
- Urpot.fi i.a. Väestöliiton yhteistyöhanke, palvelusivusto murrosikäisten vanhemmille. <http://www.urpot.fi/vanhemmille/tietoa/murrosika-tulossa/> Viitattu 10.2.2015.
- Virkkunen, Tiina 2008. Risti kaulassa ja Jumala sydämessä – Nuorten antamia merkityksiä seurakuntanuoruudelle ja seurakunnan toimintaan osallistumiselle. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma, ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Opinnäytetyö.

- Virolainen, Sinikka 2013. Nuorten vapaaehtoistoiminnan kehittäminen Launeen ja Salpausselän seurakunnissa. Diakonia-ammattikorkeakoulu, ylempi sosiaalialan koulutusohjelma, diakonia, kristillinen kasvatusta ja nuorisotyö. Opinnäytetyö.
- Virtanen, Kalevi 2005. Hän asetti lapsen heidän keskelleen – leikkivän kirkon raamatullista taustaa. Teoksessa Kalevi Virtanen (toim.) Kohti leikkivää kirkkoa. Helsinki: Lasten Keskus, 39–50.
- Yeung, Anne Birgitta 1999. Valmius vapaaehtoistyöhön. Tutkimus Pelastusarmeijan mainoskampanjan innoittamista vapaaehtoistyöntekijöistä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Yeung, Anne Birgitta 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.
- Yeung, Anne Birgitta 2004. Individually together. Volunteering in Late Modernity: Social Work in the Finnish Church. Helsinki: The Finnish Federation for Social Welfare and Health / University of Helsinki. Faculty of Theology. Academic dissertation.
- Yeung, Anne Birgitta 2005. Tutkimuskaluja vapaaehtoisuuden mysteerin. Teoksessa Marianne Nylund ja Anne Birgitta Yeung (toim.) Vapaaehtoistoiminta, anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 83–103.
- YSA Yleinen suomalainen asiasanasto, Kansalliskirjasto. Viitattu 24.8.2015. sa.lib.helsinki.fi/ysa/index.html

LIITE 1.

Ohjeistus kerhonojajille itsenäiseen lämmittelytehtävään.

Kerhonojajille annettiin ryhmittäin kaksi isoa kartonkia, joihin he saivat kirjata ajatuksiaan allaolevan ohjeistuksen mukaan. Ohjeet lukivat fläppitaululla, siksi selvennyksenä luki että ohjelappuun ei ollut tarkoitus kirjoittaa mitään.

Lyhenne EMT tarkoittaa suunnilleen ”ei mitään” tai ”en minä tiedä”.

Kirjoita janalle (siis EI tähän paperiin =>)

Mikä / Mitkä asiat mahdollistavat / kannustavat / kannustivat ryhtymään kerhonojajaksi?

Mikä / Mitkä asiat uhkaavat kerhonojajamista?

Mahdollistaa
paljon

mahdollistaa
vähän

EMT

uhkaa
vähän

uhkaa
paljon

LIITE 2.

Kerhonohjaajien puolistrukturoidun pienryhmähaastattelun runko

Ennen kerhonohjaajaksi ryhtymistä:

1. Odotukset kerhonohjaajuudesta
2. Mikä pelotti kerhonohjaamisessa?
3. Mikä ratkaisi, että ryhdyit kerhonohjaajaksi? / Mistä kipinä ryhtyä kerhonohjaajaksi?

Kerhonohjaajana:

4. Miten luokittelisit kerhon ohjaamisen; onko se työtä, harrastus, elämäntapa vai jotain ihan muuta..?
5. Mitä muuta teet vapaa-ajallasi?
6. Onko sillä itsellesi merkitystä, että kerho on seurakunnan kerho?
7. Mikä kerhonohjaamisessa on palkitsevinta?
8. Mikä on haastavinta kerhonohjaamisessa?
9. Mikä olisi todennäköisin syy lopettaa kerhonohjaaminen?
10. Miten kaverit / perhe / joku muu suhtautuu kerhon ohjaamiseen?

Bonuskysymys kahdelle haastatteluryhmälle:

Kuvaile kolmella sanalla kerhon ohjaamista

LIITE 3.

Kysely Leppävaaran srk:n kerhonohjaajille

Tämä lomake liittyy Maria Tapionlinnan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyöhön. Tietoja käytetään ainoastaan opinnäytetyön tutkimuksen tekemiseen. Muut kerhonohjaajat eivät näe vastauksiasi. Tutkimukseen on kirkkoherran lupa.

Luethan kysymykset ja vastausvaihtoehdot huolella.
Kysely on auki sunnuntaihin 1.2.2015. asti.

* Required

Milloin aloitit kerhonohjaamisen? *
(Rastita oikea vaihtoehto)

- Syksyllä 2014 (ekan vuoden kerhonohjaaja)
 Syksyllä 2013 tai aiemmin (tokan tai useamman vuoden kerhonohjaaja)

Mihin muuhun seurakunnan järjestämään toimintaan osallistut?

Mitä kautta kuulit kerhonohjaamisesta ensimmäisen kerran? *
Valitse yksi, kaksi tai kolme ensimmäistä

- Lastenleirillä tai kerhossa
 Kavereiden kautta
 Sukulaisen tai muun tuttavan kautta
 Seurakunnan työntekijältä
 Riparilla
 Siivessä
 Other:

Mikä ratkaisi, että ryhdyit kerhonohjaajaksi? *
Valitse enintään kolme tärkeintä

- Olen itsekin ollut kerhossa / parkissa
 Kaveri tai kaverit ehdotti
 Olin kuullut hyvää toiminnasta
 Halusin myös itse harrastaa
 Halusin kokeilla tai oppia uutta
 Halusin opettaa muillekin taitoja, joita minulla on
 Halusin työkokemusta
 Other:

Mikä merkitys sinulle on, että ohjaat juuri seurakunnan kerhoa? *

Mitä mieltä olit kerhonohjaajien koulutuksesta? *

- Koulutus antoi hyvät valmiudet kerhon ohjaamiseen.
- Koulutuksessa oli hauskaa
- Koulutuksesta ei ole ollut hyötyä
- Olisin pärjännyt kerhonohjaajana ilman koulutustakin
- Opin uutta koulutuksessa
- Koulutuksessa oli yllättäviä asioita
- Other:

Miten olet viihtynyt kerhonohjaajana? *

- 1 Erittäin huonosti
- 2
- 3
- 4
- 5 Erittäin hyvin

Mikä on parasta kerhonohjauksessa? *

Valitse enintään kolme vaihtoehtoa

- Kerholaisten kehittyminen
- Saan kokea itseni tärkeäksi
- Muut kerhonohjaajat
- Kerhonohjaajien kokoukset
- Oma kehittyminen
- Kerholaiset
- Mahdollisuus päästä lastenleireille isoseksi
- Kerhonohjaajien omat joulu- ja kevätivat
- Palkkio
- Työkokemus
- Other:

Mikä on yllättänyt kerhon ohjaamisessa? *

Oletko joskus ajatellut kerhonohjaamisen lopettamista? *

- 1 En koskaan
- 2
- 3
- 4
- 5 Usein

Jos olet ajatellut lopettamista, mistä syystä / syistä johtuen olet sitä ajatellut?

Uskotko jatkavasi kerhonohjaajana seuraavalla kerhokaudella 2015–2016? *

1 En varmasti jatka

2

3

4

5 Jatkan varmasti

Jos haluat jatkaa, mikä saa sinut jatkamaan?

Jos et halua jatkaa, mikä siihen on syynä?

Kuvittele itsesi kahden vuoden päähän ohjaamaan kerhoa. Mikä on saanut sinut jatkamaan kerhonohjaajana? *

Mitä muuta haluat sanoa kerhonohjaamisesta?